

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 347

15 DE SETEMBRE DE 1996

PREU: 200 PTS

anys lleials a Mallorca

Més adhesions a Josep Palou i L'Estel davant Luis M. Anson

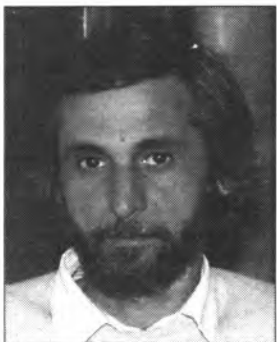
Luis María Anson, director del diari antimallorquí ABC, ha trobat sabata de son peu arran de la denúncia interposada contra Josep Palou per un article publicat a L'ESTEL. Anson, que pretèn tallar de socarrel les veus crítiques de la nostra publicació, ha aconseguit l'efecte contrari: el nostre comitè de defensa per la llibertat d'expressió rep sense aturar més i més mostres de suport. Vegeu-ne a les pàg. 14 i 15 una relació més àmplia. Redacció Ω

Maria Antònia Munar.

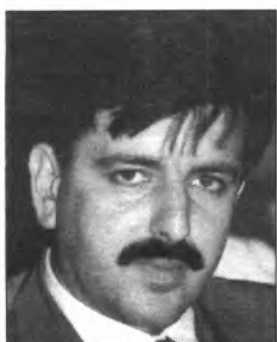
Damià Pons.

Biel Majoral.

Miquel Segura.

Antoni Mir.

Vicenç Villatoro.

Antoni Artigues.

Carles Campuzano.

Fa trenta-set anys que la família de ca na Santa va obrir la botiga de modes Mesquida Rosselló, a les Salines. A la fotografia, tres generacions, amb na Catalina Salvà, de 94 anys, que en fou la fundadora.

Na Paula i na Francisca són les coordinadores de la revista bimensual S'Espira. Una revista d'opinió, notícies, esports, etc. d'àmbit municipal de les Salines.

En Jaume Serra, natural de Llucmajor, fa sis anys que és el rector de les Salines. Abans va estar de vicari a Valldemossa devers un any, set mesos a Son Sardina, quinze anys a la parròquia de Crist Rei de Manacor, un any a Lima (es va escandalitzar de l'esclavatge que pateixen els autòctons per part dels espanyols, ara, ben igual que abans de la independència), set anys a Santanyi i dos a Campanet. Ha publicat el seu diari des de l'any 1958 fins al 1982. L'any 1991 va publicar Mumare, un llibre que relata com era la vida a la contrada preturística de s'Alqueria, s'Horta i es Llombarts. L'any 1993 va publicar Bíos. Manuscrits d'un cofre que s'està fent, del quan hem transcrit dos articles en aquest mateix número.

FINIS 1995 • LA VOZ DE SU AMO • 1996 Lluïset

SOM LA VERITAT I LA VIDA... ELS ALTRES EL BUNKER COVERNARI... LERMA INAUGURA... EL "AVE" AVIAT A VALÈNCIA... LA VIDA ÉS COLOR "ROSA"... ELS JOCOS OLÍMPICS... EL PP ENS VOL DUR A LA DICTADURA...

EL PARO DESCENDE DE MODO ALARMANTE... EL APUESTO ZAPLANA APARECE EN 10 SITIOS A LA VEZ... LA GENTE YA SONRÍE... EN ESPAÑA EMPIEZA A AMANECER... LA HORDA CORRUPTA DEL PSOE...

Acudit de Lluïset sobre els canvis al Canal 9 valencià.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 5 L'esperit republicà
- 6 L'antifranquisme
- 8 Mahatma Gandhi
- 9 S'espanya Espanya
- 10 Nacionalisme?
- 13 Entrevista M. Lladó
- 20 Religió
- 21 Entrevista M. Ferrà
- 25 Galeria de fantasmes
- 25 Cuina de na Tonina
- 26 Gloses

Especial dedicat als termes de Campos i ses Salines. Si vos ha agradat, telefonau al 265005 i el vos enviarem cada quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

• N'Aznar és el primer president de l'Estat espanyol que fa campanya de propaganda per una empresa privada (Porcelanosa, de Vila-real, Plana Baixa). El seu amo li ha deixat una vila de luxe perquè estuegi a Oropesa (Plana Alta). La Presley ja ho féu fa pocs anys, propaganda d'aquesta empresa de ceràmica, en la qual, de fet, no hi ha drets sindicals.

• A partir d'ara, al Piano Bar de l'Hotel Victòria, els mallorquins s'hi sentiran especialment ben rebuts. Ens ho ha assegurat el nou director del local, que és el nostre amic Marcel·lí Costa. Un local amb música baixeta i cançons en mallorquí, un local per ballar, xerrar i passar-ho bé. Anau-hi i ja ens ho contareu.

• Els de l'associació de la tercera edat de s'Arenal es donen de baixa de L'ESTEL. "I com és això?", li demanam al president, que és llucmajorer. "Fillet," ens respon, "els socis són forasters i quan veuen aquest diari en mallorquí se posen furiosos i l'esqueixen." "I que no en teniu, de socis mallorquins?", li deman jo. "Me pareix que l'únic mallorquí som jo", contesta el president. "I que no faríeu bé de deixar aquesta associació i que s'arreglin a la seva manera?", fou la meva resposta.

• Ses Salines, gent de caràcter obert i acollidor, gent que va a missa però que no és gaire religiosa. El jovent passa de tot. L'aspecte cultural fa plorera, llevat de l'associació de la tercera edat, que té les seves activitats; la parròquia, amb les celebracions religioses i acampades i altres activitats per als al·lots i al·lotes; la banda municipal de música funciona, però no tan bé com ho podria fer, si els joves

músics acudissin als assajos; el futbol santanyiner ha mort per la mateixa raó, els jugadors no van a entrenar-se, i així no es guanya. Allò que funciona d'allò més bé són els dos pubs, Es Mestral i Ca sa Moreneta, que no solen tancar fins a la matinada. I els restaurants Barahona i Ca na Maria Vela en els quals, si no heu reservat taula, no en trobareu cap de buida. Sa Colònia, tanmateix, és el pol d'atracció dels saliners joves, que hi van un parell de vegades a la setmana. Com que està a cinc minuts de cotxe! Els coloniers, en canvi, ben poques vegades van a ses Salines, ni tan sols per pagar els impostos s'acosten al poble que els governa.

• En Jordi Sureda, natural de la Soledat, a la Ciutat de Mallorca, ven el cupó de l'ONCE a la Colònia de Sant Jordi des de fa dos anys. Té molts de clients particulars. Els bars són uns bons col·laboradors desinteressats que li revenen cupons sense guanyar-hi res, només l'agraïment dels parroquians. En Jordi ens diu que està molt content amb els coloniers, amb qui ha fet moltes amistats.

• Idò no. El puput de cresta molla no és mort. L'hem trobat a les planes de *Perlas y Cuevas* on fa una dissertació sobre el desembarcament del Capità Bayo, defensant com sempre l'enemistat entre els "mallorquins i catalans". Es queixa, n'Antonio, que no hi hagi cap diari que li deixi escriure i agraeix a en Rafel Ferrer i Massanet que el deixi expressar la seva opinió en el seu quinzenari. Una edició, aquesta del 16 d'agost, monografia de la Guerra Civil i del desembarcament al Port de Manacor de fa seixanta anys, ben interessant i que val la pena guardar.

• Una crema contra la cel·lulitis, inventada a Brixen, nord d'Itàlia, ha donat bons resultats en una prova clínica, encara que els metges no saben perquè. Durant quatre setmanes, el metge Ronald Niedner, de la clínica dermatològica de Postdam (Alemanya), va aplicar cada dia la crema a les cuixes de vuit pacients i va mesurar les millores obtingudes. El resultat va sorprendre els científics, ja que la cel·lulitis havia reculat considerablement en totes les pacients que l'utilitzaren.

• Aliments com la ceba, la llimona i l'all posseeixen extraordinàries propietats curatives. L'all, per exemple, entre altres propietats, és anticancerígen i regula la tensió. La poma és la fruita més saludable. L'herba amb més propietats curatives sembla ésser la sàlvia.

• Si no voleu engreixar, hi ha un caramull de verdures i fruites sense greix: podeu menjar-ne tot el que vulgueu (o pugueu), que no engreixareu. Es tracta de les cols, pebres, cogombres, bajoques tendres, pèsols, carxofes, espàrecs, blat de moro, espinacs, lletugues, bledes, melons, pinyes, maduixes... Contra el colesterol: carxofes i peix blau.

• KK-MAC és una entitat formada per organitzacions i persones independents que, davant la pròxima obertura a la capital d'Almeria d'un establiment de la cadena MacDonald, pretenen desmuntar la falsa imatge de salut i felicitat que aquesta multinacional pretén vendre. Entre altres coses denuncien que aquesta empresa abuseu de manera brutal dels seus treballadors, que pretén introduir dins la nostra dieta i dins la nostra cultura alimentària l'anomenat "menjar-fems" (amb els seus efectes nocius per a la salut), que empra mètodes bàrbars amb els animals de les seves "granges-fàbrica", que utilitza recursos poc ètics en la seva propaganda dirigida als nins i que és una de les empreses que més col·labora en la destrucció mediambiental del planeta.

• La reducció en un 30% de les calories en la dieta diària pot frenar els efectes de l'envelliment en els primats, entre els que s'hi troben els éssers humans, i pot allargar la seva vida. Aquesta és la conclusió anunciada pels instituts de salut dels Estats Units a partir dels estudis realitzats amb dues-centes moneies. Anteriorment els beneficis de menjar poc s'havien demostrat en rates de laboratori.

• Per depurar la sang i evitar les infeccions a les vies respiratòries, infeccions a les ferides o malalties en general i especialment del fetge i hepatitis, podeu fer aquest brou: durant 20 minuts s'han de bullir en un litre d'aigua tres cebes a trossos, tres llimones amb la seva pell tallades, una cabeça d'all, tres pastanagues, cinc fulles de lletuga, tres fulles de bleda, un manadet d'escorxa de til·la (es troba a les herboristeries). Quan s'ha acabat de bullir, hi afegim romaní, sàlvia i frígola. Es deixa reposar deu minuts i es cola.

• "Con los ABC que tiran/ los Ansones/ se hasen las catalanas/ tirabusones."

• A propòsit d'en José María Anson, sabem de bona font que la mare del rei d'Espanya està molt dolguda amb ell per certes afirmacions seves a un llibre que no fa molt ha escrit i editat sobre Joan de Borbó. N'Anson fou secretari del consell del comte de Barcelona i ara abuseu de la confiança que al seu dia li va donar el pare del rei.

• Ha plogut a finals del mes d'agost. Preparau els paners, que enguany hi haurà molts d'esclata-sangs, i pugomes, i blaves, i gírgoles, i peus de rata...

• Al número 439-440 de la revista *Serra d'Or*, corresponent als mesos de juliol i agost, hi ha, a més de molts altres interessants articles, un dossier sobre la Guerra Civil elaborat per diversos autors. Sebastià Alzamora hi diserta sobre la narrativa a Mallorca al llindar del segle XX i Miquel López Crespí entre-

Francesc Pougault (El Fiçó): A Vernet l'arboretum hi ha un niu de francesos a una casa de vacances de les assegurances socials: dels pitjors! D'aquests que es creuen encara al temps de les colònies... Per afirmar alt i fort que són a casa seua, cada any pengen una desena d'enormes banderes tricolors (al menys 2 metres sus de 12!) a les parets de l'edifici. I cada any organitzen un "desfilat" on són tots mascarats en pallasos tricolors (Marianes i Sans Culotte). Envaeixen el centre amb clams "patriòtics", marseleses i pallots, donant als indígenes l'espectacle de "la grandeur de la France"... Només hi manca el LePen!

ΩΩΩ

Umberto Bossi: Si volen processar el Nord, que ho facin, de totes maneres la Història no s'atura.

U. BOSSI

ΩΩΩ

Pep Matas: Els ciutadans d'aquestes illes encara esperam que la qualitat de les nostres carreteres s'equipari als nostres impostos.

ΩΩΩ

Jacqueline Waldren, autora d'un llibre sobre la convivència de deianencs i estrangers: Les meves filles han parlat el mallorquí abans que l'anglès i això m'ha ajudat a entendre la realitat de Deià.

ΩΩΩ

Víctor Muñoz, entrenador del Mallorca: Educaré els meus fills en català. La meua dona és catalana i els meus fills també. Quin altre idioma han de parlar si no és el català?

ΩΩΩ

Xavier Vila, sociolingüista: No és l'escola en català sinó l'entorn el qui modifica les pautes d'ús social de la llengua.

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

NOTA: Com a conseqüència del rebombori causat per les columnes Han dit..., De bona font, Sabieu què...?, Forasterades, Pugen i Davallen, i davant possibles demandes judicials, d'ara endavant es responsabilitzen d'aquestes seccions Josep Palou i Jaume Sastre.

NECESSITAM
PROMOTORS I PROMOTORES

de **L'ESTEL de Mallorca**

a les illes Balears i a la resta dels Països Catalans

Tel. 26 50 05

vista el narrador Miquel Ferrà i Martorell. Aquesta entrevista surt en aquest mateix número de L'ESTEL.

• *Así será España en 1996* és el títol d'un llibre d'Antonio Pérez Henares i Carlos Malo de Molina, de l'Editorial Temas de Hoy, Madrid, que té 565 pàgines. Entre la informació que donen els autors (que a ells els preocupa, però que als independentistes ens omple d'esperança), hi ha la dada que "la tendencia independentista que se detecta en Cataluña y el País Vasco, es un problema de cada día mas enconado". Segons l'enquesta de Sigma Dos, als Països Catalans el 39'6% de la població votaria a favor de la independència enfront d'un 43'7% que hi votaria en contra. A Euskadi guanyaria el vot favorable: diria sí quasi la meitat de la població, el 44'7% enfront d'un 33'6% (pàg. 395). Davant aquesta realitat, ens sorprèn el rebuig dels partits que es diuen nacionalistes, tant al Paísos Catalans com a Euskadi, davant la convocatòria d'un plebiscit. Al Canadà, el primer que es va convocar va ésser un desastre pels independentistes. En el segon, que es va fer l'any passat, quasi van empatar; i al tercer, segur que el guanyaran. Perquè se n'ha parlat, tant al Canadà com a nivell internacional, s'ha creat un corrent de simpatia cap els independentistes (ningú vol ésser dependent -ni tan sols d'una botiga- si pot ésser l'amo dels seus destins). Qui vol ésser dependent? Només persones amb esperit d'esclau embrutides i esporuguides per la propaganda de l'"imperi".

• Els signes del temps han canviat, mallorquins, despertau! Quan jo era petit, la immensa Àfrica era colònia tota explotada per les potències europees. Ara només queden les ciutats de Ceuta i Melilla en poder de de l'"Imperi" espanyol. Tots els altres colonitzadors han estat foragitats. L'imperi dels russos ha estat empès cap a les seves fronteres per totes les nacions europees que tenia subjugades; ara,

les nacions asiàtiques també es trauran els russos del damunt. És l'hora de la llibertat! També és l'hora de la llibertat dels Catalans, bascos i gallecs. I els castellans, si volen menjar, que facin feina, com deia sant Pau en les seves epístoles i com diuen els marxistes al seu himne.

• Perquè, per als castellans, fer feina és deshonrós. Bé els va retratar en Cervantes (que era jueu o almanco ho era el seu padrí) al gran llibre *Don Quixot de la Manxa*, amb les classes dirigents, els *hidalgos* que feien les llesques primes però duïen amb dignitat la seva misèria i menyspreaven els *ganapanes* que es guanyaven la vida amb la suor del seu front. També alaba, en Cervantes, "la industriosa Ciutat de Barcelona", "arxiu de la cortesia", i del llibre d'en Joanot Martorell *Tirant lo Blanc*, diu que és el millor llibre de cavalleries de tots els temps.

• Sis del vuit joves independentistes de l'organització Maulets que varen ésser jutjats la setmana passada a Tarragona varen ésser absolts del delictes contra la seguretat de l'Estat per les injúries i amenaces que els atribuïa el fiscal pel fet de distribuir i aferrar adhesius amb frases com "Guàrdia Civil, terroristes uniformats". Els altres joves jutjats encara esperen sentència. L'advocat defensor dels joves, Tomàs Gilabert, explicà que els adhesius no eren injuriosos perquè "és una opinió personal i no es pot atemptar contra la llibertat d'expressió de les persones". Durant el judici es concentraren a la porta del jutjat diversos cent cinquanta membres d'ERC.

• El Gimnàs Tania, de devora la plaça Flemig de Ciutat, que dirigeix n'Antònia Quegles, ha estat remodelat i emmoquetat de nou, a més de posar-hi una sala per a ballet clàssic. A partir d'aquest curs hi ha taller de dansa cada quinze dies, a més de vídeos de ballet, concursos i més coses... Classes de ballet contemporani i classes de jazz per preparar els ballarins per actuar a hotels i sales de festa. Ω

Història i normalització nacional

JOSEP BENET

Una de les tasques més urgents que Catalunya va haver d'emprendre, tot just recuperat el règim autonòmic perdut el 1939, fou la normalització lingüística, per tal de reparar els danys causats per l'intent franquista de genocidi cultural contra Catalunya, molt essencialment amb la prohibició de l'ensenyament de l'idioma català. Molt s'ha fet de 1980 ençà en el camp d'aquesta normalització, que és, evidentment una tasca essencial per arribar a aconseguir una autèntica normalització nacional catalana.

Aquesta normalització nacional és imprescindible d'assolir-la si volem que, en aquest llinar del segle XXI amb els grans canvis radicals que es viuen, no desaparegui la nació catalana. Cal, per aconseguir-ho, que la gran població que avui és Catalunya es converteixi en un autèntic poble, per dir-ho amb mots del poeta Joan Maragall. Tanmateix la sola tasca de normalització lingüística no és suficient per arribar a aquest objectiu. S'ha de completar amb d'altres, una de les quals és l'ensenyament i el coneixement general de la història del país.

Recordem que un dels trets característics de la política d'opressió i alienació nacionals, practicada per les nacions dominants, ha estat negar que els pobles dominats tinguin història pròpia, alhora que imposaven la del poble dominant. Un cas extrem fou el del colonialisme francès, que imposava als petits escolars de l'Àfrica negra un manual en què havien de llegir molt seriosament: "Nos ancêtres, les gaullois..." Raimon, sota el franquisme, remarcava que ens deien que nosaltres no teníem història, que la nostra era la d'ells.

Si és així, hem d'examinar molt seriosament si, en el camp de l'ensenyament i la divulgació de la història dels Països Catalans, s'ha fet tot el que cal i es pot fer legalment des de 1980 ençà. El resultat de l'examen ens obliga a contestar que no. Ni en l'àmbit de l'ensenyament, ni en el de la divulgació del coneixement de la història en la nostra societat en general. En el camp de la normalització lingüística ha existit una programació, en el camp de la història, no. Hem de reconèixer que el balanç del que s'ha fet en aquest aspecte és del tot decebedor.

S'ha d'estudiar, doncs, què es pot fer per a l'ensenyament de la història de Catalunya i com s'ha de fer. Hem de tenir present que tot el que es faci en l'àmbit de l'ensenyament ha d'anar acompanyat d'una tasca de divulgació del coneixement de la història de Catalunya en els mitjans de comunicació: a la premsa, molt especialment a la ràdio i, encara més, a la televisió. Hem de constatar, amb tristesa, que el que s'ha fet fins ara en la televisió autonòmica en aquest tema és ben poca cosa. I tanmateix, la seva col·laboració és del tot imprescindible -al costat de la normalització lingüística- per arribar a aconseguir la normalització nacional. Ω

Josep Benet és historiador i director del Centre d'Història Contemporània de Catalunya.

Martín Prieto, periodista espanyol: El PP finalment ha enfilat el rumb del pitjor reaccionarisme espanyol i està fent bons els pitjors moments de Felipe González.

Als funcionaris ja els ficat al frigorífic, a aquests potents pensionistes que perceben més de cinquanta mil pessetes mensuals els volen carregar una tarifa mèdica, pretenen ficar a la presó els vándals menors d'edat sense tenir en compte les causes de la seva desesperada o ignorant violència, i mitjançant un aberrant i anticonstitucional projecte de llei sobre secrets oficials, aspiren a instaurar una censura als mitjans informatius que ja hauria volgut per a ell Fraga quan va debutar com a ministre de Franco.

ΩΩΩ

Planas i Sanmartí, periodista: L'aparell del PP només és comparable al poltre de tortures, a la cadira elèctrica o al túnel de la mort, que no és el de Sòller, perquè aquest ha donat vida a un caramull. Quan Cañellas va imposar Soler, l'aparell va callar miserablement. L'obediència al cap és cega, sobretot si està subvencionada. (...) Són uns miserables. Haguessin anat a la plaça d'Orient a donar visques al Caudillo i, després, haurien anat a escopir damunt la seva tomba només que el cap hagués fet petar els dits.

ΩΩΩ

Miquel Segura: Un mercader a la plaça de Sineu es queixava dels abastidors espavilats "que venen xot foraster per mallorquí i s'omplen les butxaques".

DESTIL·LERIES

MOREY AM

FÀBRICA DE LICORS
c/ 16 de juliol, 54
Polígon Son Castelló
Tel. (971) 75 67 07 - 75 69 79
Fax (971) 75 00 33
07009 PALMA DE MALLORCA

Aquesta és
l'autèntica
ESTRELLA
de Manacor

**Serveis
de Preimpressió**

filmació PC i Mac

Barrera, 54 • Tel. (971) 73 26 51
07014 Palma de Mallorca

TOT LLIBRES

De Mallorca, S.L.

Caty Cardell

c/ Sant Cristòfol, 28
S'ARENAL Tel. 44 29 38

PERSIANES SALAS

persianes de plàstic i alumini
portes plegadisses • venecianes
cortines de fantasia
Fusteria d'alumini

c/ Francesc Martí Mora, 41
Telèfon 45 48 66 • 07011 Palma

**L'ESTEL
de Mallorca**

EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI
DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA
ANUNCIAU-VOS-HI

**RESTAURANT
PIZZERIA**

c/ Isabel Garau, 47
Tel. 85 02 64 • Fax 85 04 53
07458 Can Picafort (Mallorca)

CARTES

El contenciós Països Catalans-Espanya

N'Elías de Tejada, sense tornar vermell, més be posant-se a repicar, ens descriu en el seu estudi comparatiu entre Roma i Castella: "Roma i Castella serien exemples paradigmàtics de dos racons de la terra poblats per uns quants homes bel·licosos, soldats més de l'afany que de l'esperança, que lluiten contra el veïnat i contra la geografia fins a imposar el segell de la seva casta damunt milions d'éssers vius i milers de ciutats. Coincideixen en una ambició viril, així com en una manca d'adaptabilitat a les condicions dels subjuguats: absorbeixen, mai contemporitzen allà on van, no transigeixen amb les maneres de vida que troben. Imprimeixen per tot la seva petjada de l'idioma i de la llei.

A Castella més rotundament encara que a Roma, perquè, no contents a no transigir amb la llengua ni amb les lleis dels sotmesos, els castellans imposen una cosa en què els romans mateixos foren transigents: la fe." (1)

Transformada Castella en Espanya, només manca afegir que els Països Catalans saben això per experiència pròpia. (2)

Perquè, els Països Catalans "són" i segueixen el seu curs. Malgrat el poder limitat que els concedeixen les seves autonomies, Catalunya es mou... La Generalitat de Catalunya suggereix la instal·lació del tren TGV per a unir Espanya amb Europa (suggerència que recull el Govern espanyol, que ho fa realitat per unir Espanya... amb ningú). Celebra uns Jocs Olímpics els més importants i els millor organitzats de la història que transformen Barcelona en el punt de mira de tot el món i la deixen convertida en una metròpoli.

La seva llengua, tan diferent de l'espanyol, s'imposa lentament i de manera voluntària en totes les manifestacions privades i públiques i s'escolta, a través d'Andorra, ni mes ni manco que a una assemblea de les Nacions Unides. El Barça es campió de lliga per cinquena vegada...

La història dels Països Catalans és la d'una sèrie d'infortunis per no voler-se doblegar. És que només és vençut aquell que s'hi considera, i els Països Catalans, ni tan sols en els moments de més postració, s'han donat per vençuts. Per a l'obser-

vador imparcial, els Països Catalans són un miracle: *fluctuat nec mergitur*; quan els seus enemics tenen motius raonables per a donar-la per morta, es diria que sorgeix més brillant que abans. És allò que la gran majoria d'espanyols no compren i els fa preguntar, entre sorpreses i ofesos, com és que encara no s'ha liquidat el contenciós. Ara no, però, en temps d'en Franco, a Espanya, quan qualcú tornava de Barcelona, li solien demanar: "Todavía se habla catalán en Cataluña?"

Per molt millorada que, gràcies a la democràcia, estigui la situació actual, en comparació amb l'anterior, mentre en els ànims dels espanyols no s'accepti coralment la realitat del pluralisme peninsular, la convivència no passarà d'esser una utopia.

¿És que allò que es pretén és que Catalunya, que els Països Catalans renunciïn a la seva identitat, que se suïcidin, que es castellanitzin i s'entreguin amb armes i bagatges a aquesta Espanya que "imposa el sello de su casta sobre millones de vivos y millares de ciudades... que absorbe y que nunca contemporiza... y que en todas partes impone su idioma"...? Dit d'altra manera, és que volen que Catalunya caigui en la síndrome d'Estocolm?

És lamentable que sia veritat allò que Joan Randé escriu (AVUI, 28-9-94): "L'exercici i reclamació dels drets nacionals de Catalunya són la causa d'allò que Andrei Kozfref anomena "complex nacional d'humiliació"... S'ha anat educant durant segles, a la població espanyola sota el sentiment i l'orgull de l'imperi..."

L'Espanya eterna necessita mantenir el simulacre... de la idea de possessió imperial. Nosaltres els catalans..., que pertanyem a una cultura diferent de l'espanyola, som l'objecte d'aquest simulacre consolador... Ells necessiten considerar-nos botí... Nosaltres els catalans som imprescindibles per a la unitat d'Espanya perquè la mobilització massiva dels espanyols eterns per a aquesta unitat és molt més efectiva i solidària si es contra Catalunya."

És essencial que els espanyols compreguin algun dia Catalunya. Si algun dia ho fan, el seu concepte d'Espanya serà un altre. Perquè, com va dir algú, "no serveix de res que unes classes selectes, uns esperits viatgers, les bones gens humils, sien tolerants, si la majoria (tan majoria que podem continuar escrivint que "España") sia catalanòfoba."

És indispensable una "conversió profunda"; mentre aquesta conversió, quasi miraculosa, no es doni, el "contenciós" perdurará.

Ja fa seixanta anys d'aquella guerra civil que va tenir per finalitat, entre altres, de fer tornar a la pleta espanyola les regions díscles: Països Catalans i Euskadi, les úniques que, pel que es veu, "no han nascut per obeir" una Castella -ara Espanya- nascuda per a manar.

Tanmateix, els Països Catalans "són" i es preveu que cada dia "seran" més, gràcies a Europa, a aquesta Europa que està emergint en forma de "superestat". És d'esperar que aquesta Europa corregirà les anomalies i artificiositats històriques que encara subsisteixen. Qualque dia Europa reconeixerà que els Països Catalans són un "poble" que, per complir totes les condicions requerides, són una "nació" i que com a tal han d'esser reconeguts. Arturo de Oniaga, 1995, Bons Aires Ω

(1) Francisco Elías de Tejada, *Las Españas*, Edicions Ambos Mundos, Madrid, 1948, pag. 235.

(2) Lamentablement, la paciència que estan mostrant els catalans davant aquest procedir no és deguda al seny, sinó a una certa insensibilitat i distracció resultat del relatiu alt nivell de vida de què gaudixen els Països Catalans; allò que no es pot negar, però, és que aquest comportament d'Espanya (encarnació moderna de la Castella medieval), ara exacerbat, està generant entre la nostra gent la reacció lògica: el desig d'independència.

De polítics espanyols, construcció europea i manipulació lingüística

És cosa sabuda que, ara i adés, tota casta de dirigents del ventall polític espanyol, instal·lats en la supèrbia i l'arrogància que dona el llarg manteniment del domini i del Poder, solen fer declaracions més o menys estentòries. Aquests factòtums (per motius d'espai obviaré esmentar-ne cap, car la llista fóra gairebé interminable) són ciutadans preclars i prepotents que menyspreen tan com poden, i saben, els representants d'altres tribus menys afortunades (com la nostra). Ells, naturalment, tenen alts ideals i pensen constantment en empreses solemnes (un xic més modestes, però, que en l'època imperial), a més de considerar-se protagonistes principals de la Unió Europea.

Tanmateix, com tots els jacobins, no veuen que el gran error que amenaça Europa (aquesta Europa que voldríem confederació de nacions lliures i iguals, en comptes d'una feixuga i costosa supraestructura burocratocastalista al servei d'uns interessos aliens als pobles) és l'entestament a construir aquesta unió exclusivament a partir dels grans Estats (constituïts, en essència, per diverses nacions, una de les quals ha esdevingut hegemònica i domina les altres), i encara el menysteniment en què es troben totes les petites -i no tan petites- nacions del continent que no disposen d'un Estat propi (quan sabem, igualment, que si no hi ha respecte, tolerància, comprensió i solidaritat entre tots els pobles, mai no podran construir res, i menys en una comunitat tan rica, múltiple i complexa com l'europea).

Hem après, també, que les nacions que freturen de sobirania nacional i aspiren a consolidar democràticament un espai de convivència solidària i pacífica, tot conformant un Estat nacional propi (dret natural irrenunciable de qualsevol comunitat nacional), són anatemitzades pels nacionalismes (1) dominants, agressius i amb vocacions imperialistes i colonialistes clares, amb qualificatius com "exacerbades, excloents, retrògrades, reaccionàries, patològiques, insolidàries, regressives, incultes, medievals, desgraciades", etc. El llenguatge, però, és fàcilment manipulable (2) i les etiquetes, per tant, perfectament intercanviabiles.

El que s'esdevindrà en un futur no ho podem saber, tot i que considerant els antecedents, vistes les perspectives actuals i atès que *la nación española estaba en la mente de Dios desde la eternidad*, com va dir qualcú, tal vegada ens caldria sol·licitar la protecció de tots els Sants del Paradís. Potser aleshores el que romandrà serà la veritat, l'obvietat i el desig de llibertat, dignitat i independència, enfront de la desqualificació, l'engany, la manipulació intermediària i el muntatge ontològic.

Andreu Salom i Mir Ω

(1) Cal recordar que, en sentit estricte, hi pot haver tants nacionalismes com nacions hi ha al món, i que aquestes poden ésser sobiranes o no sobiranes.
(2) Això, el Poder ho sap perfectament, per al qual el control dels mecanismes lingüístics, i l'acumulació i emissió d'informacions convenientment manipulades i dirigides en benefici dels seus interessos, és una qüestió absolutament prioritària.

La faula de l'home caritatiu i l'escurçó assassí (Ilegeixi's U.D.C. i P.P.)

Una vegada hi havia un home posseït de conviccions religioses profundes que vivia a un país sotmès a estatuts de règim colonial. Durant un cru hivern, en una de les seves habituals excursions per la foresta, va trobar en el camí un escurçó mig mort de fred. Vet aquí, va pensar, una criatura de Déu que necessita ajut. Pensat i fet, va recollir l'escurçó amb afecte i se'l va posar a la pitrera per donar-li escalf humà. Però l'escurçó, recuperat de l'espasme i seguint les immutables lleis de la seva pròpia naturalesa, li va clavar el fibló enverinat i va deixar sense vida al pobre caminant.

No creieu, amics lectors, que l'esmentada faula, donant-li un sentit històric, és un clar exponent del contenciós jurídic de Catalunya envers Castella? Joan Lucas i Masjoan, Consell Nacional Català Ω

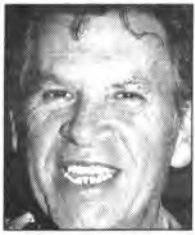
L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) (III part) de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost de 1996 fins a l'agost de 1997) (per demanar números endarrerits, telefonau al 26 50 05)

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL
de Mallorca

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

La història amagada. Els Estats Units d'Amèrica (i IV)

Ara mateix, les tres Centrals hispanes, "inasequibles al desaliento", continuen inundant el camp ideològic amb els seus productes. Fan com si poguessin continuar amagant la realitat històrica, com si poguessin sostenir encara un poc més els seus grans mites. Per tal d'amagar la realitat històrica dels Estats Units, cada dia, els nombrosos ens de comunicació de masses de les tres Centrals fan centenars de productes que s'orienten a aquesta fi. Fan una cursa per trobar les mil maneres de fer espanyolisme i antiamericanisme alhora. Les masses hispanes són els consumidors dòcils d'aquests productes grollers. Malhauradament, aquesta producció ideològica també contamina —si bé amb una major oposició— l'àrea nacional catalana. (Ho he de repetir: els llibres d'història de les escoles de Catalunya responen al mateix programa del Ministeri espanyol.)

Però el temps, inexorablement, juga en contra de les tres Centrals hispanes. Així com explicaré en propers articles, ha arribat l'hora en què l'Univers hispà no pot mantenir per més temps el seu aïllament. I l'esfondrament de les barreres ideològiques ha de significar, necessàriament, l'anorreament d'aquest univers. El Catolicisme hispà, tot i que manté un gran poder material, continua el seu procés de declivi intel·lectual i moral (moral, en el sentit de pèrdua d'autoritat sobre les masses catòliques hispanes). El marxisme hispà toca fons. Concentra les seves afeblides energies en una vaga defensa del Tercer Món i en un atac últim contra el seu enemic

més declarat, l'anomenat "Imperialisme nord-americà". La tercera Central, el nacionalisme espanyol, segueix l'estratègia suïcida de sempre: es tanca de banda i es reafirma en el manteniment dels seus mites més insostenibles.

En esquema, dic que les Centrals hispanes cometien un error fatal. Fan un planteig de confrontació ideològica, com si fos una guerra publicitària contra els seus competidors del Nord. Catòlics, marxistes i nacionalistes són condemnats a fer d'eterns apòlogues contra els "protestants", els "capitalistes" i els "ianquis", respectivament. Però els processos històrics no depenen de cap estranya habilitat ideològica. Per molt d'esforç propagandístic que facin els hispanes, no per això variarà el procés de la Història. Els publicistes hispanes assenyalen multitud de mancances i de contradiccions de la història dels Estats Units. Certament, no els manquen les dades objectives; però en fan un ús orientat a amagar la veritat essencial. Referint-se a la situació política d'Europa, En Jefferson s'exclamava: "...la comparació del nostre govern amb els d'Europa és com comparar el Cel amb l'Infern".

He de dir que no s'hi val intentar introduir un línia escèptica. L'escepticisme i el catastrofisme, objectivament, van a favor de la reacció i del feixisme. Hom podrà pensar que hi ha els apòlogues del dos bàndols; cadascun porta l'aigua al seu molí. Però el molí hispà és el de la reacció i de les cadenes, i el molí nord-americà és el del progrés i la llibertat. Però hi ha més: per sobre dels apòlogues, hi ha la

Realitat Històrica, es a dir la Veritat. Els publicistes hispanes tenen la guerra perduda. Em permetreu que assenyalï alguns dels trets més significatius d'aquesta història amagada.

1r. Els americans varen fer la Declaració dels Drets de l'Home i foren conseqüents amb aquesta Declaració. En canvi, la Constitució espanyola de 1812, al mateix temps que proclamava el dret a la llibertat, establia que la Religió Catòlica, "ara i per sempre", era la religió dels espanyols. O sigui que, formalment, negava la llibertat religiosa —bé, de forma i de fet, entenem-nos!—. No només feien boniques declaracions, els republicans. Establien també les garanties concretes per a l'exercici dels drets.

2n. Separació d'Església i Estat. Aquells republicans, tot i que eren majorment beats calvinistes, establiren que les escoles havien d'ésser laïques. Afirmaren —i practicaren— que la catequesi religiosa s'havia de fer fora de d'escola.

3r. El testimoni de milions d'homes. Foren més de quaranta milions de persones les que emigraren als Estats Units entre 1776 i 1920. I sabien on anaven i que s'hi trobarien. No era la veu dels predicadors que escoltaren, sinó el testimoni dels seus parents, dels amics, de coneguts, de conciutadans, de veïns, de correligionaris. Rebien el testimoni directe sobre la realitat americana, i s'embarcaven.

4t. En Roger Williams triomfant. Els sants catòlics romans no solen fer cap aportació positiva, concreta, per als seus parroquians; els seus hagiògrafs presenten el martiri com a principal contribució a la santificació

del seu patrocinat. El campions calvinistes d'Amèrica del Nord, pel contrari, presenten el seu triomf personal com una victòria per a tota la comunitat. En Roger Williams no només va fer de predicador de la llibertat. L'exemple de la tolerància religiosa radical de Providence es va estendre a tot Rhode Island; i, d'allà, s'escampà per tota Nova Anglaterra. Nova York es va omplir de comunitats de les més diverses religions. Allà hi trobaren refugi i llibertat els jueus oprimits de tot Europa. Nova York és, encara ara, la més gran ciutat jueva del món, amb més d'un milió de persones d'aquesta condició.

Quan es trenquin les barres de la ciutadella hispana, els publicistes hispanes es quedaran sense feina.

5è. Aquest punt és per fer veure la inconsistència de la teoria marxista sobre l'alienació religiosa. Podem constatar que les religions, històricament, han jugat papers molt diversos; i que el calvinisme —i per extensió, el luteranisme— va engegar un moviment essencial per al desplegament dels valors republicans.

6è. Amb aquests articles no pretenc un objectiu purament intel·lectual. No es tracta només de fer unes passes cap a la veritat històrica. Entenc que la nostra nació oprimida —i, també, les classes treballadores espanyoles— és lluny de la societat que crearen els homes i dones lliures de Nova Anglaterra a 1776. És patètica l'actitud d'aquells publicistes catalans que fan referència als Estats Units tot adoptant una postura de superioritat i de perdona-vides. Sovint semblen espanyolassos.

7è. De bell antuvi, aquells republicans centraren la seva atenció a trobar la manera d'exercir controls als Poders; la manera de frenar els poderosos i d'aconseguir garanties per als més febles. De les mil normes

que establiren orientades a aquest objectiu, he de fer esment al principi i pràctica essencial d'elecció i de revocació de càrrecs a tots els nivells de la societat. Per entendre'ns, batlles i caps de policia depenen del vot del electors municipals. Jutges i fiscals són elegits o revocats per voluntat popular. I per remarcar la seriositat del sistema, tampoc no hi ha carreres militars independents de la voluntat democràtica. L'exemple màxim ve donat pel Cap suprem de les forces armades que és, com sabeu, el President de la República. (Cap ben real i efectiu. És el President el qui mana la guerra i el qui dóna les ordres.) Per entendre'ns, els sistema hispà de càrrecs vitalicis per oposicions i per "carrera" els causa repugnància.

8è. Els catalans hem de veure molt clarament la intervenció decisiva de la República americana en els grans processos d'emancipació nacional a tot el Món. En Lenin va escriure *El dret de les nacions a l'autodeterminació*; però, mentre l'escrivia, alhora enviava el seu Exèrcit Roig a esclafar els moviments independentistes dels pobles empresonats dins l'Imperi rus. A l'any 1919, esdevinguda primera potència mundial, els Estats Units feren possible la independència de Finlàndia, Lituània, Estònia, Letònia, Txecoslovàquia, Polònia, Iugoslàvia, Albània. Ens convé prendre'n nota. Ω

L'ESTEL de Mallorca

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

L'ESTEL de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca

**EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI
DE LA VOSTRA EMPRESA
A MALLORCA**

**ANUNCIAU-VOS-HI !!
en sortireu guanyant.**

**Tania
Estudi
de Ballet**

**PREPARACIÓ d'EXÀMENS DE BALLET
PROFESSORS TITULATS**

Gimnàstica de Manteniment • Ballet Clàssic
Gimnàstica Rítmica (Campiones de les Balears)

Classes noves:

CAPUERA: classes de defensa personal brasilenya (per: Neri)
Contemporani (per: Paolo) • JAZZ. Preparació per ballar a hotels

c/ Balmes, 65 • Tel. 29 95 15 • Palma de Mallorca

**RISTALLERIA
PERELLÓ**

c/ Palmer, 1 • 07630 Campos
Tel. 65 00 95 • 909 678 895

**AIGUA POTABLE
A DOMICILI**

**Als termes de Ciutat,
Marratxí i Llucmajor**

Telèfon 742768

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

El paper de la socialdemocràcia (PSOE) en temps de la transició (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

La insignificança del PSOE

A les Illes, el paper del PSOE d'ençà el final de la guerra civil és quasi inexistent. Els mateixos dirigents (Fèlix Pons, Emilio Alonso, etc) ho reconeixen en el llibre *L'oposició antifranquista a les Illes*, escrit per Bartomeu Canyelles i Francisca Vidal i editat per Moll l'any 1977.

A partir de 1974 "hi ha un cert nombre de persones d'ideologia socialista" (pàg. 14 del llibre esmentat). Tan sols en data tan tardana com el 1975 signen la instància demanant al Comitè madrileny del PSOE el reconeixement oficial.

La debilitat orgànica de la socialdemocràcia palmesana (els nuclis del PSOE es reduïen a Ciutat) era tan evident que per aquests anys (1974-75) els dos petits grups d'amics que es reclamaven de les idees d'aquest partit no es coneixien. Tampoc no mantenien contactes ni, molt manco, havien sortit al carrer a fer cap acció antifeixista conjunta. La cosa no anava més enllà d'unes trobades per a prendre cafè.

Els dos petits grups que no es coneixien eren el d'Emilio Alonso i Pere Bordoy (tendència "oficial") i el de Fèlix Pons i López Gayá més moderada.

L'escriptor Antoni Serra descriu aquesta extrema debilitat política en el seu llibre *Gràcies, no volem flors* (pàg. 109), quan explica: "Evidentment, per devers el 74, els socialistes encara no havien donat senyals de vida. Ens arribaven notícies poc concretes, això sí, que Emili Alonso intentava coordinar una mínima estructura relacionada amb el PSOE. De fet, però, per a nosaltres no hi havia més socialistes que Andreu Crespi, el vell professor represaliat i home de gran prestigi, amb el qual, molt de tant en tant, solíem mantenir qualche entrevista a la seva casa del barri de la Seu".

PSOE: un centenar de membres a finals de 1976

En el mateix llibre d'en Bartomeu Canyelles i na Francisca Vidal, quan els demanen quins són els fets principals protagonitzats pel partit diuen (pàg. 15): "El fet culminant d'ençà de la refundació ha estat la vinguda a Mallorca de Felipe González", i més endavant afegeixen "la participació a l'homenatge a la memòria de Llorenç

Legalitzar el P"CE i el PSOE era bàsic per a la burgesia espanyola. Es tractava d'aturar l'onada revolucionària que sacsejava l'Estat.

Bisbal, les entrevistes mantingudes amb Areilza, el grup Tácito (Marcelino Oreja) i Garrigues Walker. I també l'organització d'una conferència a les facultats de Dret i Filosofia i Lletres (Pablo Castellanos i Bustelo)".

La misèria total i absoluta de la socialdemocràcia palmesana fineix amb l'afirmació que ja eren "prop d'un centenar, sense arribar-hi, quasi tots a Ciutat" (pàg. 17). Hi "estan contents" (pàg. 15), perquè són "membres fundadors de l'Assemblea Democràtica de Mallorca". A Menorca "hi ha una agrupació" (pàg. 18) i "a Eivissa no hi ha cap nucli" (pàg. 18).

L'oligarquia espanyola i l'imperialisme necessitaven del PSOE per a portar endavant la transició

En els anys més tenebrosos de la dictadura el PSOE va anar quedant reduït a un partit de vells exiliats sense gaire contactes amb la realitat de l'estat ni amb la punyent problemàtica de la lluita de les nacions oprimides per l'oligarquia espanyola. La vella direcció anà perdent qualsevol mena de vinculació orgànica amb el poble treballador i la pagesia. Ja hem vist com, a Mallorca, el PSOE, com a partit de lluita antifeixista, era una ficció total. Aquest partit no va ser res en temps de la clandestinitat fins que començà a ser promocionat pels mitjans d'informació oficials.

El sistema capitalista, el mateix règim franquista, a la mort del dictador necessitaven, per a portar endavant llurs seus plans de reforma, d'una oposició domesticada que en cap moment posàs en qüestió la monarquia, el sistema capitalista, la "sagrada unidad de España". Aquesta opo-

sició domesticada la van trobar amb el PSOE i el PCE de Santiago Carrillo.

A l'exili, només l'ala esquerra del PSOE encapçalada per Julio Álvarez del Vayo (futur President del FRAP -Front Revolucionari Antifeixista i Patriòtic), que va ser expulsada del partit seguint les "indicacions" de l'imperialisme ianqui, es negà a fer de comparses en la maniobra de reforma del franquisme que teledirigia la Trilateral.

Fernando Jáuregui i Pedro Vega, en el seu llibre *Crònica del Antifranquisme (II)* parlen també (pàgs. 326, 327, 328, 329...) d'aquesta debilitat congènita de la socialdemocràcia espanyola en tots els anys de la dictadura.

Segons aquests autors, les primeres Joventuts Socialistes de Madrid, l'any 1969 -abans no hi havia res- estan formades per: "Rogelio Alonso, Enrique Moral, dos trabajadores de Tabacalera y Telefónica, respectivamente, y un joven obrero de Standard". Més endavant afegeixen: "Tan sólo funcionan organizaciones semejantes en Asturias, Euskadi y Sevilla", "aunque esta última un tanto libre respecto a las JJ.SS 'oficiales', cuya cabeza está en Toulouse".

Enrique Moral, un estudiant madrileny que l'any 1969 viatja a Tolosa de Llenguadoc per a connectar amb el PSOE, és l'únic membre del PSOE en tot el món universitari. I ja érem a l'any 1969!

A Mallorca, fins a finals de 1974 el paper del PSOE és totalment insignificant

En el mateix llibre que ens ocupa (*Crònica del Antifranquisme*) i a la pàgina 328, podem continuar constatant aquesta con-

trastada debilitat orgànica de la socialdemocràcia en temps de la dictadura. Hi llegim: "La organización del PSOE en el interior es muy precaria. En la margen izquierda del Nervión, en Vizcaya, existen colectivos de trabajadores afiliados a UGT, inmigrantes de tradición obrerista. También en Asturias existe un cierto núcleo ugetista, de menor importancia que el vasco".

De Sevilla anomenen n'Alfonso Guerra, en Felipe González, en Guillermo Galeote (és a dir, el grup d'en González) i poca cosa més. De la força del PSOE a Madrid val més no parlar-ne. Fa autèntica feredat comprovar la seva inoperància per a la lluita activa per la llibertat (si exceptuem les caigudes de militants en la immediata postguerra).

En la mateixa obra, els historiadors abans esmentats ens informen que a la capital d'Espanya només hi ha "un grupo de veteranos que consume su militancia repartíendose y comentando *El Socialista* en la trastienda del bar *La Villa de Narcea*, no lejos del parque de la Fuente del Barro" (pàg. 329).

A Mallorca, ja ho hem escrit al començament de l'article, fins a finals del 74 -i es pot dir fins poc abans de les primeres eleccions- no hi ha senyals de vida de la socialdemocràcia illenca. Però el PSOE -com ho seria també el PCE- són partits necessaris per a portar endavant els pactes amb els franquistes reciclats. Si com a partits no existeixen, so'ls ha de donar la publicitat oportuna perquè puguin "arribar al poble". I aquesta serà la feina que faran els mitjans de comunicació oficials a partir de la mort del dictador.

La socialdemocràcia alemanya (Willy Brandt) i l'imperialisme nord-americà donen suport a "Isidoro" (Felipe González)

A començaments dels setanta, la socialdemocràcia alemanya inverteix grans quantitats de diners per a ressuscitar el PSOE. Basta que recordem el gran nombre de "partits socialistes" que hi havia en els dos o tres anys anteriors a la mort del dictador. N'hi va arribar a haver desenes i desenes (alguns estudiosos diuen que... setanta!). Tants que, en un determinant moment, els amos que pagaven propaganda i viatges

Per estar al corrent del que passa a la Catalunya Nord és molt recomanable subscriure's a *El Fiçó*, un butlletí mensual independentista que denuncia la colonització francesa amb un llenguatge satíric i punyent. El prefecte genocida **Bernard Bonnet** és un dels blancs més habituals de les càustiques "fiçonades". Abonaments anuals: 1.200 ptes. (d'ajuda: 2.400). *EL FIÇÓ*, 4 carrer Boileau, 66000 Perpinyà.

ΩΩΩ

Ho va dir **Josep Guia** durant el sopar de la Brúixola a Prada. Els habitants de Catalunya es divideixen en tres grups: els catalans, els integrables i els expulsables. Tothom hi va estar d'acord.

J. GUIA

ΩΩΩ

Persones que el coneixen de molt a prop ens han dit que el secretari del jutjat núm. 10 de Palma és un foraster racista, que fins i tot es nega a col·laborar amb la policia municipal si li parlen en mallorquí.

ΩΩΩ

El periodista **Planas i Sanmartí** va participar amb una conferència sobre els mitjans de comunicació a la recent

J. PLANAS

Escola d'Estiu. Van esser molt comentats les seves paraules sobre els Borbons en general i sobre alguns membres concrets de la família reial espanyola. També va recomanar com a llibre de lectura imprescindible *El rey rojo*, per tal de tenir la idea exacta d'allò que és un beneit integral borbònic.

(els alemanys) digueren: Prou! i els obligaren a la unificació. Basti recordar el cas més conegut de Tierno Galván i el seu PSP. De cop i volta finiren les subvencions per a presentar-se a més convocatòries electorals i per a pagar els préstecs bancaris. L'home es veié forçat a la unificació.

Si llevam el cas de Tierno Galván, el cert és que aquesta ajuda no era gens desinteressada per part de Willy Brandt o de la Trilateral. Simplement es tractava de crear els partits que allunyassin el poble d'una autèntica lluita antifeixista i anticapitalista i que, de rebot, desfessin les aspiracions a la independència de les nacions oprimides pel "nostre" estat imperialista).

Al caliu dels diners i de la possibilitat d'obtenir poltrones si hom feia una bona feina de bomber de les lluites populars, anaren sorgint tota la colla d'oportunistes que hem anat coneixent aquests darrers anys. Em referesc als Barrionuevo, Majó, Ernest Lluch, Narcís Serra, etc.

XII Congrés del PSOE

El primer que feren els nous aspirants al poder fou donar porta als seus antics dirigents (que, per cert, per la seva provada inutilitat en la lluita antifranquista ja s'havien desprestigiats tots sols). Ens referim a Rodolfo Llopis i la seva camarilla de Tolosa. La colla que feia costat a Felipe González (els Guerra, Hertzog, Solana, etc) consumaren el cop d'estat en el XII Congrés que es va celebrar a Tolosa l'any 1972. L'assalt a les oficines del PSOE (69, Rue du Taur) la consumaren Pablo Castellano, Múgica Hertzog i altres "renovadors del pensament socialista". Una renovació, tot sigui dit, que ens ha portat fins als GAL, el més sagnant terrorisme d'estat que s'hagi conegut en els darrers anys, i els "afers" de Filesa, Roldán, Mariano Rubio, Conde, etc, etc.

A ran de la victòria del cop d'estat dels "renovadors" contra la vella direcció del PSOE, dels sindicats alemanys dirigits pels socialdemocràtes (especialment el DGB), així com de la Fundació Ebert (institució del mateix partit socialdemocràta alemany), de

diversos sindicats nord-americans de la CIOSL i d'algunes ambaixades europees instal·lades a Madrid, comencen a sortir fons i "ajuts" que obren pas al "nou" partit reformista. La lluita contra la dictadura a partir dels anys setanta és cada vegada més forta i es tracta d'anar creant els instruments i partits que impedeixin un final pro-socialista i revolucionari a l'atzucac del feixisme.

Augment de les lluites obreres

Les lluites obreres a nivell de l'estat augmenten any rere any. Igualment, molts tipus d'accions revolucionàries violentes que atemoreixen el règim i la burgesia perquè fan preveure una possible revolució social a l'Estat espanyol, amb una independència no gens hipotètica de les nacions oprimides per l'imperialisme. A nivell de simple reivindicació econòmica, V. Pérez Díaz, a *Clase obrera, partidos y sindicatos* (pàg. 27) recull aquestes dades del Ministeri de Treball franquista: "Miles de jornadas perdidas en 1964: 141; en 1966: 184; en 1968: 240; en 1969: 559; en 1970: 1.092; en 1971: 859; en 1972: 586; en 1973: 1.081; en 1974: 1.748; en 1975: 1.815; en 1976: 12.593; en 1977: 16.641; en 1978 (hasta el 30 de septiembre): 10.485".

Així mateix hom pot constatar a nivell estadístic l'augment continuant de detencions d'antifeixistes si comprova el nombre de sumaris oberts pel TOP (Tribunal d'Ordre Públic franquista). Les dades també fan ben patent una espiral cada vegada més accentuada de la lluita popular (malgrat que aquesta lluita no correspongui a l'activitat dels patits i sigui sovint espontània i sorgida de la pròpia base popular).

Els sumaris oberts pel TOP eren els següents: 1970: 1.358; 1971: 1.361; 1972: 1.695; 1973: 2.065; 1974: 3.382; 1975: 4.317; 1976: 5.300.

Hem de tenir en compte que en el primer any d'exercici del TOP només (!) s'havien tramitat 281 sumaris. Per tant, quan la socialdemocràcia i la Trilateral es decideixen a promocionar el PSOE, ja sabien el que feien. Els anys ens ho han demostrat a la perfecció. Ω

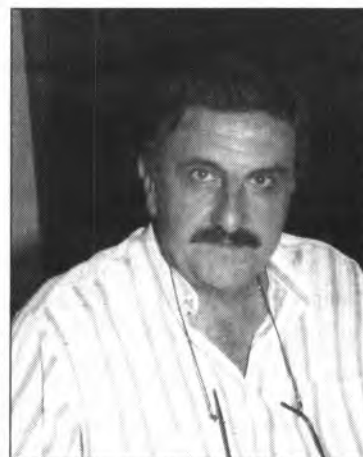
Els germans Lladó, de les Salines, són els amos del Supermercat Unic, al carrer principal del poble. Despatxen comestibles, begudes, carnisseria, etc.

Na Maria Molina, natural de Campos, fa dos anys que va obrir una botiga de moda infantil a la Colònia de Sant Jordi.

En Gabriel Huguet, natural de Campos, regenta des de fa nou anys el Bar Dofi, a la Colònia de Sant Jordi. Abans va regentar durant vint anys el Bar Pingüi, al mateix poble.

En Jaume Gelabert, natural de Llucmajor, fa vint-i-dos anys que va obrir, com a delegat, l'oficina de Sa Nostra a la Colònia de Sant Jordi.

En Guillem Ferrer és membre del comitè local d'Unió Mallorquina a les Salines-la Colònia. Està molt content perquè tenen el batle i perquè la coalició UM-PSOE va d'allò més bé.

N'Encarna Gómez és la madona de l'Hostal Es Turó, a l'entrada de la Colònia de Sant Jordi. Un hostel petit de trenta llits amb una esplèndida terrassa damunt la mar.

En Juan Muñoz, natural de Sevilla, fa set anys que té botiga oberta de pintura a la colònia de Sant Jordi. Pinta i ven paisatges, carrers, pallassos i figures.

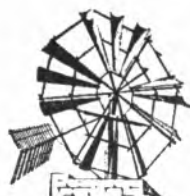

En Llorenç Rigo, natural de ses Salines, fa vint-i-un anys que regenta el laboratori fotogràfic de la Colònia de Sant Jordi.

Na Rocío Boza, natural de Huelva, fa un any que és l'encarregada de la Perfumeria Dolç, a la Colònia de Sant Jordi.

SA CIMENTERA, S.A.

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

FABRICACIÓ PRÒPIA DE CIMENT NATURAL

Tels. 65 02 54 / 65 08 73 • Fax 65 08 73
Carrer Cimentera. 38 • 07630 CAMPOS (Mallorca)

ADROVER ELECTRONICA

TÈCNIC ESPECIALISTA EN TELECOMUNICACIONS

REPARACIÓ I MUNTATGE:
Parabòliques • Alarmes • Tv, Vídeo
Antenes • Fi-Fi • etc...

Camí de Mar, 35 • 07630 CAMPOS
Tel. 65 26 86

CLÍNICA D'ESTÈTICA DENTAL I ESTOMATOLOGIA PREVENTIVA infantil i adults

Dr. MIQUEL BENNASSAR I OBRADOR
METGE ESTOMATÒLEG

Estomatologia preventiva • Odontopediatria
Periodoncia • Estètica dental • Ortodòncia
Ortodòncia interceptiva • Implantaments
Formació continuada per la Universitat del Sud de Califòrnia (USA)

c/ Cosme M. Adrover, 14 baixos • Tel. 65 21 14 • CAMPOS
c/ Major, 33 • FELANITX • Tel. 58 24 23

GANDHI, EL SEPARATISTA (XXV)

Arsenal de la defensa no violenta

II. No cooperació social

A. Ostracisme

48. Boicot social, general o selectiu: per exemple, a colonitzadors destacats o agressius.

49. Incomunicació: per no parlar-los (habitualment o sempre) o per actituds distants (que poden combinar-se amb unes altres d'aproximació en certs moments per tal de desarmar i/o desconcertar).

50. Refús de relacions sexuals habituals: com en l'obra de teatre clàssic grec *Lisístrata*, on les dones fan vaga de sexe en contra de les guerres intestines.

51. Prohibició-suspensió d'activitats religioses.

B. No cooperació en esdeveniments, costums, institucions socials

52. Suspensió d'activitats socials, esportives, etc.

53. Boicots d'afers socials.

54. Vaga d'estudiants: una recent i ben interessant fou la vaga d'estudiants general arreu dels Països Catalans amb motiu del judici per l'assassinat de l'independentista Guillem Agulló.

55. Desobediència social: en el cas de Gandhi el plat fort fou la desobediència als tabús contra els intocables. A ca nostra hom pot fer desobediència en coses ben concretes, començar sempre des d'abaix.

56. Cessament d'institucions socials.

C. Fugida dels sistema social

57. No cooperació individual total: a l'estil de certes comunitats alternatives, el monacat va nàixer també en un sentit pròxim a aquest.

58. Fugida de treballadors i àdhuc de tota la població, com durant les invasions occidentals sobre Rússia. Emigració a mode de protesta (*hijrat*).

59. Autoreclusió: en casa, monestirs...

60. Asil sagrat: per exemple dins esglésies. Durant el franquisme i la transició moltes assemblees se celebraren dins esglésies i monestirs, únics llocs (legislat al Concordat amb el Vaticà) lliures de la repressió.

61. Demanar asil polític, ocupar ambaixades, com a forma de ressò internacional.

III. No cooperació econòmica: Boicots econòmics

A. Accions de consumidors

62. No consum de mercaderies boicotejades, com ara de productes francesos (tant per les proves nuclears com per la política agrària, com per l'extremista centralisme francès), i ha diverses formes per diverses raons:

a) humanitàries, contra multinacionals que recolzen dictadures com la Shell o ITT, o que s'aprofiten de la misèria del Tercer Món fins i tot provocant la mort d'infants, com Nestlé;

b) d'autosolidaritat pancatalana, contra empreses colonials espanyolistes com ara *mass media* racistes (*ABC*, *COPE*, *Cadena Dial*, *Las Provincias*, *Diario 16*...), d'actituds repressives contra la nostra llengua (com el Banco Central Hispano), patrocinadores d'actes espanyolistes (com *lactis Pasqual*) o amb actituds diverses anticatalanes (*J.B.*, *Penthouse*...). També contra empreses o productes o bancs que s'anuncien preferentment o estretament vinculats amb els adés esmentats.

63. Campanyes d'austeritat: Desplaçar recursos de consum devers la lluita. Si així ho féssim, nacionalment els catalans ja seríem independents. D'ací la vergonya i indignitat que ara ens menja.

64. Vaga d'advocats. A l'Estat espanyol, on la corrupció és un mal endèmic i general, podria ésser una bona arma selectiva.

65. Rebuig del lloguer.

B. Accions de treballadors, productors, intermediaris, propietaris, directors

66. Boicot de treballadors.

67. Boicot de productors.

68. Boicot de proveïdors, transportistes...

69. Boicot de negociants. Vaga general de negociants.

70. Rebuig de llogar o vendre propietats: a potencials colonitzadors, per exemple.

71. *Lock-out*, o sia, tancament de fàbrica per part dels amos o acció assimilable.

72. Refús d'assistència tècnica. (continuarà)

Ricard Colom Ω

En Pere Schoch, natural de Suïssa, fa vuit anys que va obrir una bugaderia a la Colònia de Sant Jordi.

En Manfred Mix, natural de Stuttgart (Alemanya), duu trenta anys vivint a la Colònia de Sant Jordi. Fa deu anys que regenta el Restaurant Manfred Balears. Fa cuina alemanya, recomana el Sauerbraten mit Spätzle, Der Rindsroulade mit Rotkohl oder Der Kasslen Rippchen mit Sauerkraut. A la carta s'hi menja a partir de les 2.000 pessetes.

En Mateu Lasser i la seva filla Elisabet regenten des de fa vint anys la pelletteria Can Mateu, a la Colònia.

En Rafael González és l'amo jove de la Botiga Reinés de pelletteria, sabates i roba a la Colònia.

En Llorenç-Enric Verger, natural de Santanyí, ha obert ara fa dos anys una botiga de lloguer de cotxes a la Colònia de Sant Jordi.

El matrimoni Bierkens-Vicenç regenta des de fa vuit anys el restaurant-pub s'Anfós, a la Colònia de Sant Jordi. Fan cuina internacional. L'anfós a l'allioli, el rap amb salsa de marisc i la paella són els plats que recomanen. Per unes dues mil pessetes s'hi menja a la carta, el menú en val mil.

Na Mercè Ensenyat va obrir ara fa quatre anys la primera apotecaria de la Ràpita.

Na Maribel Ruzafa és la madona jove del Bar Sa Ronda, a Campos.

Os voy a dar por culo i os mataré a todos, amb aquestes paraules textuals es va encarar el foraster cap de la Guàrdia Civil de Felanitx quan els integrants de la penya El Coso cridaven amb veu tronadora *Galindo, Galindo, Galindo...*, durant l'acte central de les festes de Sant Agustí.

ΩΩΩ

Jordi Pujol ha promès a les joventuts del seu partit que entre l'any 2000 i 2004 convo-

J. PUJOL

carà un referèndum per reformar l'estatut d'autonomia. Podran els independentistes de les JNC esperar tant per tan poca cosa?

Miquel Julià, escriptor: La ignomínia i extermini que ha patit Bòsnia, també l'ha sofrit històricament en tres ocasions Mallorca i la nació catalana. L'ordre, que en cada ocasió ens han imposat, ha sabut a "pau injusta", una injustícia que ni l'Estat espanyol ni el seu govern ni el seu Parlament volen suavitzar ni reconeixent les Balears com a "Comunitat històrica".

ΩΩΩ

Llorenç Capellà, escriptor: Quina paparra ens ha tocat, Déu meu! D'una hora lluny s'endevina que a Ramón Rodríguez Viñals li ha agradat d'allò més sortir als diaris, i s'ha proposat que aquests parlin d'ell encara que sigui malament. (...) El seu darrer despropòsit ha consistit en la publicació al diari UH, d'una carta de suport a Vidal-Quadras pel fet de lluitar contra les barreres lingüístiques que aixeca el pujolisme a Catalunya i que, al seu parer, atempten contra la convivència ciutadana.

Recorda !!
Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent. El país ho necessita.

S'ESPANYA ESPANYA!!

Qüestió de noms?

MESTRE TOMEU

No fa gaire, parlava amb l'historiador Pere Fullana, director de la *Gran Enciclopèdia de Mallorca* i impulsor del *Diari de (les) Balears*. Conveníem amb el preocupant mal ús de la terminologia. Ja sabeu els tòpics: al País Valencià (que és el nostre ponent) n'hi ha que li diuen llevant; al govern espanyol l'anomenen "central"; i al crit defensiu contra l'opressió d'Espana: "Barco!" (Endarrera aquesta gent!) el qualifiquen de "racista".

Ara la premsa illenca anuncia unes jornades de debat: *La transició a Balears*. Hi participen, amb ponències, comunicacions, i taules rodones, una partida d'historiadors, molts d'ells joves (ai, las!) que presumeixen de metodològics. Doncs bé, ¿com és possible tanta manca de rigor? D'entrada, cauen en la moda recent de salpar l'article tradicional a les illes com han fet la Caixa de (les) Balears i tants d'altres. Aviat direm: *he anat de viatge a Pitiüses o he arribat d'Açores*.

La qüestió terminològica més preocupant, però, és l'ús i abús que es fa del terme *transició*, un eufemisme de nova planta que vol amagar el que, d'acord amb els canons convencionals, no és altra cosa que una nova *reinstauració borbònica*. En el fons, el tema és pervers ja que avala i legitima una llei de successió del general Franco. És a dir, el mateix militar feixista que se sublevà contra el govern legal de la República, reinstaura la dinastia que per voluntat popular va ser foragitada l'any 1931. *Transició* és un terme inventat als laboratoris espanyols per tal d'amagar la crua realitat: Franco fa hereu del cop d'estat Juan Carlos I.

Quina entitat convoca aquestes jornades? La Real Academia de la Lengua? El diari ABC-llepa-cony-de-la-cussa-de-la-reina? TVE? El Centro de Arte Reina Sofía? La Fundación Miguel de Cervantes? El Principado de Asturias? El Real Madrid? El Comité Olímpico Español? La Universidad Menéndez y Pelayo? El gremi de toreros? La Comissió del V Centenari? Doncs no. És l'Institut d'Estudis Balearics! I, de moment, cap dels participants ha dit ni mu. Clar que... la dictadura franquista era una *democràcia orgànica*. Al capdavant, tot serà qüestió de noms fins a la independència... i ara sí que podeu llegir sobirania nacional, emancipació, alliberament... Ω

L'ESTEL de Mallorca
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!

M a l l o r q u í !
La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

La família de can Barrala, de Campos, ha estiuat tota la vida a la Ràpita. Els padrins, que nomien Francesc Burguera i Antònia Oliver, construïren aquesta casa va devers vuitanta anys.

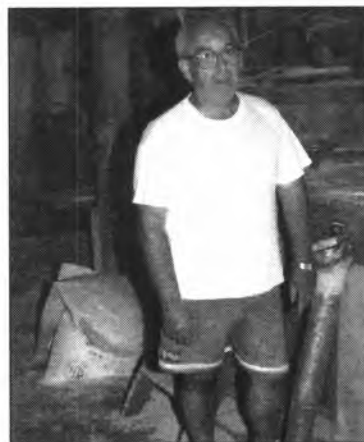
Fa nou anys que en Guillem Taverner va obrir una fusteria metàl·lica i taller de serralleria artística a Campos.

Fa cinc anys que en Jaume Adrover regenta la botiga d'electrodomèstics Adrover, a Campos. És un taller de reparacions de Tv, ràdio, vídeo, etc. Abans estava al carrer de l'Aigua, ara està al camí del Mar.

Fa sis mesos que na Maria-Teresa Chaparro regenta el RestaurantAVINGUDA, a Campos. Fa cuina mallorquina, a la carta s'hi menja a partir de les dues mil pessetes. Despatxa menús a 750 els dies feiners i a 1.100 els diumenges.

N'Antoni Soler és un dels amos de la Farinera, al carrer de la Ràpita de Campos. Temps enrera funcionava amb gas pobre, però ara fa vint anys que posaren motors elèctrics. Fan farina de blat i d'ordi. També tenen un sinfín per serrar. Fa cent cinquanta anys que aquesta farinera funciona.

Na Jerònia Mascaró és la madona dels Tallers Mesquida, a Campos. Tenen el servei oficial Bosch des de fa quinze anys. Tenen botiga de recanvis i taller de reparació de cotxes.

SABIEU QUE...

... el Principat de Catalunya té 630 km d'autopistes de peatge i 193 de lliures? En canvi, Madrid en té 18 de peatge i 452 de lliures. I Andalusia 93 de peatge i 1.044 de lliures. PP, PSOE, IU, l'ABC i els hotelers andalusos ja han dit que es neguen a equilibrar aquestes xifres.

ΩΩΩ

... el defensor del pueblo, Fernando Álvarez de Miranda (el mateix que vol els senyals de trànsit en foraster), també diu que fer pagar peatge a les autovies d'Andalusia, Extremadura i Castella seria inconstitucional?

ΩΩΩ

... els hispans residents als Estats Units que no es volen integrar i demanen que l'espanyol sigui idioma oficial s'han organitzat en un col·lectiu que s'anomena "Consejo Nacional de la Raza"?

ΩΩΩ

... l'Ajuntament de Las Palmas paga el bitllet de tornada als indigents espanyols que ho sol·liciten?

ΩΩΩ

... UGT ha amenaçat amb "tremendas movilizaciones" si es retalla el PER?

ΩΩΩ

... l'ABC, a finals del segle XX, encara publica articles i cartes que fan apologia de Franco, la División Azul i el "Cara al sol"?

ΩΩΩ

... José Antonio Camacho ha deixat d'entrenar l'Espanyol i se n'ha anat a Sevilla perquè no volia que els seus fills anassin a l'escola en català?

TALLER REPARACIÓ DE VEHICLES

PEP M. OBRADOR

Antelm Obrador, 15 • 07630 Campos
Tel. 65 00 18

KIKI • COPELE • MASALLES
Gallina Blanca PURINA

Pedro Joan Miró Campos

Material agropecuari
Menjar per a coloms, aucells i cans
Material cinegètic

c/ Aigua, 31 • Tel. 65 06 10
07630 CAMPOS (Balears)

GASOSA
c/ Menorca, s/n • CAMPOS (Mallorca)

Revisem el nacionalisme?

FRANCESC CASTANY DE CASO, Estat Català

Va ser a finals de juliol d'enguany quan el màxim representant d'Unió Democràtica de Catalunya, en Duran i Lleida es va despenjar amb un desig de revisar el nacionalisme per evitar que quedés desferrat per no fer els esforços necessaris per adequar-se als reptes del món modern. També va emplaçar als nacionalistes a redefinir els conceptes tradicionals i intentar un "aggiornamento" o posada al dia de la doctrina nacional. Això per a ell representa evitar que el futur nacional arribi imposat per tercers, sigui el govern central espanyol, les societats multinacionals o d'altres nacions. En un principi és fàcil pensar que el nacionalisme és l'objecte essencial d'aquest suposat anàlisi renovador, però en Duran i Lleida més que res posava en evidència la crisi d'identitat de CiU en vistes al post-pujolisme i la necessitat de farcir de nou contingut ideològic un missatge paralitzat des de fa anys. Perquè a Duran i Lleida se li hauria de recordar amb quina autoritat moral pot apel·lar a la revisió del nacionalisme quan CiU des del seu regionalisme espanyolista encara és hora que apliqui els preceptes del nacionalisme clàssic. Es podrà objectar que els primers pensadors nacionalistes com ara Valentí Almirall, Torras i Bages i Prat de la Riba poden estar desferrats respecte els problemes i conjuntures de les societats actuals i que en aquest sentit sí que cal fer-ne una reestructuració tàctica adaptada a l'actualitat. Però el que fa temor de la proposta democristiana és que més que una adaptació a la realitat es pretengui la substitució definitiva de l'anhel fonamental de tot nacionalisme: la independència nacional. I és que venint la proposta d'un individu declaradament espanyolista i més papista que el Papa com és Duran i Lleida la preocupació no pot ser més apremiant; més quan per desgràcia la coalició de la que forma part és en general, encara que equivocadament, percebuda com la dipositària de les essències del nacionalisme català. I que l'aplaudiment més abrondat a aquest posicionament hagi sorgit de les files del neoloxista PP amb l'inefable Alejo Vidal Quadras al capdavant; només serveix per a ratificar aquest temor.

Jo sempre he defensat que el nacionalisme és una doctrina d'alliberament per aconseguir la independència real d'una nació ocupada i oprimida. Una vegada s'és independent i l'Estat és consolidat, el precepte nacionalista ha d'ésser rellevat totalment pel de patriotisme que és l'arrel de la ciutadania i per, tant de la democràcia. L'apel·lació a la llibertat

política de la nació (nacionalisme) ja no hi té cabuda en el sí d'una societat normalitzada empena a reconstruir-se des d'un punt de vista nacional de progrés (patriotisme). I no hi té cabuda perquè s'ha deixat d'ésser súbdit (subjecte passiu de les decisions estatals dels opressors) i s'ha esdevingut ciutadà (cogestor de la voluntat col·lectiva de la nació). Llavors, hom és nacionalista perquè quan abans millor vol deixar d'ésser-ne per esdevenir un patriota a seques. Potser aquest raonament sobtarà a més d'un, però des d'un punt de vista ètic i moral la lògica és aquesta a no ser que es vulgui caure en el feixisme més fal·laç. I és per això que preocupa el fet que des de Catalunya hi hagi tants catalans que vulguin ésser de per vida nacionalistes. Com si això ja fos una condició més per a l'exercici d'una catalanitat sana i normal quan l'únic que evidencia és el permanent estat d'esclavitud espiritual en el que viuen els catalans per no donar un definitiu cop de timó per fer de Catalunya un estat lliure i independent. Es per això que quan el nacionalisme es desvia del seu objectiu essencial, la independència, es donen fenòmens com el pujolisme que no és res més que un cabdillisme regionalista (un virregnat) basat en l'exploració dels complexos i misèries d'un poble oprimat nacionalment. I s'hi arrepengen de quina manera! Vegeu l'esclava argumentació que aporta el diputat a "Cortes" per Convergència Democràtica, Josep López de Lerma en el seu article "Què hi fem a Madrid?" (diari "Avui" 14/8/1996):

"La resposta a la qüestió exposada la podem trobar en la plural actuació del catalanisme polític al llarg d'aquest mateix segle, l'actuació de CDC a Madrid des del 1977 o notablement arrodonida en la següent frase de Rovira i Virgili: "La intervenció (a Espanya) és necessària quan les coses de fora del clos nostre ens afecten directament, i sobretot quan els lligams materials i polítics ens han posat dins d'un clos estatal més ample. Voler-nos desinteressar de les coses d'aquest altre clos seria no ja un error greu, sinó una pretensió vana." No es tracta només d'ésser-hi per a defensar-se, que també, sinó d'actuar-hi liderant "l'acció transformadora de l'Estat", en paraules de Roca Junyent, o per "ésser protagonistes de la història d'Espanya", en expressió del president Pujol. En l'actitud no hi ha egoisme; hi ha la voluntat sincera des de la necessitat."

I el protagonista de tot l'enrenou revisionista, Duran i Lleida, rebla el clau de la següent manera al diari "El País" (18/8/1996); que a sobre el pre-

senta com a representant del nacionalisme burgès i mediterrani:

"Yo sólo puedo sentirme español a partir de mi condición de catalán y de catalán nacionalista. No puedo aceptar este planteamiento maniqueo que se nos hace a los nacionalistas. 'Oiga, ¿usted es español o no es español?'. Ese no es el problema. Yo digo: '¿Usted me permite ser español a partir de mi condición nacional o quiere que sea español a costa de que niegue mi nacionalismo catalán?'. Si me acepta como soy, vamos a entendernos sin problemas, podemos ir muy lejos todos juntos. Pero de la otra manera si me exige renunciar a lo que soy, no habrá manera de entenderse. A ver si somos capaces de ver que algún día no se pregunte eso y siempre en la misma dirección. ¿Por qué no se piensa que el peligro para la convivencia viene del más españolista de los españoles que es incapaz de asumir ese proyecto común? (...) Se dice en plan demagógico que lo único que queremos es romper el Estado, la segregación... ¡Es falso!. También se dice: 'Que se vayan, les abrimos las puertas y que se vayan ya'. Eso es muy castizo, muy fácil, pero demuestra muy poca cultura democrática. Lo que es difícil, lo que es democrático, es promover un proyecto común. Al tiempo que defendemos nuestra identidad nosotros hacemos propuestas paralelas para articular el Estado como un proyecto común. (...) He estado en muchas ciudades españolas explicando lo mismo que digo en la plaza de Catalunya, de Barcelona. Somos muy claros. Lo que reivindico es que formulemos un Estado que tenga elementos confederales donde aquellos que tenemos lengua y cultura propia podamos ser soberanos. Sin ser Estado, tener esa condición de Estado."

De tot plegat en surt un poti-poti estèril. Unes il·lusions ingènues periòdicament aixafades pel maquiavel·lisme de l'espanyolisme essencial de la Meseta. Es per això que una coalició amb una cúpula regional-espanyolista, però sustentada contradictòriament per una àmplia base nacionalista demanda l'acció equilibrada del seu màxim representant, en Jordi Pujol, que amb el foment de la seva habitual cerimònia de la confusió avisa que pel proper congrés de Convergència a finals d'enguany aportarà una definició del nacionalisme català més difícil de definir que l'independentisme. Una justificació per a una militància i una opinió pública simpatitzant cada dia més frustrada per estafada i cada vegada més independentista. Perquè tot nacionalista sap que l'objectiu polític

del nacionalisme no és altre que el d'assolir la independència nacional (mireu la definició que del nacionalisme en dona la darrera edició del diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans). I si no és així que no es diguin nacionalistes i usin el terme correcte que els defineix diàfanament que és el de regionalista amb totes les variants autonòmiques, federalistes i confederals que es vulguin. Així, com a mínim, ja no hi haurà més estafa.

És, doncs, amb aquesta ambigüïtat i tirania populista (en terminologia pujolista en diuen "nacionalisme") com en Pujol ha pogut governar ininterrompudament per més de quinze anys i amb perspectives d'allargar l'agonia encara més. I és per a fonamentar aquest perllongament que surten veus com la d'en Duran i Lleida reclamant una revisió o readaptació del "nacionalisme" als nous temps que assegurin la reelecció d'en Pujol o d'un altre aprenent de Pujol, potser el mateix Duran i Lleida?, que permeti a l'oligarquia el seguir negociant privilegis enlloc de reivindicar drets nacionals.

Aquests privilegis, que es gaudiran excepcionalment mentre duri l'actual crisi de majories absolutes que es viu a Espanya, són el protagonisme i intervenció en les relacions internacionals, les autopistes de la informació, les infraestructures telecomunicacionals, la crisi de l'estat del benestar o la Unió Europea sense adonar-se que en aquests no s'hi pot participar d'una manera aïllada o de classe, sinó que s'hi intervé i s'hi protagonitza des de la fortalesa estatal de la pròpia realitat nacional. Entrar en aquestes estratègies supranacionals, paradoxalment, només es pot fer des d'una estratègia nacional molt ben fonamentada. La peça bàsica d'aquest escaquer és l'estat nacional i tot allò altre poc hi té a dir, com per exemple el poder regional d'una Catalunya autònoma. I aquesta contradicció/traïdoria pujolista l'ha remarcat aquest agost les joventuts de Convergència Democràtica, JNC, quan volen rectificar les conclusions del seu congrés del 1988 on consideraven que els Estats es diluirien en favor de les nacionalitats i regions, i de la UE. Llavors, també consideraven que la reivindicació d'un Estat català quedava superada molt probablement pel procés d'unificació europea. Ara consideren que els Estats nació es transformen però no desapareixen, i per aquest motiu proposaran canviar de tesi en el proper congrés; encara que tot penja d'un fil donat que la censura de la cúpula pujolista pot neutralitzar l'abast polític d'aquesta proposta de les joventuts i tot acabi en un foc d'encenalls. Nobstant, el fet és simptomàtic encara que quedi com un simple debat intern. Aquest demostra que han tardat a adonar-se que en el procés d'unificació europea el que queien eren les duanes (barreres sobre la lliure circulació de persones i trànsit de mercaderies) i no pas les fronte-

res. Ans al contrari, aquestes darreres s'han reforçat tot donant més força a la idea d'Estat, ja que és el reconeixement de frontera el que dona representació legal (existència jurídica internacional) a les nacions. Per això és tan necessària la independència (poder per a poder gestionar qualsevol afer públic propi) per a una nació. Una independència que entenem per aquella situació de no-dependència política i jurídica que permet autogestionar la pròpia vida col·lectiva sense altres interferències d'altres nacions o estats. En principi la interdependència no afecta greument la sobirania de les nacions i de les col·lectivitats nacionals, ja que aquesta és bilateral compartida i, en tot cas condicional, almenys teòricament, de manera equitativa o equivalent, la independència nacional. Una cosa és la influència i una altra la dependència. Per això el nacionalisme és de per sé internacionalista i contrari al mundialisme apàtrida. Llavors en Pujol de nacionalista res de res perquè tot aquell que d'alguna manera defensa la integritat dels estats plurinacionals, com fa ell quan defensa la ficció de l'Espanya plurinacional, es manifesta favorable a suprimir o limitar la sobirania de les nacions i a enfortir la dominació de l'aparell d'estat sobre les nacions administrades o colònies. Un acte com aquest només pot ésser qualificat com d'imperialista, ja que prescindeix del principi configurador de l'internacionalisme que es fonamenta en l'existència de nacions diferenciades i sobiranes. Es així que la defensa de l'Espanya plurinacional no la pot fer un nacionalista, sinó un regionalista que possibilita que a hores d'ara el que tinguem sigui autoadministració (que en l'actual conformació autonòmica quasibé només serveix per a fer créixer el bilionari dèficit de les Generalitats. Es a dir, a sobre, cornuts i pagar el beure) enlloc d'autogovern. I això és així perquè encara és hora que del 1978 ençà exercim el nacionalisme d'una vegada per totes i enterrem la il·lusió regionalista d'un federalisme asimètric que pugui fer encaixar Catalunya a Espanya. Perquè Catalunya és nació i només la independència saciarà l'anhel polític del fet diferencial català i la farà encaixar sense problemes allà on realment pertany que és a Europa, a l'Europa de les nacions. Que és el fonament de l'única Unió Europea viable i justa. En això estem compromesos tots els que realment ens podem intitular de nacionalistes. De manera que els anti-nacionalistes, per cíncics i hipòcrites, com Duran i Lleida no cal que ens vinguin a revisar res de res. A ells, a hores d'ara i vist el seu accelerat procés de conversió a l'espanyolisme (si aixequés el cap en Carrasco i Formiguera!), els quedaria més "chic" revisar a Ortega y Gasset o les "obres completes" de Luis María Ansón, director del pamflet anticatalà ABC. Ω

PUGEN

DAVALLEN

Coalició Canària, agrupació de dretes i esquerres que ha elaborat un ideari en què afirma que Canàries és una nació. Com era d'esperar, el PSOE els ha acusat tot d'una de "nacionalismo exacerbado" i "tintes fascistas".

ΩΩΩ

El **PSM**, per demanar al Govern balear ajudes per als agricultors joves.

ΩΩΩ

Bartomeu Binimelis, representant del PP al Consell Assessor de RTVE a Balears, per insistir a exigir més hores de programació pròpia.

ΩΩΩ

El nombre de persones que s'han examinat a la **Junta Avaluadora de Català**, que ha augmentat un 147% respecte de l'any passat.

ΩΩΩ

L'agermanament del poble de **Consell amb Sureda** (Catalunya Nord).

ΩΩΩ

Les **2.000 persones** que es manifestaren contra Jesús Gil a Marbella el 24 d'agost.

ΩΩΩ

Maria Magdalena Vázquez, Esperança Munar, Miquel Àngel Rosselló, Francesca Comas i Jaume Rubí, elegits vermadors i vermadores de les festes de Binissalem.

ΩΩΩ

La companyia aèria **Centennial**, que ha anunciat que oferirà vols regulars de Palma a Londres a partir de setembre.

ΩΩΩ

La 28a edició de la **Universitat Catalana d'Estiu**, amb més de 1.700 alumnes.

ΩΩΩ

Els **dos joves** que retiraren i cremaren una bandera espanyola a una urbanització de Matadepera.

ΩΩΩ

Ramon Llumà (CiU), batle de Solsona, que demana un referèndum per la independència de Catalunya.

Juan Simarro, per regalar al rei d'Espanya les primeres etiquetes de les sobrassades amb denominació d'origen.

ΩΩΩ

Maruja Torres (*El País*), per malparlar de la sobrassada i per escriure que el president de la comissió reguladora de la denominació d'origen es diu "Juan Simarro". Vatualmón de forastera creguda! Sort que ja és tornada cap a la península!

ΩΩΩ

Jaume Matas i Llorenç Huguet (rector de la UIB), per anar a pidolar al rei d'Espanya el règim fiscal i el traspàs de competències universitàries. Aquestes animetes mees encara no se n'han adonat que al Borbó només li interessa Mallorca per prendre el sol.

J. MATAS

ΩΩΩ

Felipe González i Rodrigo Rato, que vénen a Mallorca pel mateix que en Juan Carlos.

ΩΩΩ

El **PP**, per oposar-se a la reforma de la Llei de Normalització Lingüística a Catalunya.

ΩΩΩ

Els dos **caps-rapats** alemanys que intentaren matar un home negre a Palma.

ΩΩΩ

Rodrigo Rato un altre pic, per anunciar que el criteri de població no serà contemplat al finançament autonòmic, en contra del que havien demanat el País Valencià i les Balears.

ΩΩΩ

El **Real Madrid**, per jugar a la pretemporada contra nou reserves del Benfca i presumir d'haver guanyat per 4-0.

ΩΩΩ

Ricardo Vaca, director de comunicació d'Antena 3, per voler quedar bé declarant que "nadie de Madrid puede decidir la lengua de uso de una televisión balear", quan des d'Antena 3 de Madrid imposen el foraster a les desconnexions territorials de les Balears. Pocavergonya!

Bòsnia o la pau per força!

MIQUEL JULIÀ, escriptor

Izetbegovic, president del govern bosnià, decebut i ressentit ha dit que firmà els acords de pau a Dayton "per força" i els ha denunciat com la imposició d'una "pau injusta". No ha estat un final feliç, després que els ciutadans hàgim assistit dia rera dia, any rera any, esverats i impotents, a l'espectacle de l'aïllament, setge i extermini d'un poble i una ètnia, víctima de l'imperialisme d'un estat-nació.

Per bé que el dret de les nacions, ja establert en el segle XIX, segons el qual hi ha d'haver plena identitat i coincidència entre nació i estat, un dret que implica la obligació de respectar la gestació democràtica de nacions lliures, ha estat viu i actiu durant el segle XX, com va succeir en el Tractat de Versalles, després de la I Guerra Mundial, creant nous estats sobre bases nacionals, i en la descolonització a Amèrica, Asia i Africa i, més recentment, en la proclamació de la independència d'Estònia, Letònia, Lituània, Eslovàquia i República Txeca, la seva aplicació i eficàcia sempre han estat depenents i condicionades pels jocs d'interessos interns dels estats i per les relacions i reaccions internacionals. Si actualment pertot arreu es reconeixen els drets humans dels individus, malgrat la seva deficient o insuficient aplicació, el cert és que, també en els estats on es reconeix i exerceix plenament la democràcia i el dret dels ciutadans, es tanca la porta a pany i clau a la democràcia nacional, al dret de les nacions, base natural de la pau i de l'ordre i configuració internacionals.

Ja fa la menudència de set-cents anys que els mallorquins hem après del gran mestre Ramon LLull que "la justícia (envers les persones i amb més raó entre les nacions) procura i modela la pau i la injustícia promou la guerra"; i ho tenim après també de l'experiència plurisecular del regne de Mallorca, perquè la terrible guerra de les Germanies (1521-23), com també la de Successió (1715), no foren sinó el broil i l'esclat de dues injustícies històriques, l'insuportable greuge social per al poble a les Germanies i la traumàtica opressió nacional sobre el país que es veia venir i s'imposà amb el Decret de Nova Planta.

El fet de recusar validesa al

dret dels ciutadans a votar en defensa de la pròpia nació, o sigui, la denegació del principi i del dret d'autodeterminació dins el propi país, com es manté dins l'actual "democràcia" de l'Estat espanyol, ha estat i és aquí i als vuit vents del món l'origen, causa o justificació de tots els terroris-

mes i de moltes guerres. I no hi ha Déu que ho faci entendre i acceptar als polítics i estadistes estatals. Ni a la nació que cavalca i trota sobre les altres, encapçalant un estat.

Anem a Bòsnia. En el referèndum de 1991 Bòsnia va néixer com a projecte de nació lliure, multiètnica i pluricultural en convivència. Va ésser el feixisme instal·lat a la gran Sèrbia, amb Milosevic al cap i Mladic i Karadzic al front, i l'imperialisme de Croàcia, els que explotaren les diferències ètniques, per als seus fins expansionistes. I sorgí l'exèrcit popular de Bòsnia, l'Armija, en defensa pròpia. Els morts i assassinats han estat decenes i decenes de milers; la destrossa material s'evalua en més de deu bilions; les cases derruïdes s'acosten al mig milió; tot un poble romangué aturat i aterrat sense altra possibilitat que morir; el món restà atònit i corprès davant la barbàrie d'uns i la capacitat de lluita i resistència dels altres, la del malmès poble bosnià.

Varen ésser quatre anys d'indecisions dels imperialistes instal·lats a l'ONU, els Estats Units i les potències europees, amb pactes i plans pacientment dirigits (altra cosa sembla inversemblant) a supeditar els bosnians i sotmetre'ls a la gran Sèrbia i als serbobosnians, o sigui, a desgavellar-

los com a nació. L'imperialisme d'uns féu costat al l'imperialisme serbi, que no reconegué mai els drets de la nació envaïda. Ni el dret a la pròpia defensa. Per més befa, només imposaren la pau, quan triomfava l'ofensiva bòsnio-croata.

S'aturà la guerra i féu aparició la pau, "una pau, ha dit Izetbegovic, més perillosa que la guerra". Per què? Perquè no s'assenta sobre res sòlid. L'acord de Dayton no resol l'expansió sèrbia; tampoc garantitza la sobirania de Bòsnia mutilada; s'entrega als serbobosnians una extensíssima part de Bòsnia, futura avançada per a una gran Sèrbia; també a Croàcia; els criminals de guerra circulen impunement; Sèrbia no és obligada a pagar res dels cinc mil milions de dòlars que costa començar a reparar els danys que ha causat; si és que no resulta una trampa per convertir els musulmans en feudataris dels crims aliens. Enlloc havia estat mai tan amarga una pau, com la que s'ha imposat a Bòsnia. I la pau sobre la injustícia sempre trontolla, com un edifici damunt arena.

Els ciutadans de Balears podem entendre-ho, tal volta com pocs. La ignomínia i extermini que ha patit Bòsnia, també l'ha sofrit històricament en tres ocasions Mallorca i la nació catalana. L'ordre, que en cada ocasió ens han imposat, ha sabut a "pau injusta", una injustícia que ni l'Estat espanyol ni el seu Govern ni el seu Parlament volen suavitzar ni reconeixent les Balears com a "Comunitat històrica". Ω

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL de Mallorca

CARTES

Mallorquins contra la pròpia llengua

En un lloc de Mallorca, del qual per força m'he de recordar, no fa molts dies hi vivien unes persones, professors i pares que, durant una festa nadalenca, feren tot el possible perquè no es cantàs, ni per error, cap cançó que no fos en castellà.

Pares, i professors són mallorquins i catòlics, apostòlics i romans.

Això em provocà un malestar i les següents consideracions i preguntes (per esser honest vull dir que hi havia castellanoparlants):

1. El respecte a la llengua castellana, ens obliga a arraconar la nostra, la d'aquí?

2. La llengua nostra, d'aquí de fa 700 anys, la dels nostres pares, és borda, magra, vergonyosa, la criadeta o, què passa aquí? Vergonya, dames i cavallers, vergonya!

3. A hores d'ara, encara fa bo, fa senyor, parlar sempre en castellà?

4. Si els mallorquins, a Mallorca, he dit, els mallorquins a Mallorca, no utilitzam la nostra llengua, on la utilitzarem? Qui la utilitzarà per nosaltres?

No me'n puc avenir de passades com aquesta. I em posa ben trist aquell estudiant de capital que un dia es topa amb son pare i sa mare a un bar davant els altres estudiants i s'empegueix, perquè són pobres o vells o gent molt senzilla, que de cap manera és aquest el cas de la nostra llengua. I perdonau l'enfadament. O Espanya és una mare que fa parts i quarts amb les seves llengües? Discrimina les filles d'un mateix part? **Jaume Serra, ses Salines** Ω

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Perdonau la vida al cursillista, sisplau

Estimat Joan Quetgles,

Em fa la sensació que no lleigiu el que us escric. No pensava contestar-vos, però és que dieu coses de mi on us enganyau ben totalment: Jo no he pas estat catòlico-romà mai d'ençà que tenia 14 o 15 anys, quan decidí que no sols no volia anar a missa sinó tampoc a classe de Religió Catòlica (això fou l'any 1972, no us penseu, quan era obligatòria la classe de Religió Catòlica).

Però és que els prejudicis durs enterboleixen la vista. Car, vejam, si jo sovint dic que no crec en el Papa ni en el Vaticà, allò més normal és que no sia catòlico-romà. Vaja, dic jo, oi?

La vostra actitud em recorda aquell conte tan divertit del nostre fantàstic Pere Calders, *Invasió subtil*, on hi havia un bon jan capficat tot ell que un camioner d'Olot i del Barça era un japonès disfressat que, en conxorxa mundial, volien apoderar-se de tot el món.

Actualment jo ni tan sols assistesc a cap església, si bé entre 1984-91 assistí a esglésies evangèliques, tan volgudes per vós (segur que no les coneixeu, però).

O sia, que em suggeriu ben amablement: "...per què no intenteu, Colom, cercar la via calvinista?" Doncs bé, m'estranya que no us n'hàgiu adonat, però de calvinista ja en sóc, i m'he llegit Calví, Luther, M. Luther King, Bonhöffer i d'altres destacats autors, ben protestants tots.

Vós dieu una cosa falsa: que no parlau de Déu. Doncs jo llig visions! "Déu morí des que...", "posat que no podeu abandonar la fe cristiana...", etc. (Pobrets escolanets que creuen encara en Déu, oi?)

Crec que hom pot esser laic sense esser perdonavides: "Posat que no podeu abandonar l'ateisme..." En fi, crec que cal estar oberts a tesis, antítesis i síntesis, no "perdonar" ningú pel que creu o deixa de creure i aprendre a posar-se en el lloc de l'altre. Si no, no farem res...

Em fa riure que "m'acuseu" de fer "una forta olor de cursillista de la cristiandat de l'època nacional-catòlica", a mi, que ni he estat mai en la vida cursillista (ni tan sols en conec gaires), que segurament hauré lluitat més que no pas vós contra el nacional-catolicisme quan aquesta ideologia realment manava (matar "morts" és massa fàcil, senyor

Quetgles), que vaig militar en grups clandestins sota el franquisme (l'OEC d'en López Crespi: podeu preguntar-li-ho si no ho creieu), després en el POUM, que defensí a Cala Vila del meu poble —com a regidor nacionalista— el "dret a l'avortament"... fins i tot mon avi (col·laborador d'en Gaudí al Parc Güell) era molt menjacapellans i amenaçà algun rector, pistola en mà (era de la CNT, en l'època del pistolisme, cap al 1920).

Res més allunyat de la realitat, doncs, Sr. Quetgles. Però és que els megaprejudicis us fan veure allò que voleu creure.

I són mega car mai no heu conegut una església des d'adins, sols des d'afora. Des d'adins tindríeu més coses a contar: de bo i de dolent, però sabríeu millor de què va. Ara sabeu molt menys del que creieu.

No us estic pas convidant a fer-vos cristià nominal ni religiós, car l'hàbit no fa el monjo. Sols us estic dient que els anticristians o antireligiosos no sabeu de la missa la meitat. Per això sou marginals de la història, excepte quan hi ha revolucions de mata-degolla i dictadures atees. Ja sé que vós no sou anarquista ni marxista (no us confonc com vós a mi), però us dic, que si la política de "catòlics" sol esser sovint dolenta i de vegades sagnant, la dels antireligiosos és dolenta sempre i sovint sagnant. I no parlant de creences com de resultats històrics constatables de les creences.

Tanmateix, a fi que no em confongueu, m'acomiad amb uns versos que em recità el nebot de l'arquebisbe Enrique Tarancon (que era de prop del meu poble), el qual (oh, sorpresa!) tampoc no creia en l'Església Romana (i em digué que son oncle no gaire):

*La iglesia es un negocio:
el clero es el negociante,
y al toque de sus campanas,
acude mucho ignorante.*

(Sol passar a tot arreu, però, no sols ca l'Església romana ni sols en religions: en tot, car Luther i Calví parlen —com sant Pau a la Bíblia— de la natura caiguda o corrupta de la Humanitat, cosa que els ateus cegament negau.)

Cordialment, **Ricard Colom, d'Ajuda Evangèlica dels Països Catalans** Ω

Objectors de consciència del PP

JOSEP DE LUIS,
membre de l'executiva de JNM

Vagi per endavant la meua total solidaritat amb na Joana Vidal i en Joan Marí Tur. Com es pot comprendre fàcilment, als altres partits polítics ja els va bé que no se'n vagin en Canyelles ni en Berastain. Per cert, la setmana passada apareixia aquest darrer, diputat, conseller i processat als mitjans de comunicació, amb cara de no haver romput cap plat mai i advertint que l'opció de la dimissió se la planteja a diari. Supòs que degué voler enganyar qualcú, ja que no tenc notícia que l'advertiment s'hagi materialitzat en fets. Això sí, després de les declaracions del senyor "Màtiques" anunciant que en Berastain és un gran conseller, un home agafa coratge per poder fingir que no passa res. Només faltaria que ja s'atrevisin a declarar públicament que els seus consellers són uns inútils, que ja no ens vindria gens de nou a aquestes altures de l'espectacle.

Com deia abans, na Joana-Aina Vidal i en Joan Marí Tur estan defensant una postura digna, que va en benefici del bon nom de tots els polítics i també, no cal oblidar-ho, en benefici del propi Partit Popular. Hi ha molts de votants que no entenen absolutament res: durant la campanya electoral el PP va fer bandera de la lluita contra la corrupció i una defensa ferotge de la necessitat d'assumir responsabilitats polítiques a banda de les judicials. Només es referien, però, als polítics dels PSOE pel que es veu. Ara no troben cap motiu per obligar a dimitir a en Canyelles i a en Berastain. És més, expedienten dos diputats que, lluny d'estar implicats en cap cas de corrupció, intenten defensar la transparència dins el seu partit i la conveniència de dimissions.

Que estiguin tranquils, el que pot salvar els dos "objectors de consciència", és que sense ells el PP perdria la majoria al Parlament. I encara que es digui que les actes de diputat són propietat del partit, no pensaven el mateix els dirigents del PP quan es dedicaren a fer-se seus els giracamises que abandonaren la disciplina d'Unió Mallorquina a canvi d'un plat de lleties, gentilesa de l'empresa concessionària del Túnel de Sóller. Ω

L'ESTEL de Mallorca

PUGEN

DAVALLEN

El batle d'Inca, **Pere Rotger**, per anunciar que donarà suport a Cristòfol Soler al congrés del PP.

ΩΩΩ

Magdalena Vives, Beata Major de les festes de Santa Margalida, i **Gabriel Bauçà**, Dimoni Gros des de fa 37 anys.

ΩΩΩ

Mallorca, que té tan acollonit José María Aznar que no s'atreveix a celebrar-hi el consell de ministres amb el rei d'Espanya.

ΩΩΩ

Mario Vargas Llosa, que després de tot un historial de declaracions anticatalanes ha dit que "si la majoria de catalans i bascos volen arribar a la secessió, que hi arribin! Aquesta és una realitat que la cultura de la llibertat ha d'acceptar".

El misser foraster **Antonio Verd(e)**, pels seus articles contra la unitat del català.

ΩΩΩ

ETA, per unir els imperialistes espanyols i dividir l'independentisme basc.

ΩΩΩ

El ministre espanyol de treball, **Javier Arenas**, qua ha anunciat que mantindrà el PER.

ΩΩΩ

El Dorado (Magalluf), per organitzar la "Fiesta Andaluza Verano 96".

ΩΩΩ

La policia de Marbella, que va ferir deu persones a la manifestació dels funcionaris de l'ajuntament contra Jesús Gil el 31 d'agost.

Desig

"L'excitació artificial dels desigs, que és l'ofici principal de la civilització, augmenta al mateix ritme que les obligacions i els entrebancs... Quan el fi s'emplaça en els objectes, la rauxa que provoca es diu Desig."

"El desig és com el pobre: li dones una almoina generosa perquè marxi, però com més li'n dones més sovint torna a trucar a la porta de servei. Tornaràs el cap darrera de tot desig, com el pollastre que corre darrera les mosques?" (*Principis i preceptes del retorn a l'evidència*, Lanza de Vasto.)

"Quan hom pensa en els objectes dels sentits, neix l'encadenament. De l'encadenament neix el desig. Del desig flameja la passió feréstega. De la passió es nodreix el desori espiritual; del desori, l'oblit de les veritats ja sabudes i la destrucció de l'enteniment que fa perir la persona." (*Bhagavad Guita* 2:62-63, llibre clàssic hindú.)

"No desitgis mai i seràs l'home més ric del món." (Miguel de Cervantes, 1547-1616.)

"Els temps dels déus es vol ara mostrar, / car dins d'ell cadascú un déu vol fer / i dels desigs per on va llur voler / solemnes déus a tots veig adorar."

"Pobre só, doncs, molt pus que Job no fou, / puix és dit ric lo qui no ha desig / e en passions jo em trob dins en lo mig, / si desitjar ab desesper l'hom fou." (Ausiàs Marc, 1397-1459, senyor de Beniarjó, mestre d'amor.)

"La pobresa no ve per la minva de riqueses, sinó per la multiplicació dels desigs." (Plató, 497-347 aC, filòsof grec.)

"Quan n'hi ha qui corren ansiosos darrera llur desig / i en veritat sols corren darrera llur ruïna... / Quants estripen llur ànima de pena i angúnia / Darrera una felicitat que malda per defugir-los!" (*El Collar de la Coloma*, Ibn de Còrdova, 994-1063, a Xàtiva, 1022.)

"La majoria dels homes col·loquen el bé en la fortuna i béns exteriors o, si més no, en la diversió. Els filòsofs han demostrat la vanitat de tot açò, i l'han col·locat on han pogut: per als filòsofs, 280 béns sobirans.

"Disputa sobre el sobirà bé... Hi ha contradicció, car ells (els filòsofs, els estoics) acaben per aconsellar el suïcidi! Oh vida feliç, la de qui vol desfer-se d'ell mateix com de la pesta!" (Blaise Pascal, físic i savi francès, 1623-1662.) **Fons de Documentació** Ω

Andritxol de naixement, calvianer d'adopció, i veí de Galatzó

Entrevista amb en Miquel Lladó i Bestard, d'Esquerra Unida

Quina és la seva opinió sobre el transfuguisme polític del que tant s'ha parlat i del que ara ja no se'n parla, potser per avoriment?

— En primer lloc, cal distingir entre transfuguisme polític i transfuguisme ideològic. Perquè ens puguem entendre posarem un parell d'exemples i que cada qual en tregui les seves conclusions:

— A l'Ajuntament d'Andratx tenim un regidor que va esser de la FSB-PSOE. Actualment es d'UM, dóna el vot al PP i diu que li agrada en Julio Anguita. A l'Ajuntament de Calvià tenim un regidor d'Esquerra Unida que diu que és comunista i dóna el vot al PSOE... de Calvià.

— Dins el món sindical tenim en Lorenzo Bravo, que militava al Partit Comunista d'Espanya, i que actualment és secretari general d'UGT, milita al PSOE, vota "no" al referèndum de l'OTAN i que diu que li agradaria que el seu partit tornàs a esser un partit revolucionari com en el passat. (Llegiu *El socialismo y la España oficial* de Pablo Igesias, que és la història de les actes del Congrés quan en Pablo Iglesias era l'únic diputat socialista. També explica els primers programes del PSOE.)

— Podríem seguir amb tants de casos que la llista seria interminable.

— Pel que a mi respecta, vull utilitzar una metàfora, tal i com jo veig la qüestió que m'han plantejada: al subsòl hi ha grans bosses d'aigua, contingudes per parets d'argila. Aquestes bosses es traslladen lentament al llarg dels segles de tal manera que una font, un aquífer que avui és aquí, pot aparèixer molts de metres més avall o més amunt; l'aigua, però, sempre és la mateixa. Les

fonts de vegades es diuen PSM, ERC, EU (vull aprofitar per dir que l'única volta que he votat PSOE va esser quan n'Eberhard Groske Fiol va demanar el vot des d'Esquerra Mallorquina).

— Què opina sobre les drogues?

— Com va dir al camarada Joan Alvarez, sobre aquest tema hi ha molta hipocresia. Jo diria que s'ha de donar molta més importància a la prevenció (tal volta l'única solució efectiva). Això és el que faig des de la revista *Maganova Andratx* i des d'altres fòrums (educadors de carrers, monitors de temps lliure, promoció d'esports base...). Des del partit estam iniciant una campanya adreçada al joves i no tan joves perquè comencin un tractament per deixar l'hàbit. Es poden adreçar al local d'EU, on els remetrem als diversos llocs on poden iniciar el tractament. L'oferta és àmplia i variada, però ells tenen la darrera paraula.

— Què opina sobre els nacionalismes?

— S'han fet moltes barbaritats en nom de la pàtria. A dins EU, hi ha un debat sobre aquest tema. Hem publicat un llibre que es diu *La qüestió nacional, debat obert* (el podeu trobar al local de partit al carrer del Sindicat, damunt el Bar Triquet). Per cert, hi ha un text en espanyol que podria respondre parcialment una altre qüestió d'aquest entrevista.

— Com veu l'actual situació política a l'Estat espanyol?

— Greu, molt greu. Estam governats per una dreta pura i dura. Només cal mirar els pressuposts que estan a punt d'esser aprovats, que només afavoreixen la classe dominant en detriment dels pobres i les classes populars.

La política de privatitzacions ens pot dur a un carreró sense sortida. La política econòmica del Govern espanyol es fa en contra de la classe obrera. Pot parèixer una formulació ximple, però caldria esser sords, cecs i a més idiotes per no adonar-se'n.

— Per acabar, vol afegir qualque cosa més?

— Sí, vull dir que la unitat del partit és ferma, en contra dels malintencionats rumors d'un parell de pocavergonyes, i que n'Emilio Moreno segueix endavant en la tasca que s'ha marcat i a les properes eleccions el veurem a l'ajuntament. També voldria afegir que la joventut alienada i despolititzada se n'adoni que els estant explotant, (contractes precaris, atur sense subsidi...). La postura del "no em mengis el cervell, pas de la política", etc. no pot conduir a res de positiu, i que si tu no fas política, la fan els altres en contra teva. Potser ens hauríem de plantejar la revisió de l'antic testament quan l'Eclesiastès diu: *La vida es beure, menjar i folgar, el demés es vanitat i porgar fum*. Una formulació molt de moda en el temps que corren. Salut i força. **Mikel** Ω

L'ESTEL de Mallorca

**INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T**

L'ESTEL de Mallorca

... **Julio Anguita** ha declarat que és un admirador d'Antonio de Nebrija (1442-1522), aquell que va amollar allò de "la lengua és la companyera del imperio"?

J. ANGUITA

ΩΩΩ

... la televisió basca a partir de l'octubre subtitularà el telenotícies vespre per facilitar la informació als sords?

ΩΩΩ

... els guàrdies civils comencen a esser coneguts amb el malnom de *Galindos*?

ΩΩΩ

... el galindo foraster, Daniel Carvajal Medina, implicat implicat en l'espionatge extraoficial a Txofa va estar destinat a Esporles fins fa poc més d'un mes?

ΩΩΩ

... al Principat ja són 44 els ajuntaments que reclamen un plebiscit per proclamar la independència de Catalunya?

L'ESTEL de Mallorca

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!

SUPERMERCAT UNIC

Comestibles, begudes, xarcuteria, fruiteria, congelats...

Al vostre servei

Carrer Morey, 21 • Tel. 649044 • SES SALINES

S'ANFÓS

RESTAURANT • PIZZERIA

PIZZES PER ENDUR-SE'N

Avda. Primavera, 15 • Colònia de Sant Jordi (Mallorca)
Tel. **85 65 65**

D'Ussias, Campmanys i Ansons ja n'estic fins als collons

Idò, què vos pareix! N'Anson, director d'un pamflet neo-nazi que no serveix ni per estrènyer arengades, ha interposat un plet a l'escriptor Josep Palou per intrmissió il·legítima a l'honor en el qual demana ni més ni manco que 15 milions de pessetes. Tan sols es tractava d'un treball lexicogràfic -molt divertit, per cert- amb un fester d'adjectius on començava per nazi i acabava per espanyol i director de l'ABC.

Amb això resulta que Ussia i Campmany, els dos bergants grossos de l'ABC, no deixen de fer-se alabances l'un amb l'altre alhora que es lamenten que ja no quedin escriptors i poetes satírics que sàpiguen insultar amb gràcia. Això us deu passar a Espanya, pardals!, perquè qualsevol glosador mallorquí us dona vint voltes com a poc: basta citar es Gall, en Vicenç de Son Rapinya o en Climent Garau, tots ells col·laboradors de L'ESTEL, que només que us ficàsseu amb ells en sortiríeu més baldats que un ca apallissat. I ara, per fer-vos veure que no vaig de berbes, vos reproduiré una de les gloses més bèsties d'en Llorenç Capellà, glosador algaidí que si encara anàs pel món i no fos anat a veure Sant Pere, posaria missions que us l'hauria dedicada a vosaltres. Ve't-la aquí, an aquesta:

Mal tenguésseu es cervell
cuit a dins una panada,
tota sa carn capolada
i sa sang dins un ribell;
i ets ossos amb un martell,
a dins un odre pitjada,
vos ne fessin un pastell

ABC
MADRID, LUNES 18 DE DICIEMBRE DE 1995

ARZALLUS INSISTE EN EL DIÁLOGO
CON ETA PESE A LOS ÚLTIMOS
SIETE ASESINATOS
(Páginas interiores)

SOLER OFENDE LA IDENTIDAD DE BALEARES AL PLEGARSE AL

L'ABC no serveix ni per estrènyer arengades.

com a carn de sobressada;
i es lleu i sa budellada
que la vos vessen penjada
a ses banyes d'un vedell;
i de ses trinxes de pell
en fessin un cabrestell
per una bisti baldada.

I si parlem de publicacions satíriques, a Mallorca hi tenim una llarga tradició representada per títols com com Foc i Fum, Diari de Búger, L'Aurora, o aquest mateix L'Estel, que la continua exemplarment. Per això mateix ja em donau a entendre

que, o sou més curts que en Pep de Na Sentema i no sabeu quin dia heu menjat pa, o no sou més que uns putes racistes desgraciats que considerau els mallorquins una raça inferior que tan sols servim per espolsar-vos les sabates. Perquè, és clar, no és el mateix que escrigui això un espanyol de Madrid o d'Extremadura que un mallorquí de les colònies d'ultramar que, a més a més, és independentista.

La qüestió de fons és que aquests bergants estan avesats a tractar amb catalans porucs tipus Jordi Pujol, que donen explicacions vint vegades cada dia. I, és clar, resulta que s'han topat poquíssimes vegades amb caníbals independentistes que ja els tenen l'olla a punt per ficar-los-hi dedins. Davant d'aquesta envestida no tenen collonets per exercir el dret de rèplica i contestar i se'n van als tribunals passant abans pel lloc comú, si és que hi són a temps d'arribar-hi. **Antoni Martíàñez, Lobby per la Independència** Ω

P.S. Que quedi clar que si no s'haguessin ficat tantes vegades amb l'expresident Cristòfol Soler i haguessin fet els comptes a ca seva se n'haurien guardat d'aquesta pallissa. Per ventura en quedaran escalivats per una altra vegada.

CONDEMNAT

A LA LLIBERTAT D'EXPRESSION

Peritatge lingüístic realitzat per:
Antoni Artigues
Gabriel Oliver (Biel Majoral)
Maria Conca

Condemna a la llibertat d'expressió inclou la crònica del judici feta per Carles Hèctor Hernández i Maria Teresa Sureda, el peritatge lingüístic dels articles denunciats realitzat per Antoni Artigues, Gabriel Oliver i Maria Conca, els articles de Jaume Sastre denunciats per Ventura Rubí, retalls de premsa, dibuixos i fotografies. El preu és de 700 pessetes; també hi ha un preu d'ajut de 1.000 pessetes. El podeu trobar a les llibreries de Ciutat o telefonant al 26 50 05.

L'ESTEL
de Mallorca
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA
EL DIARI DELS MALLORQUINS

Comitè de defensa per la llibertat d'expressió

LES PERSONES SOTASIGNANTS EXPRESSAM EL NOSTRE REBUIG PER LA DEMANDA INTERPOSADA PER LUIS ANSÓN, DIRECTOR DE L'ABC, CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA I L'ESCRITOR JOSEP PALOU AL TEMPS QUE REIVINDICAM LA LLIBERTAT D'EXPRESSION

Tercera relació de signants

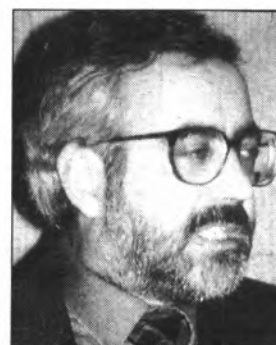
Maria Antònia Munar, Biel Majoral, Antoni Artigues, Jaume Corbera, Damià Pons (director Cultura CIM), Miquel Segura, Joan A. Estades, Carles Campuzano (diputat CiU), Josep Rull (secretari general JNC), Antoni Mir (president OCB), Vicenç Villatoro (periodista), Héctor Hernández (escriptor), Magí Moranta (secretari general JEN-PSM), Miquel Ferrer (regidor d'Alcúdia), Aina Llauger (GOB), Joan Quetgles (professor), Gabriel Bibiloni (filòleg), Pere Manzanares (president Arrels - Catalunya Nord), Gaspar Valero (historiador), Neus Santaner (STEI), Ponç Pons (escriptor), Josep Melià (JNM), Catalina Cantarelles (professora UIB), Llorenç Valverde (professor UIB), Ramon Bassa (professor UIB), Josep A. Grimalt (professor UIB), Antoni Llabrés (JNM), Mohamed Tilmatine (lingüista berber), Miquel Bezares (escriptor), Miquel Julià (escriptor), Joan Lladonet (mestre), M. Antònia Font (mestra), Joana M. Romaguera (professora), Sebastià Serra (STEI), Margalida Lledó (mestra), Joan Lliteres, M. Magdalena Ramon (lingüista), Lluïsa Planas (professora), Margalida Quetgles (administrativa), Gabriel Quetgles (jardiner), Caterina Mercant (ceramista), Miquela Vadell (mestra), M. López Crespi (escriptor), Francesca armengol (apotecària), Àngels Estévez (funcionària), Jaume Serra (tècnic farmàcia), Francesc Reynés (pintor), Antoni Torrens (apotecari), Joan Crespi (mestre), Carme Alcoverro (mestra), Asja Schalekamp (monitora artesanal), Assumpta Mascaró (mestra), Francesca Gelabert, Margalida Fiol (mestra), Pere Pau Sintes (professor), Margalida Soler (mestra), M. Pilar López (professora), Antònia M. Comas (mestra), Present Ortiz (mestra), Josep Sitjar (impressor), Montserrat Bascompte (subalterna), Lurdes Bascompte (mestra), Biel Alemany (geògraf), Joana M. Garcés (treballadora social), Toni Caldés (professor), Antoni Servera (professor), Xavier Gual (comerç), Baldo Coldeforns (geòleg), Bartomeu Abrines (mestre), Cristòfol Carrió (escriptor), Joan Josep Vives (estudiant), Jaume Adrover (estudiant), Jaume Fiol (estudiant), Josep A. Cifre (estudiant), Bàrbara Torres (estudiant), Jaume Llobera (estudiant), Antònia Oliver (estudiant), Tomàs Martínez (mestre), Joan Simonet (estudiant), Antònia Canyelles, Teresa Munté (mestressa de casa), Aina Lluís (mestressa de casa), M. Àngels Simonet, Ramon Gràcia (cuiner), Vicenç Sala (cambrer), Martí Garcia (conserge), Rafel Jover (repcionista), Xisco Casasnovas (repcionista), Sebastià Barceló (hostaleria), Antònia Escoda, Bernat J. Calafell (hostaleria), Angelina Munté, Mateu Torrens, Gaspar Gregorio (administratiu), Catalina Simonet, Gaspar Gregorio Simonet, Joan Carles Gregorio (estudiant), Joana Nicolau, Guillem Mora (professor), Pere Palou (professor), Lluís Segura (estudiant), Maria T. Ferragut (estudiant), M. Dolors Fortuny (psicòloga), Miquel Cabrer (comerçant), Aina Rosselló (mestra), Maria Antònia Puiggròs (estudiant), Manel Reche (cuiner), Salvador Castellón (comerçant), Coloma Garcias (dependent), Joana M. Adrover (dependent), Llorenç Galmés (comerçant), Antoni Oliver (estudiant), Sebastià Rubí (estudiant), Pere Barceló (estudiant), Guillem Parera (estudiant), Maria Isabel Llaneras (estudiant), Francesca Nadal (comerçant), Francesc Nicolau (joier), Francesca Santandreu (cambrera), Martí Perelló (restaurador), Francesca Fullana, Joan Pol (joier), Miquel Esquina (perruquer), M. Antònia Sbert (dependent), Maria Roig, Antònia Duran (dependent), M. del Pilar Peña (cambrera), Margalida Arroyo (cambrera), Bartomeu Riera, Pep Casals (comerç), Sebastià Riera (guixaire), Jaume Casals (cristaller), Pep Sitges (estudiant), Toni Sitges (estudiant), Guillem Nadal (industrial), Milagros Bernabé (dependent), Guillem Santandreu (professor), Margalida Florit (fornera), Francesc Roig (serveis tècnics), Jaume Mestre (marbrista), J. Antonell (metge), Damià Heine (biòleg), T. Oliver (ferrer), Aina Maria Trias (dependent), Pere Brunet (jubilat), Martina Rosselló (comerç), Giovanna de Paz (dependent), M. Magdalena Truyols (dependent), M. Antònia Galmés (dependent), J. Barceló Mas (dependent), Huguette Bosch (estudiant), Francesca Alcover (comerç), Biel Llinàs (fuster), Joan Tur (perruquer), Francesc Porra, Aleix Alcover, Pere Perelló, Margalida Riera (estudiant), Guillem Llull (jubilat), A. Sampol (jubilat), Francesca Sampol, Margalida Gomila (professora), Alicia Aguilar (professora), Bartomeu Artigues (professor), Joan Frau (administratiu), Pilar Claramunt (professora), Joana Clar (professora), Albert Aguilera (professor).

Augmenten les mostres de suport a Josep Palou i L'Estel

El nostre comitè de defensa per la llibertat d'expressió, constituït amb motiu de la denúncia del director del diari fatxa ABC, Luis M. Anson, contra Josep Palou i *L'Estel de Mallorca*, no s'atura de rebre adhesions de tot arreu. Si voleu adherir-vos al manifest que apareix en aquestes mateixes planes, remeteu el vostre **nom i llinatges, professió, document d'identitat i signatura** a la nostra adreça: L'Estel de Mallorca. Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal (Palma). **Redacció Ω**

Maria Antònia Munar.

Damià Pons.

Biel Majoral.

Miquel Segura.

Antoni Mir.

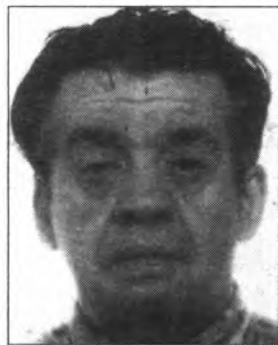
Vicenç Villatoro.

Antoni Artigues

Carles Campuzano.

Joan A. Estades.

Josep Rull.

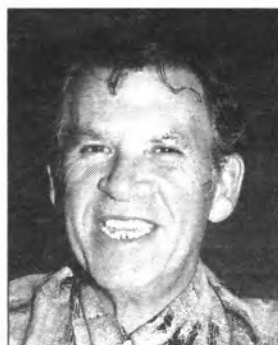
Héctor Hernández.

Miquel Ferrer.

Aina Llauger.

Joan Quetgles.

Gabriel Bibiloni

Gaspar Valero.

Catalina Cantarelles.

Llorenç Valverde.

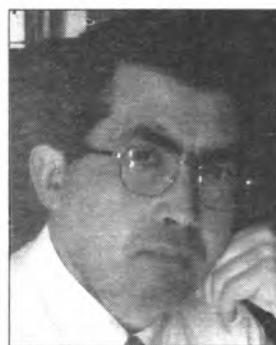
Mohamed Tilmatine.

Miquel Julià.

Miquel Bezares.

Miquel López Crespi.

RECOPILATS 2000 INSULTS EN ESPANYOL

"Insultar és una pràctica virtuosa"

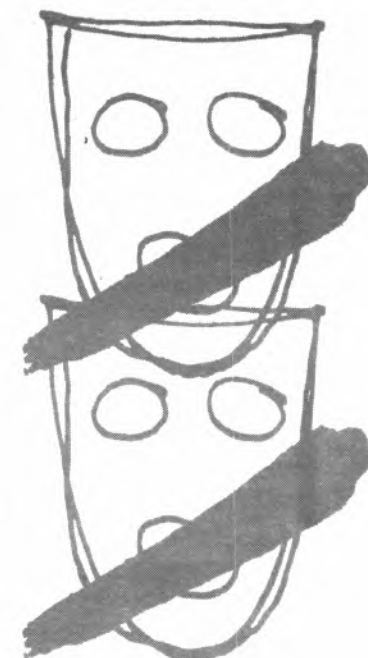
"Insultar és bo. Pot considerar-se una pràctica virtuosa perquè permet que la gent es desfogui sense causar mals majors". Amb aquestes paraules s'expressa **Pancraccio Celdrán**, autor del llibre *Inventario general de insultos*, en unes declara-

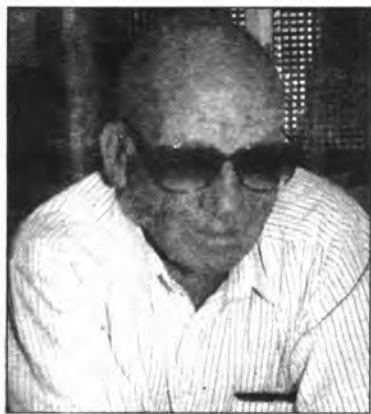

Pancraccio Celdrán.

cions a la revista espanyola *Época*, dirigida per **Jaime Campmany**. El doctor Celdrán, especialista en literatura comparada i història medieval, ha recollit en el seu llibre més de 2.000 insults en espanyol i ja n'està preparant la segona part. Segons Celdrán, els insults són una mostra de la riquesa d'una llengua: "en l'insult i també en l'elogi es recull la gràcia dels idiomes". Els qui tenen un llenguatge insultant més ric són els andalusos, afirma. "Els catalans, per exemple, són més moderats perquè són hereus d'una literatura provençal, més rica en elogis que en insults".

Redacció Ω

N'Antoni Salom és l'amo de Sa Cimentera de Campos des de fa trenta anys. Fabrica ciment natural d'aquell que es fabricava a tots els pobles de Mallorca temps enrera quan a l'illa hi havia trenta-vuit cimenteres. Ara només hi ha aquesta de Campos i una altra de més petita a Felanitx. Duu les pedres, que són la matèria primera, de son Moneguí, al terme de Porreres. Aquest ciment és especialment bo per fer obres que hagin d'estar a la intempèrie i també per la construcció de cisternes i aljubs, ja que amb la humitat de cada dia és més fort. A Sa Cimentera també venen material de construcció. Sa Cimentera fou fundada pel cunyat de l'actual propietari, en Damià Vadelí.

Fa dos anys que en Miquel Pons va obrir una perruqueria unisex a la barriada de les Forques de Campos.

En Nadal Huguet i el seu fill Colau obriren ara fa vint-i-dos anys un taller de metal·lúrgia a l'entrada de Campos per la carretera de Llucmajor. Fabriquen portes basculants, maquinària, construcció d'alumini, acers inoxidable, etc.

Els germans Melis són els amos joves del Bar Brisa, a la Ràpita de Campos, des de fa tres anys. És un bar restaurant, on es recomana el frit de sèpia a la lloriguera de gambes i els calamars a la borrida. A la carta s'hi menja a partir de les 2.000 pessetes, també fa menús a 750. És un bar del Barça.

N'Elionor Miró regenta des de fa vuit anys el Súper Can Melero a Campos. Abans era majorista de fertilitzants i trencador d'ametles, però amb l'entrada al mercat comú europeu va decidir tancar el negoci i posar el súper. Ara fa dos mesos que n'Elionor és la presidenta de l'associació d'empresaris i comerciants de Campos. Els qui s'hi vulguin associar poden cridar al 652899-650608.

La família Bröner, naturals d'Alemanya, fa nou mesos que regenten un taller de pròtesis dentals al carrer de l'Aigua de Campos.

En Miquel Adrover és l'amo de la fusteria de ribera Adrover, a Campos. Adoba barques i jots. La fusteria està ubicada a la barriada de l'Hort de la Verge.

CARTES

Dos conceptes diferents d'entendre i aplicar el dret

Ens varem informar per la premsa que el Tribunal Suprem va dictar sentència i obliga la Universitat de València a canviar, en els seus estatuts, la denominació de llengua catalana per llengua valenciana.

Els jutges diuen que no fan altra cosa que fer prevaler la llei, tota vegada que en l'Estatut d'Autonomia del País Valencià, es concreta que la llengua parlada en aquell país és el valencià.

És inqüestionable que el Tribunal Suprem aplica en aquesta aberrant sentència el concepte castellà del dret que diu: *Donde la Ley no distingue, no hay porqué distinguir*.

I aquesta és la qüestió. Aquí podem determinar el que són els uns i el que són els altres. No es tracta simplement d'una qüestió política. És tota una fórmula arrelada a la manera de ser, de sentir i d'actuar.

Ens referim concretament a la qüestió del dret.

Cada nació crea el seu propi dret, donant-li un sentit jurídic o de fesomia especial.

Quan Catalunya disposava de poder polític, va poder descabellar un conjunt d'institucions que informaren la seva pròpia vida nacional i en foren el mirall.

Amb la promulgació dels *Usatges de Barcelona*, el nostre país té el primer codi de dret públic en el món romànic.

Amb aquests *Usatges* el poble català té un règim jurídic propi, complet i adaptat a les seves necessitats.

Catalunya esdevé una personalitat que es regeix per lleis pròpies i no alienes. Quan arreu d'Europa encara passava desapercibuda la distinció entre els poders de l'Estat —el legislatiu, l'executiu i el judicial—, els *Usatges* ja regulaven separatament els òrgans i funcions estatals.

El dret català es determina especialment pel seu caràcter consuetudinari, d'unitat, d'integritat, d'evolució i d'actualitat.

El dret català pot honorar-se d'haver donat vida a les seves modèliques Constitucions, i al Consolat de Mar, que la Societat de Nacions prengué com a model

per a regular el modern dret mercantil marítim.

El *Recognoverunt proceres* i les *Ordinacions d'En Santacília*, juntament amb les Constitucions de Catalunya, són veritables monuments al dret jurídic.

I el nostre dret és basat en la igualtat social, en l'equitat, i en la idea que les lleis són fetes per atendre les necessitats de les persones; per això el poder legislatiu no pot crear Dret, sinó que es limita a donar-li forma externa. El poder executiu té la funció de mandatari, no la de mandat, i la justícia s'imparteix segons dret i raó, abans que segons la llei.

I ja estam plenament en el fons del conflicte, del problema, de la qüestió.

Castella ha imposat a Espanya el seu concepte de dret, tant diferent del nostre. Per això s'ha pogut dictar la sentència que comentam.

Aquest és el trist destí dels pobles que no disposen del poder polític i es veuen obligats a acceptar les imposicions dels altres. **Josep Planchart**, *president d'Estat Català* Ω

Per què tenim tantes víctimes a les carreteres balears?

Sovint tenim ocasió de llegir a la premsa dades facilitades per la Direcció General de Trànsit, que ens informen sobre l'augment de víctimes mortals a les carreteres balears, en contrast amb les d'altres comunitats de l'Estat espanyol les quals, tenint una població superior i pitjors carreteres, tenen un índex més baix de víctimes.

La fàcil conclusió és que som la comunitat més turística, la que té l'índex d'automòbils per habitant més elevada i la que té els conductors més irresponsables.

Per a alguns comentaristes de premsa, la qüestió queda despatxada deixant de considerar els conductors com a víctimes i passar a considerar-los els principals responsables de la situació, sense anar més enllà, perquè les dades de l'administració no donen per més.

Pens que cal un petit esforç de reflexió per part d'alguns comentaristes d'aquestes estadístiques per trobar una explicació més racional, i no culpabilitzar aquells que saben que no es poden defensar.

Que les Balears i Pitiüses siguem la comunitat que més depèn del turisme, entre altres qüestions, hauria de suposar ser una de les comunitats millors dotades de serveis públics, però curiosa-

ment som una de les comunitats que n'estam més mancades.

El transport públic no ha de substituir el privat, i no és aquest el plantejament que ens hem de fer, sinó que l'absència de transport públic obliga molts de ciutadans i ciutadanes a adquirir un vehicle particular sense tenir-ne ganes i d'aquesta manera passar a engruixir l'índex més elevat de cotxes per habitant d'Europa.

A les Balears tenim els transports públics més cars de l'Estat espanyol, són escassos, no cobreixen tots les destinacions necessàries i la cobertura horària que donen no permet que les persones amb activitats més enllà de les nou del vespre puguem dependre d'ells.

Davant aquest panorama ens hem de demanar: qui són els beneficiaris de l'austeritat a l'hora d'invertir en transports públics. La resposta no és molt clara, però sabem que els perjudicats són totes les víctimes de les carreteres que, desitjant un transport públic, s'han vist obligades a utilitzar vehicles privats, i que els responsables d'això són tots els càrrecs públics: batles, consellers i diputats que s'esforcen per facilitar les comunicacions en cotxe i per carretera i no fan el mateix a favor del transport públic. **Guillem Ramís**, *Santa Maria* Ω

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI QUE DIU EL QUE ELS MALLORQUINS
PENSEN, PERÒ NO S'ATREVEIXEN A DIR

Guillem Taberner Burguera

Ferreria • Cerralleria • Fusteria d'alumini
Portes basculants • Artesania en ferro

c/ Eivissa, 13 (cantonada Jaume II)
Tel. 65 11 05 • 07630 CAMPOS

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

Perruqueria i Estètica

Joan Ballester, s/n • Tel. 65 00 80 • Campos (Mallorca)

**Restaurant
BINICOMPRAT**

Banquets de negocis, noces i comunions
Carretera de Manacor, km 21'70 • Tel. 12 54 11

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

**Automòbils
PLA DE NA TESA**

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

**RESTAURANT
MALLORQUÍ**

c/ ELIONOR SERVERA, 29 • Tel. 56 52 05 • 07590 CALA RAJADA

**SERVIAUTO
ARENAL S.A.**

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

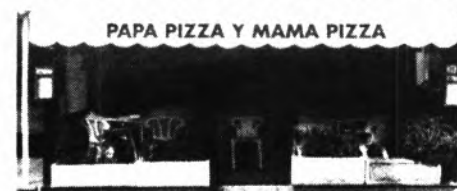
c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

**BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN**

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

**PAPA PIZZA
MAMA PIZZA**

La primera oberta a Mallorca

Cala Agulla, 42 • Tel. 56 38 15
CALA RAJADA

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

RESTAURANT BAR**AVENIDA**

Avinguda Jaume II, 28
07630 Campos • Tel. 16 00 77

**EL PETIT COMERÇ DÓNA
VIDA I SEGURETAT A LA
BARRIADA**

Quatre motius per anar a comprar a la petita i
mitjana empresa de la barriada:

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
**No deixeu de comprar als comerços
de la barriada o del vostre poble!**

És un suggeriment de **L'ESTEL de Mallorca**

L'ESTEL de Mallorca

**EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI
DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA**

**MALLORQUINS
MALLORQUINES****COMPRAU PRODUCTES
DE MALLORCA****SÓN ELS MILLORS
DEL MÓN**

És un suggeriment de **L'ESTEL de Mallorca**

**Supermercat
Can Melero**

Leonor Miró Roig

Pollastres a l'Ast

Ferrocarril, 1 • Tel. 65 28 99
07630 Campos (Mallorca)

**TENNIS
SON RIGO**

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

A la plaça des Banc de s'Oli, lloc primer pis per trenta mil pessetes. Tel. 665336.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Avinguda Argentina. Llog pis de 5 habitacions, moblat, xemeneia, electrodomèstics, telèfon, dos banys. 75.000 pessetes mensuals comunitat inclosa. Tel. 792490.

SERVEIS
PROFESSIONALS

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

**PER IL LUMINAR
LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA
NYEGOS**

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Estudiant universitària d'Informàtica fa classes de repàs d'EGB, BUP i COU a la zona d'Inca. Tel. 503063.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

ANIMALS DE
COMPANYIA

Venc "cocker" americana negra de quatre mesos per no poder atendre'l. Cridau al 793756 els vespres.

Clínica veterinària s'Arenal-Son Verí. Servei d'urgències. C/ Dragonera 3, tel. 441213, s'Arenal.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer,

les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si som-nieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al·lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meua vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa, cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al·lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viuod o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al·lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al·lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, jolua, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meua llar

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

amb senyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys. Amorosa i simpàtica. Vull refer la meua llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, jolui, amorós i agradós. Me vull casar amb al·lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys. Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alta. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

BORSA DEL
MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

ENSENYANÇA

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'LLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el quadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. Per 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Mestre s'ofereix per fer classes de repàs. Demanau per Bartomeu al telèfon 467931.

Si estau interessats per la literatura en català, podeu subscriure-vos de franc a la revista LA FOREST D'ARANA, plaça Mossèn Sorell, 6-14, València 46003. Cal fer-hi esment dels vostres nom i cognom, adreça, codi postal i població.

Llicenciat fa classes de català a tots els nivells, per a una persona o a un grup petit. Preparació per exàmens de la junta avaluadora. També repàs d'assignatures. Tel. 720567.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337.200 Rosario-Argentina.

A la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat de Granada (Espanya) estem organitzant una agrupació d'estudiants catalans que es dirà **Estudiants dels Països Catalans** (E.P.C.). Jove català, si estudies a Granada, vine amb nosaltres el proper curs.

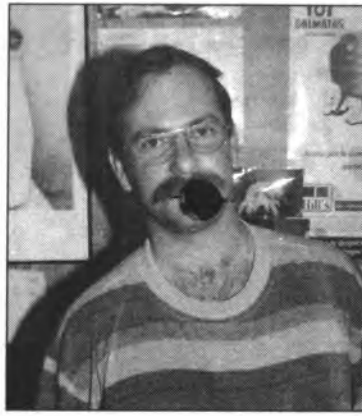
Jove català, si estudies a Granada (Espanya) tens el teu sindicat, **Estudiants dels Països Catalans** (E.P.C.). Ens trobaràs a la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, a la sala dels sindicats. Per la defensa de la nostra cultura i identitat nacional, Vine!!

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

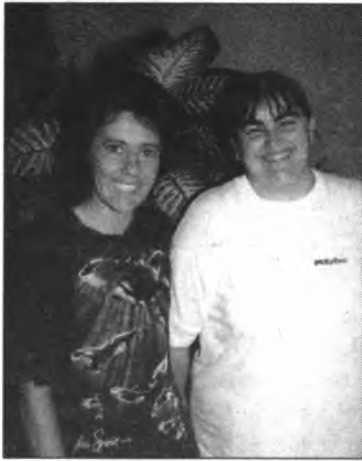
No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

M a l l o r q u í !
La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

En Francesc Ferrer va obrir ara fa deu anys consulta veterinària a Campos. El manescal Ferrer es dedica al bestiar de casta grossa i als animals de companyia.

Na Dolors López i na Bàrbara Coves regenten des de fa un any una floristeria al carrer d'Antoni Maura, a Campos. Fa sis anys que en Miquel Bordoy va posar un taller de reparació de pneumàtics a la barriada de l'Hort de la Verge, de Campos.

Na Carme Roldan és l'encarregada de l'Optica Crespo, al costat de l'ambulatori de Campos.

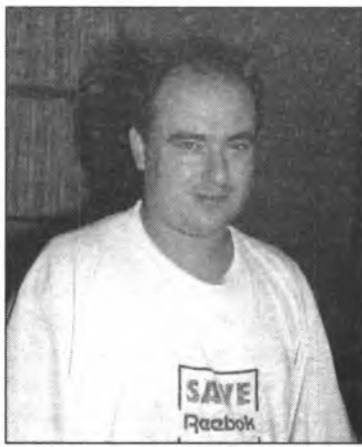
Fa nou mesos que en Pep Obrador s'ha fet càrrec del taller de planxisteria i mecànica en general de cotxes que duu el seu nom, a la barriada del Molí Negre, de Campos.

El matrimoni Domínguez-Núñez regenta des de fa cinc anys el cafè Es Modern, de Campos. Aquest cafè és l'entrada del Teatre Municipal on es representen comèdies, es projecten pel·lícules, es fan conferències, etc.

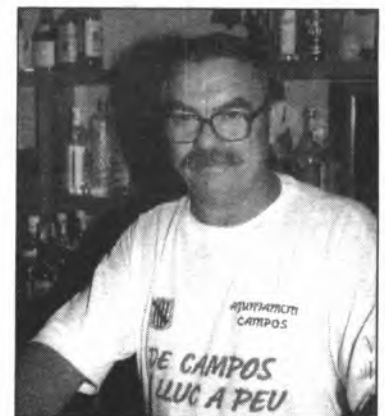
Són en Jaume Ferrer i el seu fill Bartomeu. En Jaume va obrir el taller de venda i reparació de motos, ara fa vint-i-sis anys, a la vila de Campos. També ven i repara motocultors.

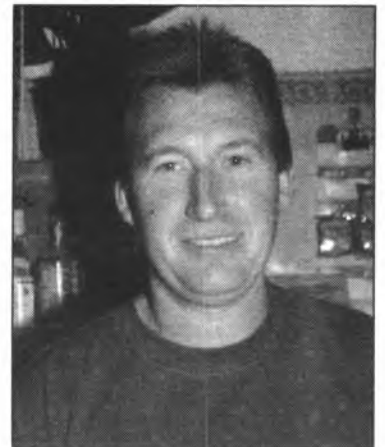
En Ceci Leal és un dels amos del Pub S'Amagatall, a un carrer amagat de darrera la plaça de can Pere Ignasi, a Campos. És un local de música i copes.

Fa mig any que na Maria Bover va obrir la primera Botiga de 100, al carrer Nou de Campos.

En Miquel Ballester regenta des de fa trenta-dos anys el Bar Campos, a Campos. És un bar del Barça i la seu del Club de Canaricultura de Campos, el president del qual és en Bartomeu Vicenç.

En Miquel Rigo és l'amo jove del Bar Granja, de Campos. Abans es deia Granja Llinàs. És un lloc de jovent on hi ha la seu del Club de Futbol Campos. També tenen videoclub.

En Miquel Fortesa és l'amo i na Irene Massanet la seva ajudant del bar Can Xim, a Campos. Un bar de música, copes i tapes.

Na Susanna López és la madona del forn Can Lluís, a Campos, des de fa vint-i-nou anys, quan es va casa amb l'amo, que és en Bartomeu Roig, el repadrí del qual va obrir aquest forn ara fa cent cinquanta-sis anys.

Martiri de monsenyor Miquel Serra Socorrats, bisbe de Sogorb (Olot 1868-la Vall d'Uixó 1936)

Miquel Serra i Socorrats va néixer a Olot, comarca de la Garrotxa i bisbat de Girona, el 1868. Estudià al seminari de Girona, i s'ordenà prevere el 1892. Fou professor del seminari d'aquesta ciutat fins al 1896, quan es llicencià en Dret Civil a Barcelona. Obtingué per oposició una canongia de Tarragona i el 1908 fou nomenat professor de Dret Civil a la Universitat Pontifícia d'aquesta ciutat. El 1914 era nomenat vicari general de l'arxidiòcesi. El 1922 era consagrat bisbe i destinat a les Palmes de Gran Canària on romangué pop de tretze anys, desplegant una activitat permanent.

A principis de juny del 1936 Mons. Miquel Serra era nomenat bisbe de Sogorb, com a successor de Mons. Lluís Amigó (1913-1934). El dia 28 de juny feia l'entrada a la nova seu de Sogorb enmig d'un clima hostil. És així com hagué d'entrar discretament dins la catedral que es trobava plena de fidels que aplaudien ferforosament. Com a bisbe només pogué realitzar tres actes administratius de poca importància. El dia 19 de juliol era expulsat pel comitè del palau episcopal i es retirava a casa de dos germans canonges.

El dia 25 de juliol pujà a Sogorb una columna de guàrdies civils amb alguns milicians provinents de Castelló que fingien anar a la presa de Terol; en realitat pretenien endur-se el bisbe per tal d'alliberar-lo dels enemics perquè havien planejar sollevar-se i passar-se al bàndol d'en Franco (com així feren el dia següent a Puebla de Valverde). El bisbe els agraf el gest, però els digué: "No puc marxar; jo he de seguir la mateixa sort que els meus sacerdots."

El bisbe Serra Socorrats.

Cal dir que ja abans el cardinal arquebisbe de Tarragona, Vidal i Barraquer, ja li havia aconsellat que retardés l'entrada a Sogorb, a la vista de com evolucionava la situació política.

El dia 26 de juliol, al matí, era arrestat el vicari general, Dr. Marcelino Blasco, el bisbe només es lamentava: "Els meus sacerdots... els meus sacerdots... què serà dels meus sacerdots...?"

El dia 27, de bon matí, abans de les 6, detingueren el bisbe i el seu germà, el canonge Carles, els dugueren a empentes i injúries pel carrer i els tancaren a la presó del poble on no hi havia un trist matalàs. La gent s'ho mirava espantada, però no tenia força per reaccionar. Els milicians insultaven el bisbe, però ell no aixecà la cara de terra, callat, concentrat, sense dir paraula... com un anyell dut a l'escorxador, diu el cronista del *Boletín*. A la presó estigueren ell, el seu germà Carles, el vicari general, el pare Sancho (franciscà), tres franciscans més, dos carmelites i alguns seglars.

De les *txeques* de Castelló pujaren dos policies especialistes en tortures. Els darrers dies, 7 i 8

d'agost, aquests homes torturaren bàrbarament el bisbe Serra i el vicari general. Un testimoni que era a la presó amb ells i un altre testimoni presencial dirien després: "Després de cada sessió d'interrogatori, quan eixia el bisbe, la sang li baixava per les cames... i el seu cos estava ple d'hematomes."

Tant el bisbe com el vicari eixien extenuats d'aquella cambra... Així és com, finalment, el dia 9 d'agost, tement que el bisbe i el vicari general se'ls morissin a la presó a causa de les tortures, decidiren acabar amb ells.

A les tres de la matinada del dia 9 d'agost, obriren les cel·les de la presó i llegiren la llista dels que anaven a afusellar, començant pel bisbe de Sogorb. Se'ls endugueren a la carretera de la Vall d'Uixó a Moncofa i allí, prop del cementiri de la Vall, mataren el bisbe, el seu germà Carles, el vicari general, quatre religiosos franciscans i un carmelita. Els milicians de l'escamot que l'afusellà comentaren en tornar de la matança: "Quin home, el bisbe, a punt d'afusellar-lo i ens beneïa; encara ens donava benediccions."

I se'n reien. Quan apuntaven amb l'arma, monsenyor Miquel Serra els digué amb accent entranyable: "Vosaltres podreu matar-me, però no impedir que us beneïska."

I els perdonà.

Acabada la contesa militar, l'u d'abril del 1939 cercaren el cadàver dels màrtirs. Per notícies que es tenien, devia estar mort a les rodalies de la Vall d'Uixó. L'alcalde de la ciutat anà a cercar el fòsser dels anys de la guerra; aquest assegurà que a començament d'agost retirà sis cadàvers de vora la carretera i que, dels sis, n'hi havia un que, per la roba, semblava bisbe. Descobertes les sepultures, es trobaren els sis cadàvers; les despulles del bisbe foren posades en una caixa que passà al panteó de la família Orero, fins que l'any 1945 foren traslladats amb tots els honors al presbiteri de la catedral de Sogorb.

El cronista dels fets al *Boletín* afegia a la narració del seu martiri aquestes paraules: "La seua curta vida pastoral entre nosaltres fou coronada amb la millor corona, la del martiri, que amb veritat ens fa exclamar: *Computatus est inter filios Dei et inter sanctos sors illorum est.*" Pentecosta Ω

RELIGIÓ

JOAN PAU II REP UNA DELEGACIÓ ANDORRANA, PRESIDIDA PER MARC FORNÉ, QUE LI DEMANA QUE USI EL CATALÀ

El sant pare subratllà la importància de la sobirania dels països petits

Durant l'audiència, el cap del govern andorrà, Marc Forné, va lliurar al sant pare una còpia de la sentència arbitral del segle XIII que va resoldre el conflicte jurisdiccional sobre la sobirania del Principat. "Aquesta sentència -va dir el cap del govern andorrà- ens ha permès ser un Estat sobirà en els últims set segles."

El pontífex va respondre a l'ofertament de Marc Forné: "Sí, jo sé que això és difícil per als països petits."

Joan Pau II va rebre el cap del govern andorrà en un audiència que es va allargar uns vint minuts, en el que va ser la primera visita d'una autoritat andorrana al Vaticà des de l'aprovació de la Constitució del 1993, que regeix les institucions del Principat.

El cap del Govern andorrà, Marc Forné, i Sa Santetat Joan Pau II.

El cap del govern andorrà va ser rebut pel prefecte de la Casa Pontifícia, l'arquebisbe Dino Monduzzi, mentre rebia honors de la Guàrdia Suïssa. Marc Forné anava acompanyat pel ministre d'Afers Estrangers, Manel Mas, les seves respectives esposes i el portaveu de la presidència del Govern, Cassimir Arrajol. Durant l'audiència papal, Marc Forné va explicar la satisfacció dels andorrans quan el pontífex feia servir el català en les seves salutacions a tot el món i va demanar que en els tradicionals missatges de Nadal i Pasqua "dediqueu uns segons de la vostra al·locució per saludar els andorrans en la seva llengua oficial, que és la llengua catalana i que és parlada per prop de deu milions de persones". El sant pare va saludar la resta de la delegació andorrana en català mentre passaven a la biblioteca.

Forné també va al·ludir la petició d'establir relacions diplomàtiques entre el Principat d'Andorra i el Vaticà. "Som petits, santetat -va dir Forné-, però precisament per això volem contribuir a la pau del món, al respecte de la persona humana, a la protecció de la vida, a les urgències dels més necessitats. Per això -va continuar- hem demanat d'establir relacions diplomàtiques oficials amb la Santa Seu, de la qual sou el cap d'Estat."

A continuació i seguint el protocol tradicional de les audiències papals, Joan Pau II va oferir al cap de la delegació andorrana el tríptic de medalles del Pontificat, en or, plata i bronze, i diverses medalles i rosaris als acompanyants. Forné, per la seva banda va obsequiar el pontífex amb una col·lecció de dotze medalles.

Redacció Ω

L'ESTEL de Mallorca

**LA INFORMACIÓ QUE NO SURT
ALS ALTRES PERIÒDICS**

**SUBSCRIU-T'HI
I N'ESTARÀS ASSABENTAT**

Miquel Ferrà i Martorell i els retaules de la Història

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

És segurament un dels escriptors més prolífics del país. Des de la seva atalaia mallorquina, fa i desfà amb la paciència dels ermitans. Però no és cap ermità. És, com ell s'ha volgut dir, un "treballador de la cultura", més concretament un narrador, que ha cercat els fonaments de la majoria de les seves novel·les i els seus contes en aquest pou sense fons que és la història. No es tracta, però, de la història general, coneguda i compartida, sinó dels racons més obscurs i polsosos, que l'autor treu a la llum per una via en bona part imaginativa. Cristòfor Colom, Jafuda Cresques, Jules Verne, George Sand, fra Juníper Serra, Jeroni Picornell, Ramon Franco, Mary Griffith, Ahmet al Farrasí, el Capità Aranya, el Cardenal Despuig, el dictador Macías, i un autèntic exèrcit de fantasmes del passat on no manquen esclaus tàrtars o guineans, jueus i xuetes, immigrants xinesos i altres grups de la crònica sempre possible de la marginació.

– Una trentena de llibres publicats, milers d'articles i contes a diaris i revistes, alguns treballs d'història i d'arqueologia i, fins i tot, una història de gastronomia mallorquina amb receptes antigues incloses. Nascut a Sóller, l'any 1940, Miquel Ferrà i Martorell és efectivament un treballador de la cultura. Llorenç Vilallonga va escriure de la seva obra que "la història hi conflueix amb la poesia..." Però no fa poesia. Fa prosa.

– Sí. La prosa és la tècnica que tinc assumida per tal d'explicar les curolles que a cada punt se m'acudeixen. He de dir que no tota la meua obra pertany al capítol de la novel·la històrica. Així per exemple *Clar lliri d'aigua* és una altra cosa. Ha existit un poeta mallorquí, ben conegut, Miquel Ferrà i Juan, que morí quan jo era infant petit, i que algú ha confós amb mi. No ha estat la primera vegada ni serà la darrera que algun lector em felicités pels poemes que ell va escriure i que de tant en tant són reeditats. Per això, sempre que puc, m'agrada signar, també amb el segon llinatge. I així ho han entès, fent la diferència amb els segons llinatges, les enciclopèdies on l'un i l'altre estan presents. Tot i que alguna vegada la meua prosa traspuia poesia, vull deixar clar que

més que poeta me sent narrador...

– Es pot viure de la literatura? O, en tot cas, és possible tenir cada dia taula posada vivint de l'art d'escriure?

– Durant un quart de segle he exercit l'ensenyament. I esser mestre d'escola, encara que sigui esgotadora tasca, m'ha resultat ben gratificant. Potser no hi ha feina més engrescadora que la d'ensenyar; contribueix a l'arquitectura de l'esperit humà, amb moltes més responsabilitats que

antibelicista, que ja remarques en una altre novel·la del gènere, "El soldat desconegut". És que la novel·la juvenil sempre ha de transmetre una lliçó d'ètica o humanitarisme?

– No sempre. El que passa és que quan contes una història, i hi aboques els teus sentiments i les teves inquietuds, el lector, encara que sigui molt jove, en sap treure conseqüències. El gran mestre de tot això és, tal volta, el grau de sensibilitat de l'escriptor

que amb aquesta dura experiència ha après de mesurar esforços, dosificar la feina i mirar des d'una total relativitat honors i glòries passatgeres. Cada instant de la nostra vida és un regal que la gent sana no sap valorar...

– Això m'obliga a demanar-te quines són les teves activitats de temps lliure al marge de la literatura.

– Una vegada, un crític i poeta em va fer a la premsa una mala crítica. Aleshores les llegia, les crítiques. Ara, mai no ho faig. No me'n refio. Si són bones, hi pot haver la lloança fàcil de l'amic o simpatitzant. Si són dolentes, poden ocultar sentiments inconfessables. D'altra banda, més que guiar-te, et poden desviar d'una tasca vàlida. Aquell crític, tot parlant malament de la meua obra, mostrava alhora, en termes comparatius, un cert menyspreu envers l'art del jardiner. Des d'aquell moment vaig decidir d'interessar-me per les plantes, i la meua terrassa és avui una autèntica selva. Però m'agra-

da també el col·leccionisme: segells, numismàtica, còmics antics, literatura de quiosc, miniatures, pintura i dibuixos... Són les petites il·lusions de la vida. Una altra afecció de sempre és el cinema; se m'han amuntegat els vídeos de manera alarmant... Passejar, el cafè amb els amics, una bona conferència, alguna mostra de pintura, el teatre... Amb tot això plegat em sent com un peix dins l'aigua... És però molt difícil aconseguir una relació d'amistat, més o menys freqüent, amb escriptors i poetes. Som..., com dir-ho?, massa francitadors...

Quan un abandona la casa de Miquel Ferrà, un primer pis al costat de la Clínica Planes, a Ciutat de Mallorca, té, potser, la sensació de sortir d'un rar museu on el desordre creatiu imposa per ell mateix una no menys estranya dinàmica. No hi ha pols, però els objectes antics, autèntiques peces històriques, altament evocatives, no es troben molt de temps al mateix lloc. Formen part d'aquesta voluntat vital, d'aquesta recerca de la supervivència. M'ha fet veure documents, medalles, mobles d'església, records de l'Àfrica i d'Amèrica, eines o atuells de pagesos o mariners... Be, jo diria que, més que un museu, allò és una illa on En Miquel Ferrà conviu amb els seus vius i amb els seus morts. Una illa, és clar, urbana. Ω

Miquel López Crespi i Miquel Ferrà i Martorell.

no es plantegen molts professors d'avui. No és cap joc, no es pot jugar amb els sentiments de les ànimes tendres. Crec que, dins les aules, els ensenyants sense vocació o sense escrúpols poden fer molt de mal. La pedagogia és, segurament, la més directa de les arts comunicatives...

– Parlant de pedagogia, ara Documenta Balear acaba d'editar un llibre sobre les llegendes populars de les Illes. He vist que aquesta feina consisteix a explicar als lectors els aspectes i condicionants que han dut als fabuladors del poble a inventar mites entorn de fets històrics. És aquesta l'obra d'un escriptor o la d'un ensenyant?

– És ambdues coses. La imaginació popular, anònima, ha romput a tota època tots els motlles. Era cosa d'astorar l'oient. Com més fantàstica fos la distorsió històrica, més entusiasmat es mostrava el públic. La vida real, reclama, ben sovint, la il·lusió dels miracles. Com podríem viure sense faules?

– Recentment has rebut el premi Enric Valor de novel·la juvenil, amb el relat d'aventures d'un pilot d'autogir dels anys vint a l'escenari exòtic del Marroc. S'hi repeteix el missatge

i del lector.

– Quins projectes, en el camp de la literatura, no has pogut realitzar encara?

– Essent més jove era ambiciós. Ara ja no és així. Pens, com molts d'altres escriptors, que la societat, i em refereixo no únicament a la societat en general, sinó també a la societat literària, no ens paga el nostre esforç com pertoca. En el regne de l'Enveja, de tota manera, això no és cap novetat. I, per un altre banda, els escriptors, que només haurien d'escriure, som, ben sovint, instrumentalitzats. Com deia el bon amic i recordat poeta Josep M. Llompart, "només ens manca dansar ballet". Sí. Potser ens fan fer massa coses que no són escriure.

– Ho dius com qui està cansat, com un que retorna de la cantonada i no té ganes de tornar-hi més... No és la literatura, juntament com has dit, amb l'escola, el més important de la teua vida?

– Sens dubte ha estat així. Però ara, quan mir tota la feina que he deixat enrera, pens que el més importat de la vida, és viure. I ho dic des que som conscient d'esser un malalt amb complicacions coronàries. Un malalt que es rebel·la i va pel carrer, però que no ignora que hi pot quedar i

Què uneix aquest territori?

**Molts segles d'història comuna.
Una cultura rica i singular. Una llengua
viva, parlada per 10 milions de persones.
Un eix econòmic motor del Mediterrani
i clau en el futur d'Europa, i...**

ELS MOSTRADORS DESTROSSATS PER

EL GOJO MANTECA

Pi

La Pàtria vol llibertat Arruix l'opressió colonial espanyola

“Hi ha un parell de coses que a ningú no li agrada que li faci un altre: mocar-se i governar-se.” (Gilbert Keith Chesterton, literat anglès.)

“Es evidente que los ejércitos son necesarios, que si no se tiene el propio habrá de soportar uno de ocupación.” (Almirall Miguel Morgado Aguirre, en el periòdic ultra ja feliçment desaparegut *El Alcazar*.)

“... y tocándose el dominio absoluto de los reinos de Aragón y Valencia, se añade ahora el justo derecho de conquista que dellos han hecho últimamente mis armas...” (Decret del Consejo de Castilla, 29-6-1707, decretant l'ocupació militar castellana contra la Corona catalano-aragonesa.)

“Beviem a glops / aspres vins de burla / el meu poble i jo. / Escoltàvem forts / arguments del sebre / el meu poble i jo. / Una tal lliçó / hem hagut d'entendre / el meu poble i jo...” (Salvador Espriu, poeta nacional català sota el franquisme.)

“Tan punyen el bou, que a la darrerria és mou.” (Dita popular catalana.)

“Quan tenia deu anys, m'agenollí vora el meu llit i prometí a Déu que havia de dedicar ma vida a l'esforç de l'alliberament del meu país. He mantingut ma promesa... Assumesc estar parlant a anglesos que valoren positivament llur pròpia llibertat i que afirmen estar combatent per la llibertat de Bèlgica i de Sèrbia. Pensau que també nosaltres estíem la nostra llibertat i la desitjam. Fer-ne ús és més desitjable que qualsevol altra cosa del món. Si ara ens escanyen, renaixerem un altre cop, i renovellarem el nostre combat. No podeu vèncer Irlanda, no podeu extingir la passió irlandesa per la llibertat; i si les nostres accions no han estat capaces de guanyar-la, llavors seran els nostres fills els qui l'atenyeran, encara amb una gesta major.” (P.H. Pearse, patriota irlandès afusellat pels anglesos en l'aixecament independentista del 1916.)

“Jovent ardit. Que a les vostres mans arribi aquest full. Tu que ets l'esperança de la pàtria. Treballa sens descans per Catalunya. Busca els teus germans i uneix-te a ells... Sigues prudent. Sigues fidel...” (Francesc Macià, cap d'Estat Català, salutació al jovent, abril 1924, sota la Dictadura de Primo de Rivera.)

“La grandesa de Pau Claris no emana d'un discurs més a menys reeixit, sinó d'haver-ne creat una esperonada imatge motivacional: la República Catalana” (Carles M. Espinalt. *L'assassinat de Pau Claris*.)

“Los catalanes son aficionados a su patria, con tal exceso que les hace trastornar el uso de razón, y solamente hablar en su lengua nativa (...) Aquel grande orgullo está abatido y respetan ya los preceptos de Vuestra Majestad (...) por la fuerza superior de las armas...” (Sessió Plenària del Consejo de Castilla, 13-6-1715.)

“... un sector de polítics usa directament el llenguatge de la submissió i del vassallatge, interioritzant el nacionalisme dels ocupants i repetint-ne servilment el vocabulàri. (...) Allò verament utòpic és creure que Catalunya podrà subsistir submergida en el nacionalisme espanyol. (...) En l'Europa del segle XX, les nacions com a tals no interessaven... Els únics ens jurídics que generen dret són els estats...” (*Catalunya, nou Estat Europeu*, Declaració de la Primera Convenció per la Independència Nacional.)

“Nen: Animal barroer / gaudeix del permís / que avui t'és dat / Llarg de sobrés el cordill: / volades ben altes / pots volejar. / Ocell: no hi ha servitud / que més afliguesca / que una semblant / a la llibertat”. (Juan Eugenio Hartzenbusch, escriptor espanyol, 1806-80 en la seva faula *El pájaro i el niño*.)

“(Rebuig) aqueixes doctrines estatutistes corrupció monstruosa del cesarisme tirànic dels reis, que pretén d'atribuir a Estats artificiosos basats en la violència, l'opressió i el domini, aquella sobirania que sols pot pertocar al poble...” (Manuel Carrasco i Formiguera, catòlic nacionalista català assassinat per la dictadura terrorista del general Franco; 10-6-32 amb ocasió del debat a la Corts republicanes espanyoles sobre l'estatut de Catalunya.)

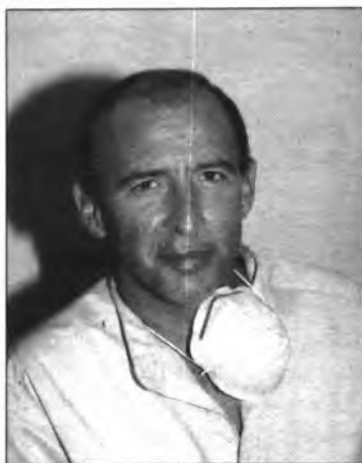
“Moisés nasqué quan, per a un hebreu, néixer entre els egipcis era com una mena de crim. Qui aleshores naixia queia sota la pena de la llei del tirà... Després assolí d'estar per damunt l'honor dels homes i la dignitat reial estimant més important i digne de la condició reial mantenir la guarda de la virtut i adonar-se de sa bellesa que no pas ésser de la guàrdia del rei amb la corresponent pompa.” (Gregori de Nissa, Capadòcia, 335-395.)

“Una nació, en el nostre temps, consisteix en la solidaritat de tots els patriotes, altrament diversificats per opinions i creences múltiples en els terrenys que no són el comú terreny racional. Qualsevol intent d'exclusió en aquest terreny resulta oposat a l'essència del nacionalisme.” (Antoni Rovira i Virgili, dirigent nacionalista català.)

“Qui es quedi a casa quan comenci la batalla / i deixi la seva lluit als altres, / aquest haurà de ser previsor: perquè / qui no comparteixca la batalla, / compartirà la derrota. / Ni tan sols la batalla / evita qui vol evitar-la / Lluitarà, doncs, per la causa enemiga / aquell qui no lluiti per la pròpia.” (Bertold Brecht, escriptor alemany antinazi i marxista.)

“Cada nacionalitat ha de tenir el seu Estat.” (*La Nacionalitat Catalana*, 1906, d'Enric Prat de la Riba.)

“... fora! la sang que ens resta bull. / Fora sangoneres, que teniu la gorga plena! / Fora! carnisers, engreixats amb la nostra cotna!...” (Victor Gelu, poeta procençal, 1806-85, Marsella, a *Lo gros Pelau*) **Fons de Documentació** Ω

El dentista Miquel Bennàsser, de Felanitx, té oberta des de fa deu anys consulta al carrer del Vi, de Campos, i al carrer Major, de Felanitx. En Miquel Bennàsser està diplomada per la Universitat de Califòrnia als Estats Units d'Amèrica.

Na Lurdes Calafat és la madona del Bar Mercantil des de fa nou mesos a Campos. Aquest bar és la seu del Club de Cicloturistes del poble.

L'ESTEL de Mallorca

SUBSCRIU-T'HI !!

Fa quinze anys que la família de can Melero regenta el magatzem de cereals i adobs, pinsos i accessoris per a animals, al carrer de l'Aigua, a Campos. Els seus padrins obren aquest magatzem fa més de cent anys.

Fa cinc anys que en Damià Rigo és el secretari de l'Associació de Gent Gran de Campos, el president de la qual és en Rafel Cerdà. Són 1.112 socis que paguen una quota de cinquanta pessetes mensuals. La Caixa de Barcelona els cedeix el local social i paga el seu manteniment, a més de subvencionar-los. Organitzen excursions, balls, conferències...

Na Joana Sunyer i na Maria Fullana són les madones de la carnisseria Can Capità, de Campos, que actualment està a nom del gendre de la primera, en Miquel Escales. Aquesta carnisseria fou fundada per Pere Sunyer, un repadrí seu fa cent vint-i-tres anys.

En Peter Lucas, natural d'Anglaterra, regenta des de fa vuit anys el Bar White Horse, a la Colònia de Sant Jordi. És un bar del Barça.

FORAST ERADES

Jaime Campmany: Ya habrán comprendido ustedes que el barón de Coubertin era un gilipollas. Hemos decidido que trabajen por nosotros los extranjeros. Los moros recogen los albaricoques y vorean la aceituna, a mí me trae el café la filipina, y los goles los meten los negros.

J. CAMPMANY

ΩΩΩ

Miguel Ors (ABC): El Ayuntamiento de Barcelona ama al Español (el equipo de Pilar Rahola: suya es esta frase “¿Qué hace en Barcelona un equipo que se llama Español?” Y la “ponderan” como demócrata).

ΩΩΩ

Secció “En baja” (ABC): ÁNGEL COLOM. Una feliz inspiración, un soplo de aire fresco ha llegado a un sector de Ezquerra (sic) Republicana de Cataluña, liderado por el ex presidente del partido Heribert Barrera, gracias al cual ha pedido el relevo de Ángel Colom al frente de la formación por entender que mantiene una actitud antidemocrática llena de incoherencias y frivolidades. Gran acierto.

ΩΩΩ

Secció “En baja” (ABC): JAVIER ARZALLUS. Su última y maniquea “rareza” senil ha sido mezclar Ejército, Constitución y autodeterminación. De la confusión mental Arzallus podrá salir airoso simplemente con una moderada dosis de sentido común. Pero de la esquizofrenia ideológica no podrá escapar mientras use el cerebro para sentir emociones y el corazón para tomar decisiones.

ΩΩΩ

Ricardo de la Cierva, historiador fatxa (ABC): Este centro-derecha no hubiera ganado nunca la guerra civil. Invoca a Azaña pero no le ha leído. Entregará cualquier día el Archivo de Salamanca, ya verán.

Dolor i patiment (I)

“**J**o hai vist temps que no em plaïa res; / Ara em content de ço qui em fa tristura, / e los grills lleugers ara preu més / que en lo passat la bella brodadura. / Fortuna veig que ha mostrat son voler / sobre mi, volent que en tal punt vengut sia; / però no em cur, puix hai fet mon dever / amb tots los bons que em trob en companyia.” (Jordi de St. Jordi, en *Lo presoner*, quan el cavaller valencià i al-caïd de la Vall d'Uixó fou empresonat a Itàlia pels oponents al Magnànim, principis del s. XV.)

“L'Home no educat pel patiment, sempre serà un al·lot.” (Nicolau Tommaseo, 1802-74, escriptor i ministre de Venècia.)

“El patiment és el principal aliment de l'amor, i qualsevol amor que no sia nodrit amb una mica de sofrència pura acaba morint.” (Maurici Maeterlink, premi Nobel de Literatura 1911, escriptor flamenc.)

“Tortura: no hi ha veu sinó la del sanglot, ni rostre sinó el dels turmentadors.” (Beda el Venerable, monjo i historiador anglosaxó, 675-735.)

“Un guàrdia civil ens va dir des del passadís de les cel·les que si denunciàvem tortures ja ens trobarien algun dia al carrer i ens podria ocórrer algun accident.

Els insults contra la meua persona, la meua companya, la meua ideologia, el poble català i els seus símbols foren constants durant tot el període de la meua detenció. D'altra banda, se'm forçà a cridar consignes com “Viva España”, “Viva la Guardia Civil” o a contar en veu alta fins a cent en espanyol.” (Vicent Conca i Ferràs, professor de català de Barcelona, un dels independentistes torturats en la *razzia* policial del 1992.)

“La cel·la, situada als soterranis, era totalment fosca i la pudor feia l'aire irrespirable; més tard, en el moment d'obrir la porta i abans de tapar-me els ulls, vaig veure restes d'excrements humans a una banda de la cel·la. Els mètodes de tortura eren tant físics com psicològics... La banyera, que consistia a introduir-me el cap dins l'aigua fins a provocar la sensació d'ofec i asfíxia, i... la màquina de parlar, que no era altra cosa que descàrregues elèc-

triques mitjançant l'aplicació d'uns elèctrodes, unes pinces als genitals o en una altra part del cos.” (Ramon López i Iglésias, un altre d'entre els quaranta independentistes torturats per les forces d'ocupació policials espanyoles quan les Olimpíades.)

“Al principi (dels meus turments i comunicació) sentí l'impuls de preguntar a Déu, com li preguntà santa Teresa: *Per què em tractes així? No m'estranya que no tinguis gaires amics.*

Quan hauràs esdevingut obra mestra de la gràcia, admirada dels àngels, comprendràs el patiment.

Un presoner cristià acaba de llegir-me —en Morse— una breu poesia titulada *Déu, et perdon*. La va escriure després de passar un terrible turment.

El confinament solitari, amb el record dels pecats passats, és un racó de l'infern. De vegades mirí la copa d'aigua que tenia dins la cel·la per convèncer-me de no estar ja a l'infern. Sabia que dins l'infern no n'hi ha, d'aigua.

Déu pot usar els nostres carcels i torturadors per a castigar-nos per un pecat. Pot dur-los a

col·locar-nos dins una cel·la solitària car vol tractar millor amb les nostres ànimes.” (Richard Wurmbrand, pastor evangèlic torturat i incomunicat sota els règims pronazi d'Antonescu i estalinista de Ceaucescu, Romania, pertanyent a la minoria alemanya.)

“Déu no vingué a eliminar les dolors, ni tan sols a explicar-les. Vingué a omplir-les amb la seva presència.” (Paul Claudel.)

“Oh Déu, que ens assabentes amb el càstig! / Que el so del nostre plany et sigui dolç.” (*Psalm de la captivitat*, Josep Carner Ribalta, 1898-1970, poeta català.)

“Si no vols caure presa del patiment, ves-hi a cercar-lo. Si en fuges, estàs perdut, perquè corre més ràpid que tu. Preferiria patir tots els patiments del món abans d'assolir aqueixa saviesa en què tot em semblàs indiferent i va.” (Lanza de Vasto, deixeble europeu de Mahatma Gandhi.)

“Les armes de l'Evàngeli han estat de bell nou esmolades pel nostre combat i patiment.” (Dietrich Bonhöffer, pastor evangèlic de la resistència antihitleriana alemanya, 1906-45, afusellat pels nazis.)

“Arribarà un silenci complet i aquesta serà la millor de les músiques. La vida va minvant devers occident fins a quedar ofegada en les ombres d'or. Hom ha de treure l'amor dels seus jocs a fi de fer-li tastar l'agre vi de la sofrència, que s'enfilà al món de les llàgrimes...” (Rabindranath Tagor, poeta bengalí.)

“La tribulació és foc. Te troba com l'or? Et fa pur. Te troba com palla? Fa de tu cendres.

Convé que els temps sien aspres per a no amar aquesta vida. Convé, i és medicina, que la vida present sia agitada per tal que hom se n'estimi l'altra.

Figuradament, hom diu “mar” al temps del món, d'amargor salobre i revoltes de tempesta; on els homes es devoren els uns els altres.” (Sant Agustí, Hipona, nord d'Àfrica, bisbe durant la invasió dels vàndals, 354-430, a *Cogitaciones*.)

“Ells seran el seu poble, i el seu Déu serà Déu qui és amb ells. Eixugarà totes les llàgrimes dels ulls d'ells, i no existirà més la mort, ni el dol, ni crits, ni sofriment. Perquè les coses d'abans han passat... Jo sóc l'Alfa i l'Omega, el principi i la fi. Als assedegats, jo els concediré que beguin a la font de l'aigua de la vida sens pagar res...” (Sant Joan, illa de Patmos, a *Apocalipsi*, 21:3-6.) Fons de Documentació Ω

Luis María Anson: VALENCIA, MÁS CERCA. La inauguración por José María Aznar de las obras para el paso sobre el río Cabriel, de la autovía Madrid-Valencia, es asunto del más alto relieve nacional. (...) Atrás queda todo un capítulo de injustas impaciencias por parte de muchos y de legítimas sospechas, por parte de no pocos, sobre la existencia de una conspiración antivalenciana desde la insolidaridad de cierto catalanismo nacionalista y la complacencia de amplias fuerzas socialistas, del norte y del sur del río Alcanar, que hace límite geográfico entre las Comunidades catalana y valenciana. (...) Madrid tiene a Valencia menos lejos de su esperado abrazo.

J. M. ANSON

ΩΩΩ

Jaime Campmany: A estos negros de las series americanas de televisión habría que administrarles alguna vez, no siempre, pero al menos un par de días a la semana, algún jeringazo de haloperidol, dormirles dulcemente en la pantalla y que Mónica Riruejo me permita ver en la siesta alguna película del Far-West, a ser posible de John Wayne y de Clint Eastwood.

ΩΩΩ

Secció “En alza” (ABC): JORGE FERNÁNDEZ. Para que lo recuerden los desmemorados ultranacionalistas y aun los descerebrados ultramontanos de cualquier grupo sanguíneo, el secretario de Estado para las Administraciones Públicas acaba de decir con acierto que en España, y de acuerdo con la Constitución, el derecho de autodeterminación lo ejerce el pueblo en su conjunto.

FORAST ERADES

Jaime Campmany: España no lleva bien el medallero. Atlanta se nos da peor que Barcelona. Se conoce que en Barcelona, a nuestros "altius, citius, fortius", Jordi Pujol les obligaba a saltar, a correr, a nadar y a jugar en catalán, y les sometió alternativamente a la inmersión lingüística y a la inmersión atlética. Y eso que no subieron al medallero el Pujollet de la pancarta con el "Freedom for Catalonia", ni el récord de doña Marta Ferrusola en reparar el césped olímpico, ni la marca de mi querido amigo Macià Alavedra en devorar varios platos de arroz negro, una respetable cazuela de canelons y la consabida butifarra con mongetas. Don Jordi, habituado como está a hacer pasar por el aro a los presidentes de Gobierno, González o Aznar, no encontró dificultad alguna en hacer pasar a los atletas de los países catalans y del resto del Estado por los cinco aros olímpicos.

ΩΩΩ

Ángel Fuertes, Mercedes Rodríguez y Ana Agüera, xarneguel-los (carta a *El País*): Ya nos tiene acostumbrados el señor Pujol a identificar su persona con Cataluña. Por eso tiende a pensar que sólo es catalán quien se ajusta a su modelo de ficción, como si los demás ciudadanos que disintimos de su proyecto no existiéramos. Frecuentemente, comete el desliz de descender a la realidad: acepta nuestra existencia, pero nos califica como problema. Pues bien, somos un problema y estamos dispuestos a seguir siéndolo mientras los políticos como él se crean con derecho a clasificar a los ciudadanos de aquí como catalanes e inmigrantes-problema (aunque hayan nacido en esta tierra). (...) Aculturizar y homogeneizar a toda la población ideológica y culturalmente, a la larga, es malo para todos. ¿Cómo se atreve el señor Pujol a pedir respeto al hecho diferencial y a la heterogeneidad en España? Mientras no entienda que el hecho diferencial de Cataluña consiste en ser una comunidad (insistimos: una) bicultural y bilingüe, seguiremos siendo un problema y creando problemas.

Jesús el Messies, el Déu dels catalans, el Déu de Ramon Llull

"Tàlem d'honor, de cristians gran temple, / cel-la plaent on se viu sens remor, secret socors, esforç contra temor, / e als vivents molt singular exemple. Arc gran i fort on lo bell cos s'estira, / premsa de vi on lo raïm se prem, ormeig segur on s'aferra a l'extrem / lo qui negat per sos grans crims se mira..." (Obra devota de la Creu, Pero Martines, 1435-63, condemnat a mort a Mallorca pel rei Trastàmara sogre d'Isabel la Catòlica.)

"Crist és la font més rica de força espiritual que hom pot conèixer. Ell és el més noble de qui vulgui donar-ho tot sense demanar res. El Crist no pertany només a la Cristiandat (nominal), sinó al món sencer." (Mahatma Gandhi, el major independentista de tots els temps, 1869-1948.)

"Lo mon era en damnació; / morí per dar salvació
Jesús, per qui el món creat fo. / Jesús pujà al cel sobre el tro,
venrà a jutjar lo mal i el bo: / no valran plors querre perdó." (Cant de Ramon, de Ramon Llull, 1233-1316, "català de Mallorca".)

"Tant estimà Déu el món que ha donat el seu únic Fill per tal que no es perdi cap dels qui creuen en ell, ans tinguin vida eterna." (Evangeli de Joan, 3:16.)

"Deia l'Amat que en aquells llocs on hom té més por de lloar-lo el lloàs i el defensàs. Deia l'amic que l'amor que d'amor el proveís. Responia l'Amat que per amor s'havia encarnat e havia estat penjat per a morir." (Llibre d'amic e Amat, Ramon Llull, 1233-1316.)

"El Calvari és un telescopi a través del qual albiram el vast panorama de l'eternitat i veiem l'amor de Déu tot irrompent dins la història humana." (Martin Luther King, capdavanter del moviment pels drets civils dels afro-americans, pastor baptista assassinat.)

"Crist, pare del cristianisme, fou executat durant el regne de Tiberi, quan Pilat governava la Judea." (Tàcit, historiador romà, a *Annals*, Xv:44.)

"(Crist) entra talment al món que s'amaga en la feblesa fins al punt de no ésser reconegut com Déu-home... L'exigència que presenta provoca antagonisme i hostilitat. És una persona incògnita captaire entre captaïres... Això vol dir que la forma d'escàndol obre l'espai de possibilitat de fe en el Crist, la forma d'humiliació és la forma de Crist per nosaltres." (Qui és Jesucrist, Dietrich Bonhöffer, pastor evangèlic alemany de la resistència antihitleriana, penjat pels nazis a principis del 1945.)

"Hagués estat inútil que Arquímedes es presentàs com a príncep als seus llibres de geometria, tot i que l'era. Hagués estat inútil al Nostre Senyor Jesucrist, per a resplendir al regne de la santedat, de venir com a rei; però vingué amb la resplendor de la seva categoria..."

Jesucrist és un déu a qui hom s'atansa sense orgull, i sota el qual hom s'humilia sense desesperar...

La més gran prova de Jesucrist són les profecies... Déu ha suscitat profetes durant 1.600 anys; i durant 400 anys, a continuació, ha escampat totes aquestes profecies, amb tots els jueus, qui les duïen arreu del món. Heus ací, doncs, quina ha estat la preparació del naixement de Jesucrist, l'Evangeli del qual havia d'ésser llegit pertot el món.

...Havien predit que el Messies convertiria les nacions... les profecies acomplertes constitueixen un miracle que roman." (Hi ha vora 2.000 profecies acomplertes.) (Blaise Pascal, savi francès, 1623-1662, a *Pensées*.)

"Et caldria un salvador, encara que esdevingués ateu, perquè alguna vegada pecaràs contra el teu ateisme... Un cristià és una persona follament enamorada de Crist." (Richard Wurmbrand, cristià torturat i incomunicat durant anys en presons nazis i estalinistes de Romania.)

"Gran misèria és la de l'home cregut, però major misericòrdia és Déu humil" (encarnat i en la creu).

"Entre Déu i els homes aparegué que va fer la lligança, en sa persona, entre la natura humana i la divina, i enlairà al punt més alt les coses ordinàries, ensems que moderà les extraordinàries al nivell de les casolanes... Es revestí de la nostra forma de criat, i s'anorrea ell mateix a fi de no espantar-te amb les seves riqueses i, per ésser com un marginat, no gosassis de posar-te devora d'ell. Es va empobrir; va enriquir-nos." (St. Agustí d'Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430, visqué durant la caiguda de l'Imperi romà d'Occident, a *Cogitacions*.) Ω

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970)

"Sentia els trets dels escamots d'afusellament..."

He de confessar que m'ha emocionat de bon de veres el llibre de M. López Crespí "L'antifranquisme a Mallorca 1950-1970". De cop i volta, sense anar a cercar-ho m'han tornat a la memòria els anys tristos, tota la misèria que visquérem sota la dictadura. Crec que hi ha pocs llibres

Quants de llibres d'historiadors oficials no ens cauen de les mans, per indigeribles i mal escrits! Tants d'historiadors que, tancats dins les seves torres d'ivori, no han tengut la valentia de sortir al carrer a defensar —com ho ha fet en Miquel durant vint-i-cinc anys— la llibertat dels homes i de les dones de la nostra pàtria. Homens que pontifiquen, cofois,

Els assassins del poble mallorquí: Falange Española, Exèrcit i clergat. El segon a l'esquerra és el criminal «Conde Rossi», amic dels germans Viallonga (Miguel i Lorenzo).

amb una càrrega d'emoció tan intensa com el que ha escrit el conegut autor pobler. Jo, que des de la meua casa, prop del carrer General Riera, sentia els trets dels escamots d'afusellament en el trenta-sis ho puc confirmar. L'ambient opressiu d'aquella grisor franquista és idèntica a com la descriu el nostre guardonat autor. Ben cert que aquest llibre només el podia escriure un combatent per la llibertat i el socialisme com a estat en M. López Crespí que sofrí —tothom ho sap— nombroses detencions i presó a causa de les seves idees democràtiques i de justícia social.

Una història amb la sang i el batec del poble

La veritat, el sentiment més profund transpira per cada una de les seves pàgines plenes d'una intensitat emocional com no havia llegit en molt temps. No aniré a discutir si aquesta és o no és la història de tot l'antifranquisme illenc. L'autor sembla que només s'ha proposat fer unes petites memòries dels seus anys de lluita per la llibertat. Ja ens adverteix de bon començament que no és la seva intenció fer un treball d'erudit desvinculat del combat concret i l'alé del carrer.

des de la trona de no se sap quines preteses "objectivitats" i "cientificitats" buidades de carn i de sang, de sentiment i de vida. Ben lluny de la fredor de les estadístiques, de la gebrada inhumana dels números, de la paraula que mai no s'ha compromès, Miquel López Crespí aconsegueix fer bategar tot el caramull d'informacions de les quals ens forneix.

Molts dels polítics actuals han fet befa dels fills de Mallorca que moriren lluitant per la llibertat

Sincerament, ja no deia al començament, el llibre m'ha emocionat de veritat i m'ha fet reviu aquells anys —seixanta i setanta— en els quals encara —plens d'il·lusions pel canvi social— no sabíem que, rere els discursos de molts polítics només s'amagava la dèria pels diners, l'afany d'enriquir-se (la "cultura del pelotazo" que diuen a Madrid), de figurar, d'asseure's a les poltrones fent befa de tants homes i dones honests que oferiren els millors anys de la seva vida per ajudar a bastir una Mallorca diferent a la que ens han enflocat. Quina vergonya tot plegat! Les meves felicitacions més sinceres per a l'autor de sa Pobra. Miquel Morell Ω

L'albergínia, reina de la cuina d'estiu

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Quatre senyorettes / ballen dins un plat,
cotilleta verda / i vestit morat.

Segons aquesta endevinalla, una de les més populars a Mallorca, l'albergínia l'han classificada com a senyoreta. Malgrat això, a mi m'agrada donar-li el títol de reina de la cuina d'estiu perquè crec que el s'ha guanyat amb escreix. Ella està part damunt les altres hortalisses d'aquesta temporada tant pel seu incomparable sabor com per la quantitat de receptes en les quals l'albergínia n'és el principal ingredient o una part. A més, ja trobam l'albergínia als receptaris de l'època medieval,¹ la qual cosa ens demostra la seva avior.

Quan a Mallorca parlem de cuina d'estiu tot d'una se'ns acut la paraula «tumbet», plat, sens dubte, ben representatiu de la nostra gastronomia en el qual l'albergínia hi és present. Però, no sols hi és al tumbet, sinó que també la trobam a altres plats, per exemple a un arròs o a uns fideus a la jardinera,² a sopes escaldades, a frits, a truites....

Tal vegada de la manera que es consumeix més l'albergínia és farcida. Podem fer el farcit de carn, peix, marisc, cuixot, pasta de croqueta, amb ous bullits i formatge... la imaginació i el gust per al guisar són dos factors positius a l'hora de fer el farcit.

L'albergínia es pot fer de moltes maneres i admet moltes combinacions, per exemple arrebossada, o al forn amb ceba i ametlles, amb una picada d'alls i julivert, amb un poc de sobrassada, amb formatge...

No podem oblidar un del més sucosos plats estiuencs: alberginies, pebres i tòmatigues (i a vegades una arengada), tot torrat, pelat, trossejat i amanit amb sal i oli d'oliva.

Cal esmentar la granada, un plat que es feia molt a Ciutat encara devers els ans cinquanta. És una mena de púding que té com a ingredient principal l'albergínia. Es fa al bany maria, però no es cou dins un motlle rectangular, sinó dins un motlle rodó i amb puntes, el mateix que s'usa per fer flams familiars. He sabut d'un restaurant de la part baixa de Ciutat que l'ha incorporat al seu menú.

Crec que us he donat prou arguments per demostrar que l'albergínia és la reina de l'estiu a Mallorca i ben segur que a altres indrets. Però no us cregueu que sols la mengem al nostre país, l'albergínia, per exemple, és la base per a fer la moussaka, un saborós plat típic de Grècia.

Acabaré amb un parell de consells que us poden ajudar a assaborir aquesta reina estiuenca: el millor temps, amb escreix, per menjar albergínies és l'estiu perquè són menys amargues. Després de netejar i tallar les albergínies cal salar-les o posar-les en remull amb aigua i sal; abans de guisar-les s'han de deixar degotar; d'aquesta manera fan la verinada, són més bones i no absorbeixen tant d'oli. Un pols de canyella realçarà el bon sabor dels nostres plats que portin albergínia. Ω

¹ Vegeu *Llibre del Sent Soví*.

² Trobareu les receptes esmentades a aquest article al llibre *Les receptes de na Tonina*.

GALERIA DE FANTASMES

Alejo Vidal-Quadras

JOSEP PALOU

Sempre que Alejo Vidal-Quadras obri la boca se'ns acut el mateix interrogant: com és possible que existeixi aquesta criatura aberrant? No tractarem aquí la seva línia d'actuació, prou coneguda per tothom i per la qual li expressam el nostre etern agraïment. Com l'ABC o el Real Madrid, Vidal-Quadras és l'enemic comú davant el qual dóna gust fer pinya. No, no és això. El que ens té intrigats és el que li bull entre orella i orella.

Per començar, a un físic nuclear com ell se li suposa una mentalitat racional. I un simple raonament lògic li hauria de fer veure que Espanya el sotmet al mateix espoli fiscal i li fa pagar el mateix peatge de les autopistes que a la resta d'habitants del Principat. Així i tot, ens trobam que és un espanyolista reconsagrat. Per què? No ens queda més remei que cercar els motius en l'aspecte irracional. Sí, Vidal-Quadras està bojament enamorat d'Espanya. És un massoquista que perd el cul per Madrid, les sevillanes i els toros. En una paraula, és un nacionalista identitari espanyol.

Com ha pogut caure tan baix? Potser hauriem de gratar els seus vincles amb la noblesa botiflera, potser ha patit algun trauma que ha derivat en aquesta síndrome d'Estocolm. Perquè sabem de fonts de tota solvència que els anys setanta Vidal-Quadras anava a fer classe a la facultat en moto, i aleshores exhibia una bufanda amb els colors de la senyera. El gabinet de psicologia que es vulgui encarregar d'ell ja es pot preparar per fer hores extra.

Vidal-Quadras ha anat a demanar permís a Aznar per continuar practicant el seu espanyolisme i s'ha trobat amb la porta pels morros, perquè ara no toca (ja tocarà, ja, quan Pujol no sigui necessari. No passeu pena). Almanco li haurà servit per descobrir que el dit *Roma no paga traïdors* també anava per ell. Per Mallorca ja sabem com les gasten per Madrid, quan un reirot de les colònies comença a fer nosa. Això sí que és un tractament de xoc. Què deu passar pels carabassots de Cañellas i Vidal-Quadras, quan se'n recorden de Madrid i de l'abans estimadíssim i venerat José María Aznar? Ω

**FORAST
ERADES**

José María Carrascal: Cañellas ha sido durante una década el verdadero poder en las Islas, aunque atemperado por el carácter mucho más suave que allí predomina. (...) Las Baleares necesitan un Jesús Gil, a su estilo, pues allí no encajan los modos del hombre que ha salvado Marbella.

ΩΩΩ

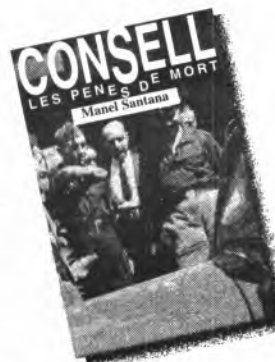
Eduardo Palomar Baró, xarnergo (carta a *Época*): ASCOS A LA BANDERA ESPAÑOLA. En el encuentro de futbol disputado entre las selecciones de España y de Australia, correspondiente a los Juegos Olímpicos de Atlanta-96, aparecieron los jugadores "presuntamente" españoles, Mendieta, Aranzábal e Idiákez, con las medias dobladas en su parte superior para evitar que asomase la bandera de España. Este hecho verdaderamente vergonzoso y bochornoso, no se tendría que permitir, ya que si les da "asco" la enseña Nacional, les invalida para jugar en su selección.

Associació de la Premsa Forana de Mallorca

EDICIONS
DOCUMENTA BALEAR

Universitat de les Illes Balears

p r e s e n t e n

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ A LA COL·LECCIÓ LA GUERRA CIVIL A MALLORCA POBLE A POBLE

Cognoms Nom

Adreça CP..... Població

Provincia Telèfon

Desitj subscriure'm a la col·lecció LA GUERRA CIVIL A MALLORCA POBLE A POBLE,
per la qual cosa faré efectiu l'import de 1.275 ptes/exemplar (PVP 1.500 ptes) mitjançant:

☐ Gir postal

☐ Oficina Documenta Balear Pas d'en Quint, 5 ent. 3 07001 Palma Tel. 71 81 23

☐ Associació de la Premsa Forana de Mallorca

☐ Domiciliació bancària (ompliu les dades del compte bancari)

Els agrair que pugui amb dirrec al meu c/c o llibreta

Núm.

Banc o Caixa
Adreça entitat
els rebuts que, en concepte de subscripció, els presenti DOCUMENTA BALEAR.

Signatura Data

Els agraire que paguin amb càrrec al meu cíc o llibre

Nom:

Banc o Caixa

Adreça entitat

els rebuts que, en concepte de subscripció, els presentis DOCUMENTA BALEAR.

Signature _____ Date _____

Gloses

Durant la Guerra Civil (v)

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Aquelles cinc mil pessetes se me varen despedir, només menjar i dormir s'anaren a fer punyetes. Ses hores eren ben negres, què podia esperar? Cosa havia de cercar amb ses butxaques ben netes.

A Pedralbes hi havia centre de reclutament, s'admetia tota gent i en el front s'enviaria, en Durruti dirigia tota s'operació, era molt recte senyor, ben carregat d'energia.

S'anarquisme militava en Durruti en aquell temps, tots eren homes valents que sa vida se jugava. A tot se desafiava no temien és perill disparant amb so fusil a s'inimic s'assustava.

Jo me vaig encaminar a Pedralbes un moment, sa fam tenia present, cap pesseta per gastar. Allà dedins vaig entrar i un sergent me rebé, és meu nom fou lo primer que me varen demanar.

Després d'haver senyalat a la llista lo meu nom me digué ho fa tothom perquè quedi arxivat, quan hi ha necessitat s'envia a demanar i passa ell a formar estol per entrar en combat.

Li vaig dir sa meva vida de sa forma que em trobava, allà jo me presentava

perque menjar no tenia, de duros no disponia ni matalàs per dormir: "No me'n puc anar d'aquí, de res val sa meva vida".

Me trobà tan estordit que de mi s'apiadà, me donà xusco de pa i matalàs sense llit, allà tranquil ben dormit i quan me despertaria cafè calent trobaria, galletes pel seu complit.

Banderí d'enganxar era Pedralbes en aquell temps, els molts eren delinqüents visquent de mala manera. Per viure sa vida pesa se cerca solució, formar part d'un batalló, an el front allà t'espera.

Sa meva quinta cridaren, en es sergent ho vaig dir: "Jo me'n he d'anar d'aquí", ordres severes empraven, tot aquell que demanaven s'havia de presentar, si els anaven a cercar sa disciplina aplicaven.

Centre de reclutament allà me vaig presentar, molta de gent va formar honorable regiment, tothom tenia present allà on se destinava, de data se senyalava pel seu digne compliment.

"Fermín Salvotxea" era un quarter molt gran i nou, una finca guapa prou de elevada solera. El seus cavalls de carrera bona hípica per botar,

grans piscines per nedar i, al mig, molt ampla carrera.

En lloc de concentració es quarter es convertiria, sortia la infanteria, l'artilleria amb canó, era sa plana major que totes ser ordres dava, una escola que ensenyava amb un molt llest instructor.

Uns vint dies vaig estar en aquell garrit quarter però es dia vengué que al front havíem d'anar. Un bon grup vàrem formar amb vuit peces artilleres, totes remolcades elles que eren males d'engronsar.

Cap a Aragó fou sa cita, allà havíem d'anar, després de dies trescar vàrem rebre sa visita. Es preparar-vos precisa els càlculs estudiats, tots els elements formats preparats per sa consigna.

S'estat major va donar ses ordres molt terminants: "Quan els projectils passants dalt voltros, orde serà posau-vos a disparar amb tota sa rapidesa, es moment és compromès i l'havem d'aprofitar."

Sa carretera que va de Osca de cap a Jaca per tallar-la se lluitava per poder-la controlar. Molt dematí s'envià a gent de la infanteria, s'alambrada tallaria per lliures poder passar.

El gros de sa infanteria a mig quilòmetre estava que sa orde esperava, cap a s'assalt partiria; molt malament aniria, compte se'n varen donar posant-se a disparar fent grossa carnisseria.

En es baix de ses trinxeres los trobaren preparats, se trobaren apurats

uns quant de mils hi caigueren. Ben estirats romangueren cap ni un se'n va salvar, aquell que se remenà a bales el cosigueren.

El nostre grup de vuit peces que tants projectils tirà, es gra de fogó cremà, només una és salvà d'elles. Va resultar ser sa meva que va poder resistir, foc continu vaig seguir, eres hores poc alegres.

Quan es foc continuàvem, podem dir exagerat, de Osca un grup format projectils mos enviaven, sa direcció encertaven de cada moment més prop, a fugir no em daven lloc, s'oficial ens manava.

Sa orde mos varen dar que es nostre foc aturàssem, sa nostra vida salvàrem de moment molt perillà, sa peca vàrem deixar i d'ella vàrem fugir, un projectil va haver-hi, damunt ella va explotar.

Curiosos mos n'anàrem a veure es resultat, com havia acabat s'objectiu pel que lluitàvem, de fet mos escarrufàrem veure tant ferit i mort, va esser un trist record sentir els gemecs que llançaven.

En es baix s'apreciava escampadissa de morts, aquell que movia es cos encara se'l rematava, aquella estesa quedava en el cos remordiment, el veure sa jove gent com sa vida acabava.

A ses peces enganxàrem an el potent camió i cap a reparació ses feines molt precisaven; després de ja arreglades de cap a Coll de Narbó i s'orde superior allà tranquils esperaven. Batalla de l'Ebre hi havia, ja havia començat,

amb un furiós combat allà fort se lluitaria. En Líster no hi mancava, en Campesino també, en Durruti hi duqué sa força que disponia.

Com a feres se lluitava allà a Serra Cavalls, ses grans forces sindicals tota sa passió hi posaren, sa seva vida jugaven per s'ideal defensar, pensant amb so benestar que sa gent rica privaven.

A Coll de Narbó tranquils els diaris los rebíem, emocionats llegíem llistes dels nostres amics. Hi havia grans envits entre els nostres i els contraris, eren uns molt trists calvaris amb tants de morts i ferits.

Sa orde mos arribà que ses peces carregàssem sense sebre on anàvem, noltros vàrem sospitar a l'Ebre falta hi ha de forces de tota classe, allò era un trist trance el que anàvem a passar.

Tota sa nit avançàrem i part del dia també, aturada vàrem fer quan a Tàrrrega arribàrem. A sa cuina davallàrem per poder fer es menjar allà ens varen atipar, cosa que tots desitjàvem. Ω

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL de Mallorca

Freedom
Spanish optative
No more imposicion of spanish
spanish volunteer and optative

We are in Europe
We wont english or german
better then spanish

In Spain, spanish
In Mallorca, catalan

Llibertat
Castellà optatiu
No a la imposició del castellà
Castellà voluntari i optatiu

Som a Europa
Volem l'anglès o l'alemany
millor que l'espanyol

A Castella, castellà
A ca nostra, català

Freiheit
Spanisch optativisch
Wir sind gegen die unterrichtet
der Spanisch

Wir sind in Europa
Wir Wolen besser Deutsch
oder Englisch als Spanisch

In Spanien, Spanisch
In Mallorca, Katalanisch

Els acudits d'en Balutxo

SABEU EL DARRER DE L'ESTEL?

En Pujol diu a en Màtignes: *A veure Jaumet, una endevinalla: qui és el germà del meu germà que no és germà meu?* En Màtignes demana sopes i en Pujol explica: *soc jo*. Quan en Màtignes veu en Canelles li planteja la pregunta: *qui és el germà del meu germà que no és germà meu?* En Canelles contesta: *I jo què putes sé!* En Màtignes li ho aclareix: *En Pujol, homo de Déu, en Pujol!*

Conten que Nadal Batle va visitar Canelles i li va dir: *A Madrid m'han exigut que faci en Fèlix Pons doctor Honoris Causa. Per compensar, en vull fer un dels vostres. Digau qui voleu*. Canelles, empenyat, contestà: *Nadal, an es carrer!* En Nadal s'ho pensa i diu: *bona idea, n'Escarrer!, li faré!*

A la sala d'espera de maternitat d'una clínica, hi havia un negre, un català i un foraster. Surt el metge i els notifica que han nascut tres nins sans, però, per una confusió en les etiquetes, no se sap de qui és cada infant. El català entra aviat i agafa un nin. El metge l'atura: *perdoni, però ha agafat el negre*. El català respon: *Es pensa que m'arriscaré a emportar-me l'espanyol?*

En Màtignes rep *s'academi de se llengo-amb-alcaparras bálêa* i els demana si volen beure qualche cosa. El president de *s'academi* demana: *un do-de-té!* En Màtignes que no sap què punyetes és, li posa un Martini i pensa que si protesta li dirà que s'ha equivocat. El president de *s'academi* agafa el tassó i es posa a cantar: *Do de té y a da oda que eté un matini imbita a bibí!*

Una endevinalla: Sabeu per quin motiu en Màtignes no ha enviat mai cap circular? No va trobar sobres rodons a cap papereria! Ω

Hi ha massa gent drogada

Escandell

Voldria veure arreglada Mallorca, estabilitzada, perquè s'hauria acabada tanta gent desgraciada.

Més feina i no tant d'atur que és cosa primordial, acabar i no fer el pur amb droga, que és infernal.

És trista aquesta vida de l'humà que s'ha drogat per haver perdut sa mida de viure amb honestat.

Son tantes coses contràries que s'haurien d'arreglar, que també són necessàries per nostra terra adreçar.

Droga, atur i delinqüència prest s'hauria d'acabar, fan perdre sa consciència a qualsevol cristià. Ω

A Esporles

Esporles és Vila sana de muntanya resplendent, es verd sempre l'engalana, hi ha aigua clara i sana d'un continu naixement. Sa font de sa Granja és conjunt de gran hermosura i alegria del pagès perquè sempre l'enalteix quan surt aigua a sa natura.

Confortable i saludable, pot beure el qui té set, de la serra neix salvatge, a s'hort dona bon esplet.

Amb figures harmonioses s'han creat molts de torrents, uns amb aigües peresoses, altres amb grans moviments.

Han creat durant els segles molta de vegetació d'hermosures quantioses que visiten els turistes de qualsevol nació. Ω

El rei

ES GALL

Avui aquest Gall s'entesta dins el nostre galliner en jugar, fent una enquesta, sense moure cap tempesta, sobre Joan Carles primer.

En aquest punt ningú s'erra: és un bon estiuejant! Fa conèixer nostra terra, no tant com el d'Anglaterra, quan ve, mal sigui un instant.

Té gratis moltes de coses: tot un palau permanent, reportatges, fotos, gloses, festes, regates i roses... i el Príncep hi té Son Vent.

Mallorca avui l'anyorança té del reial Arxiduc... En podem fer comparança amb Joan Carles? La semblança qui la fa és que té un ull cluc.

L'Arxiduc captà l'aroma de Mallorca i va xerrar normalment el nostre idioma i molt més que això: amb sa [ploma] toms va escriure en català.

I el poble el recorda encara per la costa i bells racons i entre visions veu un pare i com un rei sense vara... L'evoquen generacions!

I es pot dir que el Rei [d'Espanya] sigui rei propi d'aquí? Per nostres coses s'afanya? Sols ens parla en llengua [estranya]

Un rei d'aquí amb molta cura no ens faria res malbé; cuidaria la cultura i la llengua i la natura... Mai seria un foraster!

El Cap de Govern, en Matas, en mallorquí parlà? No! Flexions fins a les sabates! Féu com feien els pirates vençuts, batuts, en presó.

I Huguet, Rector de la ciència de nostra Universitat? Del català, nostra herència, amb un cop de reverència se n'oblidà, renegat...

Aquest camí és un esguerro: així tenim rei de nom, estirat, fet de filferro, tan ben plantat com un gerro... Qui no ho veu, si ho veu tot [hom? Ω]

Vint-i-quatre maneres d'estimar

Aprendre els noms de les persones que fan feina amb nosaltres o dels que trobam a l'ascensor i llavors anomenar-los pel seu nom.

Estudiar els gusts dels altres i mirar de complaer-los.

Pensar, per principi, bé de tothom.

Tenir la mania de fer el bé, sobretot als que s'ho mereixerien en teoria.

Multiplicar l'escomesa, inclús als poc coneguts.

Visitar als malalts, sobretot si són crònics.

Deixar llibres encara que se'n perdi algun. Tu, torna'ls sempre.

Fes favors, els has de concedir abans que acabin de demanar-te'ls.

Oblida ofenses. I somriu especialment als ofensors.

Aguanta els pesats. No posis cara de pomes agres quan els escoltis.

Tracta amb antipàtics. Conversa amb els "sords", sense posar-te nerviós.

Contesta, si pots, a totes les cartes.

Entretén els nins petits. No pensis que fent-ho perds el temps.

Estima els ancians. No els enganyis com si fossin nins petits, i subratlla tot allò de positiu que vegis en ells.

Recorda les dates d'aniversari o sant de coneguts i amics.

Fes regals petits, que demostrin l'estimació però no creïn l'obligació d'esser compensats amb un altre regal.

Arriba puntualment a les cites, encara que hakis d'esperar.

Conta a la gent les coses bones que qualcú ha dit d'ells.

Dóna bones notícies.

No contradiguis sistemàticament tots els qui parlen amb tu.

Exposa les teves raons en les discussions, però sense tractar d'esclafar.

Manda amb to suau. No cridis mai.

Corregeix de manera que es noti que et sap greu fer-ho.

Ajuda Evangèlica dels PP.CC. Ω

Enviau-nos profetes, Esperit

No es tracta de riures's, ni fer comèdia. Es tracta de plorar, tirar coces, pegar crits. Senyor!, hem mester profetes.

Enviau-nos profetes.

Senyor, rentau la faç a la vostra Església.

Renovau-li les entranyes de pietat.

Senyor! Llevau la son als vostres preveres.

Senyor! Animau al vostre Poble.

Donau-li més esperança, de fe, encara ens en queda.

Donau-nos profetes, Senyor, donau-nos profetes.

Veniu, no vos torbeu a venir.

Veniu, enviau-nos Santes i Sants dels grans, dels de bon de veres.

Enviau-nos profetes, Esperit. Ω

Jaume Serra. Ses Salines, 1 gener 92

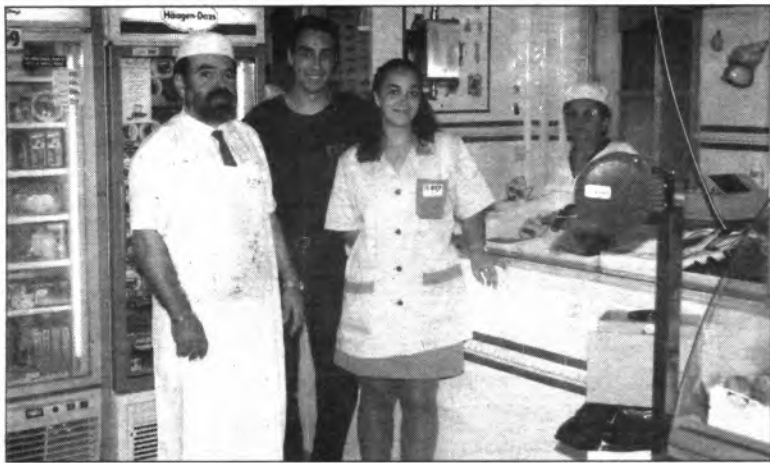
CURSET DE FILOSOFIA

En Joan Quetgles

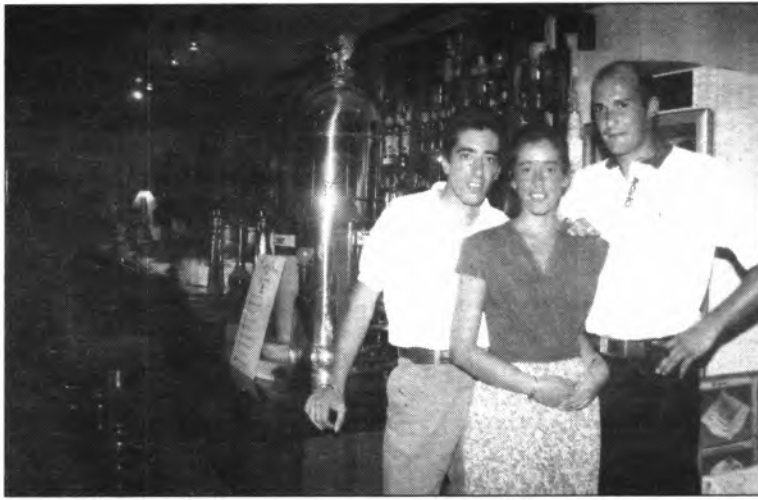
El Curset es reprendrà el 18 de setembre. Tindrà un caire més obert i participatiu.

Institut Ramon Llull. Departament de Filosofia a les 21 hores

Per a més informació, podeu cridar al telèfon 76 30 68

Són els empleats del SYP de la Colònia de Sant Jordi, que es va obrir ara fa un any. En Miquel Pedrenyo n'és l'encarregat.

Els germans Estrada, naturals d'Argentina, fa cinc mesos que obren el Bar Classic, a la Colònia de Sant Jordi. És un bar clàssic argentí-italià.

N'Aina-Maria Vidal, natural de Campos, fa set anys que va obrir la galeria d'art Matisos, a la Colònia de Sant Jordi. Actualment hi té una exposició de n'Enrique Broggia (escultura i pintura) i una altre d'en Patxi Etxevarría (pintura).

Fa quatre mesos que la família Puig regenta el Cafè Balear, al carrer de l'Aigua, de Campos.

En Jaume Adrover i na Maria Burguera són els amos de la fàbrica de gasoses Adrover, a Campos. Fabriquen gasoses, sifons, pinya, cola, etc. Serveixen a Campos, la Ràpita i la Colònia.

No admeten sa bondat

Climent Garau de Lluçmajor

Dins Mallorca ha comandat tot moment sa gent de dreta, el governant amb l'Església sempre ha fet bon lligat.

Aquell que ha intentat es desviar es camí, des mando l'han fet fugir, això és sa veritat.

De temps enrere hi hagué lliberals, conservadors, tots ells eren grans senyors que sa veu cantant dugué. L'any trenta-u mos vengué que sa República entrà, formes se varen cercar aquella paret desfer.

Sa conseqüència dugué de una guerra tenir, tres milions de gent morir per tornar a lo primer. Sa direcció la tengué, es clero i gent de dreta, va esser una jugarreta, a ells los anà molt bé.

Sa democràcia va entrar alliberant els partits que aixecassin els seus crits pels assumptes solventar. Dins Mallorca dominà tot moment partits de dreta, tenien sa força presa, no es deixaren doblegar.

Sa direcció des Pepe féu es president Canyelles, feia ses seves garberes així com li convengué. Sempre li va anar bé, ningú li feia contrari, però dins es seu rosari bolla negra sortigué.

Es president des partit, de Madrid se'n va dar compte, amb mi el qui no fa bonda el consider enemic.

De baixa ell suprimint aquell moment va quedar, però es bastó aguanta d'un modo ben decidit.

Un substitut nomenà, se pot dins negra ombra, per ell tenir sempre en compte el seu modo de obrar; com que se va desviar de sa doctrina senyada li va pegar punyalada que sa sang li va brollar.

Aquell homo impetuós, Tòfol Soler se nomia, una idea tenia de camí ben fabulós. De Mallorca, molt gelós, perquè de fet l'estimava, tota sa fe hi posava, era un fill molt primorós.

Sa dreta el va frenar del seu camí senyalat, que ell havia somiat per lo nostre recolzar com és el nostre parlar, defensar nostra Mallorca, sa dreta es braç a tòrcer no se'l deixà doblegar.

Aquest fet ha succeït a tot es reformador, no volen nova llavor que canviï s'esperit; lo modern sempre ha prescrit, lo vell sempre ha triümfat, clero i ric fan lligat, es fet està massa vist. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

C.P.....

Població.....

C.I.F. Tel

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa

Adreça

Núm. entitat.....Núm. sucursal

Compte núm.

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

